

PACTE per Ciutat Vella

Document estratègic
2025–2035

Pacte per Ciutat Vella

Promotor:

Districte de Ciutat Vella

Edita:

Ajuntament de Barcelona

Foment de Ciutat

Carrer del Pintor Fortuny, 17-19

08001 El Raval, Barcelona

<https://ajuntament.barcelona.cat/fomentdeciutat/ca>

Març de 2026

Dipòsit legal:

B 24278-2025

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement – No comercial – Sense Obra Derivada (by-nc-nd) amb finalitat no comercial i sense obra derivada. Es permet copiar i redistribuir el material en qualsevol mitjà i format, sempre que no tingui finalitats comercials i no es distribueixi cap obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

PACTE per Ciutat Vella

Document estratègic
2025–2035

PACTE
×
CIUTAT
VELLA

PRESENTACIÓ

- 1. Ciutat Vella, el cor i la identitat de Barcelona
- 3. Un full de ruta que garanteixi continuïtat

CIUTAT VELLA 2035

- 5. Fem que a Ciutat Vella s'hi estigui bé
- 8. Repensar Ciutat Vella
- 14. La Ciutat Vella que volem a deu anys vista
- 16. Tendències de futur

EL PLA D'ACCIÓ DEL PACTE PER CIUTAT VELLA

- 34. ○ **EIX PERSONES**
- 34. ○ Habitatge
- 46. ○ Educació i formació
- 54. ○ Acció social i salut
- 64. ○ Cultura i patrimoni
- 76. ○ **EIX ESPAI PÚBLIC**
- 76. ○ Model urbà i espai públic
- 90. ○ Seguretat i convivència
- 100. ○ Adaptació al canvi climàtic
- 112. ○ **EIX ECONOMIA**
- 112. ○ Comerç, restauració i turisme
- 120. ○ Ocupació
- 130. ○ **EIX VINCLE**
- 130. ○ Comunitat
- 140. ○ Participació
- 148. ○ **LA NOVA RAMBLA**
- 152. ○ **PLA DE BARRIS
A CIUTAT VELLA**

GOVERNANÇA I PROCÉS DE DEBAT

- 157. ○ La governança i el procés de debat del Pacte per Ciutat Vella
- 159. ○ Estructura de governança del Pacte per Ciutat Vella
- 163. ○ Procés de debat del Pacte per Ciutat Vella

SEGUIMENT I AVALUACIÓ

- 171. ○ Plans d'acció triennals
- 172. ○ Foment de Ciutat, SA
- 172. ○ Ciutat Vella Lab
- 172. ○ Espais de seguiment
- 173. ○ Jornades Ciutat Vella i aliances estratègiques

ANNEXOS

- 175. ○ Entitats participants
- 183. ○ Fonts

1

Presentació

CIUTAT VELLA, EL COR I LA IDENTITAT DE BARCELONA

Ciutat Vella és més que un districte. És el cor de Barcelona, memòria i patrimoni de la ciutat que hem estat i també l'espai des d'on construir la ciutat que volem ser. Ciutat Vella és el lloc on ens retrobem amb la Barcelona dels nostres records, i alhora l'espai en què els nous barcelonins i barcelonines forgen la ciutat del futur.

Des de l'Ajuntament de Barcelona volem continuar escrivint la seva història i garantir que continuï batejant amb força. Perquè preservar, protegir i potenciar el cor de la ciutat és preservar la identitat i la idiosincràsia de la ciutat. Per a tothom, per als que viuen, treballen, estudien, compren o passegen pels seus carrers i places. Hem de recuperar i conservar tot allò que Barcelona ha construït al llarg dels segles i que continua viu als quatre barris que componen el districte.

El Pacte per Ciutat Vella és un ambiciós projecte de ciutat amb el qual volem que Ciutat Vella recuperi l'orgull. I ho fem amb una clara vocació integradora, des del diàleg i la cooperació i sumant totes les veus diverses de Ciutat Vella, com s'ha demostrat en cada jornada i debat que s'han celebrat fins ara. Perquè tots els que estimem i treballem per Ciutat Vella tenim molt a dir en la transformació que estem impulsant.

El full de ruta que tens a les teves mans és un compromís per continuar treballant plegats. Perquè construirem Ciutat Vella amb aportacions i amb accions concretes que ens permetran dur a terme les transformacions necessàries per als deu anys vinents, amb l'horitzó 2035.

Actuar sobre la ciutat construïda no és fàcil. Requereix talent i coneixement, mesura i sentit de la història i del context social, econòmic i demogràfic en què ens trobem. Necessitem impulsar nous equilibris sense trencar els ja existents, garantint una bona transició entre el que és vell i el que és nou, com estem fent amb la nova Rambla: recuperant la seva ànima.

Ciutat Vella ha anat canviant al llarg de la història i ho continuarà fent, però sempre mantenint la seva essència i mantenint-se fidel a ella mateixa. Amb el Pacte per Ciutat Vella i el pla d'acció que aquí presentem volem donar resposta als reptes actuals preservant el seu caràcter. Recuperem la Ciutat Vella que ens recorda una Barcelona que no deixa ningú enrere, diversa i orgullosa de la seva identitat. Entre tots i totes ho farem realitat.

Jaume Collboni Cuadrado | Alcalde de Barcelona

UN FULL DE RUTA QUE GARANTEIXI CONTINUÏTAT

El Pacte per Ciutat Vella neix amb una ambició clara: garantir un futur de qualitat, convivència i oportunitats per a totes les persones que viuen, treballen o estimen aquest districte. El seu propòsit no és només diagnosticar els reptes, sinó definir amb mirada llarga i esperit col·lectiu quina Ciutat Vella volem construir de cara al 2035.

El lideratge d'aquest procés, encapçalat pel comissionat Ivan Pera Itxart, ha permès obrir un temps nou basat en el diàleg i la corresponsabilitat. Un temps per asseure'ns plegats, administració, entitats, veïnat, empreses i institucions, per establir les prioritats d'un projecte comú. La tasca del comissionat és fonamental per transformar la reflexió en proposta, i la proposta en acció compartida.

El Pacte és, doncs, una eina de governança i de planificació estratègica. Però també és una manera de fer política, des del respecte a la diversitat, des de la confiança en la participació i amb la voluntat de sumar, no d'imposar. En un context de complexitat urbana, on conviuen interessos legítims, però sovint divergents, el Pacte vol ser el marc estable que permeti avançar des del consens i la responsabilitat.

Ciutat Vella és un districte exigent. Cada decisió que s'hi pren té un impacte directe en la ciutat sencera. Per això cal un full de ruta que garanteixi continuïtat més enllà dels mandats, que permeti consolidar una visió de futur comuna i que faci possible una transformació real.

El procés del Pacte es construeix sobre quatre eixos —persones, espai públic, economia i vincle comunitari—, que sintetitzen una idea central: la necessitat d'abordar Ciutat Vella com un tot. Amb polítiques públiques integrades, que connectin habitatge i salut, neteja i convivència, comerç i identitat, educació i oportunitats. Només així podrem assolir una transformació duradora i justa.

Volem un districte on la convivència no sigui una excepció, sinó la norma; on la diversitat sigui una fortalesa i no un motiu de fractura; on la vitalitat econòmica vagi acompanyada de benestar veïnal, i on la presència institucional sigui constant, propera i útil. Aquest és el sentit del Pacte, un compromís actiu amb la ciutadania, des de la gestió i des de l'escolta.

Aquest projecte no vol ser efímer. Aspira a convertir-se en una política d'Estat de ciutat, a fixar unes bases sòlides perquè, més enllà de qui governi, Ciutat Vella disposi d'un camí clar per continuar millorant. Un camí que només tindrà sentit si l'escrivim entre tots i totes.

Amb el Pacte fem un pas endavant. No és un punt d'arribada, sinó l'inici d'una nova etapa. Una etapa que ens obliga a mirar-nos el districte amb responsabilitat, amb empatia i amb determinació. Perquè cuidar Ciutat Vella és cuidar Barcelona. I aquesta és, sens dubte, una de les més nobles tasques del servei públic.

Albert Batlle Bastardas | Regidor de Ciutat Vella

2

Ciutat Vella 2035

FEM QUE A CIUTAT VELLA S'HI ESTIGUI BÉ

El cor. El cor de Barcelona. Ciutat Vella. El centre històric de la ciutat. Dos mil anys, aviat és dit, són testimoni d'una ciutat que ha crescut gràcies a la seva ferma voluntat de ser. Primer, superant el graó, i després, conquerint la resta del Pla, però mantenint vida, mantenint ciutat, allà on tot va començar. Avui, als quatre barris de Ciutat Vella hi viuen molts veïns i veïnes. I així ha de continuar sent. Veïns vinguts de tot arreu. Alhora, Ciutat Vella és la segona pàtria de molts barcelonins i barcelonines de la resta de la ciutat, que se la fan seva, que se l'estimen. I Ciutat Vella és, de totes les Barcelones possibles, la més passejada pels visitants. Tot passa aquí. I si no és tot, poc li falta.

**El Pacte per
Ciutat Vella
busca recuperar
la centralitat, la
convivència i les
oportunitats del
districte històric**

Després de la foscor del franquisme, Barcelona buscava obrir-se al món, i el món s'ha acabat instal·lant a Barcelona. Sobretot a Ciutat Vella. Els reptes i les oportunitats que avui abordem tenen el seu origen en el moment en què Barcelona es converteix en una capital mundial, en una ciutat global. Amb tots els ets i uts. D'això podríem dir que en fa uns vint-i-cinc anys, gràcies als Jocs Olímpics i a la caiguda d'un món bipolar en permanent guerra freda. Però ser una capital mundial és, sobretot, una oportunitat. És una etapa nova, una més de les viscudes durant dos mil anys d'història. Ara bé, és una etapa que cal liderar i gestionar, plegats, i amb tots els recursos, per aconseguir que les oportunitats guanyin als riscos i a les amenaces.

Ciutat Vella necessita una bona posada a punt. Una de molt bona. A fons. Ambiciosa. Ferma. Robusta. No és ni la primera vegada que el districte es posa a punt ni serà la darrera. Aquest cop, perquè, com dèiem, bona part de la pressió d'aquesta Barcelona global recau sobre Ciutat Vella. Comptat i debatut, considerant els pros i els contres d'aquesta etapa, hem de fer que el saldo sigui positiu. Necessitem que sigui positiu.

El primer pas és partir de tot el que és bo que ja tenim. Les fortaleces. Fortalesa és tot el que s'ha fet a Ciutat Vella en els darrers quaranta anys. És l'empenta i el compromís amb la gent dels barris, de les entitats socials, culturals, esportives, comercials, veïnals, educatives i de lleure. Són els serveis públics que ofereixen les diferents administracions públiques. Són les propostes de tota mena que omplen l'agenda diària del districte i, cal destacar-ho, és la gran capacitat de convivència fraternal entre cultures, tot formant una gran comunitat.

A continuació, ocupem-nos del que cal reforçar, recuperar o reconstruir. Recuperar espais públics, com la Rambla. Reforçar la seguretat i la convivència als carrers i a les places del districte. Teixir comunitat. Recuperar Ciutat Vella per a les famílies, per als treballadors i per al conjunt de barcelonins i barcelonines. Generar una activitat econòmica de qualitat i de servei. I reforçar l'habitatge i l'educació com a bases essencials del progrés i de les oportunitats, de la convivència i de la cohesió.

I com ho hem de fer? Doncs, sobretot, fent-nos confiança mútua (en doble direcció) per abordar plegats els reptes actuals de Ciutat Vella. Perquè no tindrem èxit si treballem des de compartiments estancs, més preocupats pel "com tenim allò meu" que no pas pel "com tenim allò nostre". El Pacte per Ciutat Vella no és

només un compromís del Govern municipal. Els reptes més importants, i aquest ho és, requereixen ser entomats des de la complicitat i la confiança compartida entre ciutadans i ciutadanes, entitats, empreses, institucions i administracions. Des del diàleg, teixint relacions de cooperació i convertint els conflictes en acords. Generant espais de trobada per a aquelles persones que mai no coincidirien, les taules d'improbables. I sumant consensos. Hem de ser, doncs, constructors en un escenari complex, i estar disposats, des de l'esperit crític, proactiu i carregats d'optimisme, a arremangar-nos per aportar solucions. En aquest sentit, el Pacte per Ciutat Vella és un pacte de pactes.

En definitiva, la nostra missió és fer un abordatge integral i estratègic de Ciutat Vella. Un abordatge que fa temps que reclama. Un abordatge urgent, però sense caure en la precipitació. Per això cal tenir una visió, unes línies estratègiques i unes actuacions. I això és el que us presentem en aquesta memòria: la conjunció entre la planificació estratègica del govern i les aportacions fetes en els debats per definir el full de ruta per als pròxims deu anys. Tot allò que volem que passi a Ciutat Vella per fer-la més nostra i també d'aquells que vulguin estimar-la com nosaltres l'estimem.

Si la pàtria és allà on s'està bé, com apuntava Ciceró, i Ciutat Vella és la nostra pàtria, fem que a Ciutat Vella s'hi estigui bé.

A la vostra disposició per fer junts aquest camí.

Ivan Pera | Comissionat del Pacte per Ciutat Vella

CONSELL ASSESSOR DEL PACTE PER CIUTAT VELLA

REPENSAR CIUTAT VELLA

Una mirada amb memòria i ambició de futur

Aquest article recull les reflexions del Consell Assessor del Pacte per Ciutat Vella, integrat per vint-i-dues persones de diversos àmbits que coneixen de prop la trajectòria i la realitat del districte. A través d'una mirada crítica i propositiva, el relat destaca els aprenentatges derivats de les grans transformacions dels anys vuitanta i noranta, i proposa nous eixos d'acció per encarar els reptes del segle XXI a partir del coneixement acumulat. Més que una crònica del passat, és una invitació a repensar el futur des de l'experiència i el compromís.

Ciutat Vella és una ciutat dins la ciutat, amb una identitat construïda a partir de la seva història, la seva capacitat d'acollida i el seu caràcter popular. En el seu traçat dens s'hi desplega una riquesa de vida, patrimoni i diversitat que li atorga una personalitat irrepetible. Al llarg dels darrers 175 anys, des de l'enderrocament de les muralles fins als reptes actuals, aquest espai ha estat escenari d'onades migratòries, reformes urbanes, emergències socials i moments de renovació profunda. La transformació viscuda durant les dues darreres dècades del segle XX, marcada per una aposta decidida per l'espai públic i per l'impuls d'equipaments, hi va deixar empremta. Avui, la ciutat que va renéixer aleshores torna a reclamar una mirada valenta i transversal per fer front a una nova realitat.

Entre els membres del Consell Assessor del Pacte per Ciutat Vella hi ha una percepció àmpliament compartida: cal impulsar un canvi perquè el model que va fer possible el renaixement del districte ja no dona resposta als reptes actuals. El turisme ha superat els límits de la convivència, l'habitatge s'ha convertit en un bé inassolible per a moltes famílies, el teixit comercial tradicional es va afeblir i la sensació d'inseguretat i incivisme persisteix a l'espai públic. A tot això s'hi afegeix la pressió d'un parc immobiliari envellit, la pèrdua de diversitat social i un relleu generacional cada cop més difícil. Ciutat Vella és, de nou, un territori tensat.

Hi ha consens a dir que no es tracta de repetir receptes del passat. El districte requereix una visió estratègica que combini la preservació del seu caràcter amb una acció decidida sobre els nous desequilibris. No es planteja una transformació integral entesa com un gran projecte urbanístic, sinó un pacte ampli que abasti la complexitat del segle XXI: social, econòmica, cultural i ecològica. També cal tenir present que la regeneració del teixit urbà no es pot desvincular de la regeneració del teixit social. No és només una qüestió física, sinó també de normes no escrites de convivència, d'orgull d'identitat i de xarxa de suport mutu que fan de Ciutat Vella un lloc únic.

La transformació viscuda al districte els anys vuitanta i noranta del segle passat va suposar un punt d'inflexió històric. Es va actuar amb intensitat i amb una clara voluntat de revertir la degradació acumulada durant dècades. Es van rehabilitar espais públics, crear noves places, ampliar el parc d'equipaments socials i culturals, millorar infraestructures i impulsar l'habitatge públic. L'acció urbanística es va acompanyar d'una forta aposta institucional i d'una implicació transversal entre

administracions, veïnat, entitats i agents econòmics. A més, es van activar mecanismes de gestió, com Procivesa i les àrees de rehabilitació integral, que van permetre actuar amb rapidesa i criteri sobre una realitat molt fragmentada.

L'èxit d'aquella transformació va ser fruit d'un esforç col·lectiu fonamentat en una mirada integral i una capacitat d'execució sostinguda. Ara bé, també es reconeix que hi va haver mancances: va faltar previsió per evitar processos de gentrificació i no es van aportar eines prou robustes per blindar els resultats assolits. Quan es va considerar que el canvi ja estava consolidat, l'atenció institucional es va relaxar. En aquest buit hi van aparèixer noves dinàmiques: l'esclat del turisme massiu, l'especulació immobiliària, la fragmentació social i la degradació de determinats espais.

El pas del temps ha demostrat que la realitat social pot canviar més ràpidament que la capacitat de reacció de les administracions. Aquesta és una lliçó clau per al present: una transformació efectiva no pot limitar-se a l'àmbit físic ni dependre només de l'impuls inicial. Cal una mirada de futur, una estructura de gestió estable i la capacitat per revisar, corregir i adaptar les actuacions de manera constant. A més, és imprescindible que el compromís es mantingui en el temps i no es dilueixi quan desapareix l'emergència.

Habitatge, espai públic i convivència: els grans eixos del futur

L'acord és ampli quan es parla de prioritats i l'habitatge encapçala totes les preocupacions. Cal una política clara i sostinguda que inclogui més promoció pública, rehabilitació a gran escala, ús social dels edificis buits —siguin públics o privats—, dret de tempteig, lloguers assequibles i una fiscalitat que desincentivi l'ús especulatiu de l'habitatge.

L'habitatge social ha de ser de titularitat pública permanent i ha de facilitar l'arrelament de joves, famílies i gent gran. Es denuncia que molts habitatges socials construïts en el passat acabessin venuts, perdent-se així per sempre el patrimoni col·lectiu. A més, cal intervenir sobre els edificis buits i sobre els usos residencials desviats cap al turisme o les segones residències. La sobreocupació de pisos, la manca de manteniment i l'ús especulatiu del patrimoni públic o institucional són problemàtiques que requereixen un control més rigorós. Només amb una política d'habitatge sòlida, que fomenti la rehabilitació, es podrà garantir l'arrelament i frenar l'expulsió del veïnat històric.

L'espai públic és un altre gran àmbit de treball. A més de reforçar la neteja i la seguretat, cal recuperar la confiança del veïnat en l'espai que habita. La cura de les places, els carrers, l'enllumenat, els arbres i els usos comercials no és una qüestió menor: constitueix una condició bàsica per a la convivència. També cal actuar amb determinació contra el monocultiu turístic. Es reclama una acció ferma contra l'incivisme i una vigilància activa de les concessions municipals que han degenerat en usos inadequats. L'espai públic ha de recuperar el seu caràcter de lloc de trobada i no convertir-se en un territori d'explotació. Alguns punts neuràlgics mereixen una actuació immediata, no només per la seva funcionalitat, sinó pel seu valor simbòlic. Entrades com la del Portal de l'Àngel o la plaça Nova exigeixen una solució urbana que dignifiqui l'accés al cor històric, al mateix temps que transmeti cura i respecte per l'espai comú.

Hi ha un ampli consens a l'hora de definir les prioritats: l'habitatge, l'espai públic i la convivència són tres eixos clau sobre els quals cal actuar

També es planteja la necessitat de planificar nous equipaments de proximitat vinculats als serveis bàsics —educació, salut, cultura, serveis socials— que responguin a les necessitats quotidianes de les persones que viuen al districte. Cal aprofitar edificis buits —tant de l'Estat com del sector privat— per posar-los al servei del barri. La implicació de tota la ciutat i la coordinació amb el Port resulten essencials. El districte no pot assumir tot sol la càrrega de ser el centre turístic, històric i social de Barcelona.

Però, per damunt de tot, cal reforçar la cohesió social. La riquesa de Ciutat Vella també rau en la seva diversitat. Hi conviuen comunitats de procedències molt diverses, veïnat històric, *expats* i població en situació de vulnerabilitat. Aquesta pluralitat, però, no sempre es tradueix en convivència. El repte és evitar la fragmentació i promoure vincles de pertinença compartida. El problema no és la diversitat, sinó la desconexió entre les diferents realitats socials.

Cal fomentar la participació ciutadana, obrir els processos de decisió a col·lectius no organitzats i reconèixer la diversitat com un valor. La convivència no depèn només dels serveis, sinó també de la mediació, dels espais de trobada i d'una cultura democràtica compartida. El teixit associatiu, que ha estat un actor clau en les transformacions del districte, ha de recuperar un paper central, sense exclusions. És necessari facilitar la comunicació intercultural, oferir recursos comunitaris adaptats i garantir canals d'expressió per a totes les veus. Hi ha qui viu al barri sense sentir-se'n part. Revertir aquesta situació exigeix polítiques valentes, recursos sostinguts i una aposta clara per la inclusió, l'educació, la cultura i la corresponsabilitat. L'educació i la cultura poden actuar com a motors de transformació si s'arrelen al territori: amb escoles obertes al barri, projectes educatius connectats amb la memòria local i formacions vinculades a necessitats reals, des de l'alfabetització digital fins a la gestió cultural o el comerç de proximitat.

En aquest context, el comerç de proximitat també té un paper molt important en la vida comunitària. Tanmateix, el sector ha patit un retrocés greu. La substitució d'establiments històrics per negocis orientats al turisme ha afeblit el teixit comercial tradicional i ha contribuït a la banalització de l'espai urbà. Es reivindica una política d'usos comercials que protegeixi el comerç de barri i que posi al centre l'interès del veïnat. La identitat dels barris també es construeix des de l'aparador de les botigues i la quotidianitat dels serveis locals.

Una economia local forta és essencial per generar ocupació, enfortir la xarxa social i reduir la dependència d'un sector turístic cada cop més volàtil. Ciutat Vella necessita una activitat econòmica diversificada, arrelada al territori i capaç de sostenir un model viable, tant des del punt de vista social com ambiental. Per això, es necessiten polítiques decidides de suport a l'emprenedoria local, a les cooperatives i a projectes amb impacte social positiu, amb especial atenció als col·lectius joves i a les dones del districte.

Preservar la singularitat de Ciutat Vella no vol dir convertir-la en un museu. El seu valor patrimonial està indissolublement lligat a la vida que l'omple de sentit: entitats històriques, festes populars, comerços amb dècades d'història i iniciatives culturals que configuren la identitat dels seus espais. La cultura viva és un motor de cohesió i de transformació. Per això, és imprescindible protegir aquest patrimoni davant la pressió mercantil i el risc de caure en una representació folklòrica desconnectada de la realitat quotidiana.

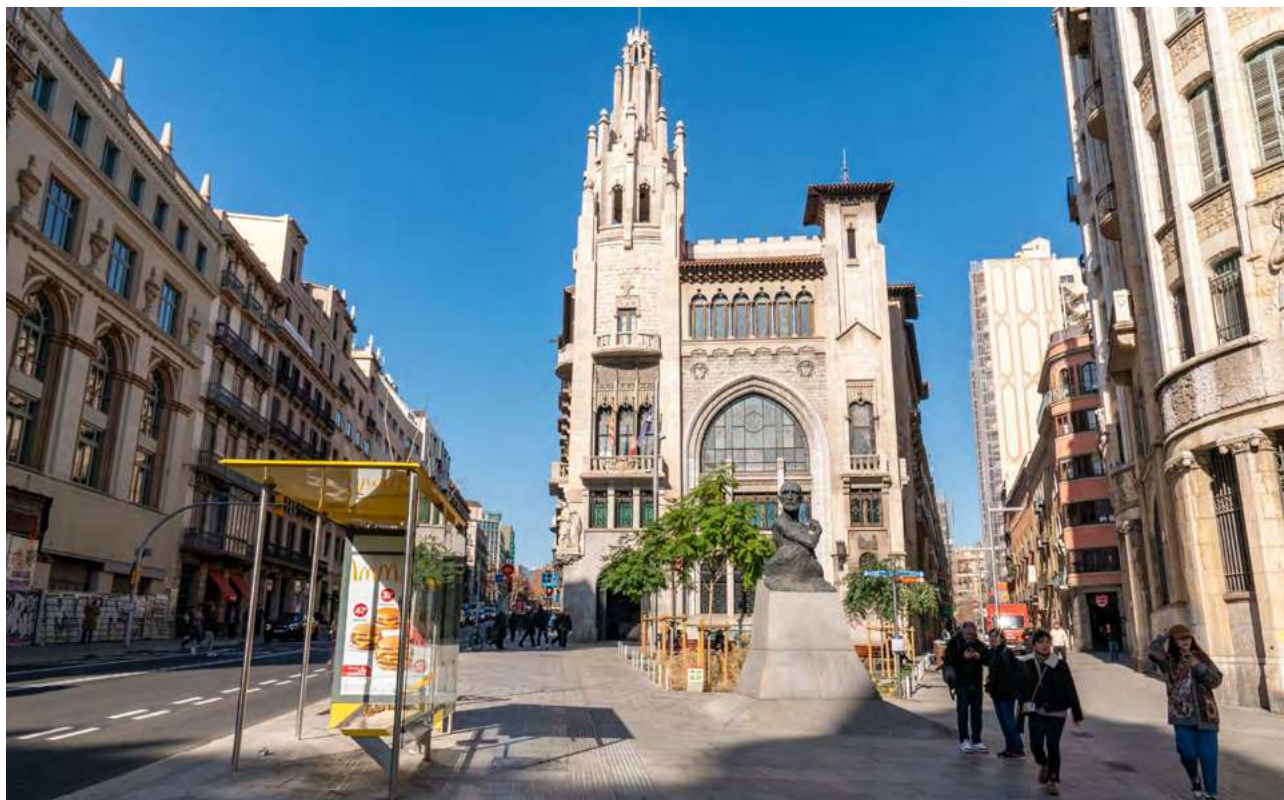
**L'experiència
acumulada demostra
que calen instruments
de gestió potents,
coordinats, amb
capacitat per intervenir
en múltiples àmbits i
amb poder executiu**

En aquest sentit, es proposa enfortir el teixit cultural del territori donant suport a les entitats locals, impulsant rutes educatives sobre la memòria dels barris i fomentant projectes culturals amb arrelament. La transmissió de la història i dels valors del barri és important per reforçar el vincle emocional amb l'entorn i la responsabilitat compartida en la seva cura.

També es planteja incorporar la cultura comunitària en la programació dels equipaments públics i donar suport a espais autogestionats que actuen com a nuclis de resistència creativa i participació veïnal.

L'emergència climàtica també marca els reptes de futur del districte. Cal repensar l'espai públic amb criteris ecològics: incorporar més zones verdes, paviments drenants, espais d'ombra i refugis climàtics. La sostenibilitat ha de ser un principi transversal en qualsevol intervenció, tant en l'espai comú com en el parc edificat. També es considera imprescindible revisar els models de mobilitat, donant prioritat als desplaçaments a peu, en bicicleta i amb transport públic.

La rehabilitació urbana ha d'integrar els criteris ambientals i socials de manera indissociable. L'eficiència energètica, l'accessibilitat i la salut han de formar part de qualsevol actuació, amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida de les persones sense generar nous processos d'expulsió. A més, es reclama una política de sostenibilitat que vagi més enllà de la resposta a l'emergència: cal anticipar els efectes del canvi climàtic i situar les cures al centre de l'acció urbanística.

Governança, eines i corresponsabilitat ciutadana

**El Consell Assessor
ho sintetitza amb
una idea essencial:
cal tornar a posar les
persones al centre**

Una transformació d'aquesta magnitud no es pot sostenir sense instruments específics. L'experiència acumulada confirma la necessitat de disposar d'eines de gestió sòlides, ben coordinades, amb capacitat d'intervenció en múltiples àmbits i amb poder executiu. No es tracta només d'augmentar la inversió, sinó de fer-la útil: amb planificació, seguiment i consens. Per aquest motiu, es proposa recuperar un instrument propi de gestió per a Ciutat Vella, amb capacitat real de decisió i inversió, capaç de coordinar les actuacions urbanístiques, socials i econòmiques. Un òrgan que defineixi una estratègia a llarg termini i garanteixi l'execució efectiva dels compromisos.

També cal tornar a implicar el conjunt de la ciutat. Ciutat Vella no pot carregar sola amb el pes de ser el centre històric, cultural, institucional i turístic de Barcelona. El seu futur s'ha de construir amb la complicitat dels altres districtes, de les institucions del país i de les grans entitats que hi tenen seu, encara que sovint n'estiguin desvinculades.

Això vol dir recuperar el sentit de comunitat. Fer que tothom que viu o treballa al districte —sigui des de fa dècades o des de fa poc— se senti part d'un projecte comú. Que les entitats tinguin veu, que les escoles arrelin, que els serveis públics garanteixin qualitat i que el comerç mantingui la seva vitalitat. Només així serà possible una transformació amb sentit i amb futur.

El Consell Assessor ho sintetitza amb una idea essencial: cal tornar a posar les persones al centre. Que ningú se senti exclòs ni desplaçat. Que el veïnat es reconegui com a part activa del barri, que tingui veu i pugui imaginar el seu futur des d'un compromís col·lectiu.

VISIÓ DEL TEIXIT SOCIAL

LA CIUTAT VELLA QUE VOLEM A DEU ANYS VISTA

L'article recull les aportacions d'una vintena d'entitats¹ de Ciutat Vella entrevistades el setembre del 2024, a les quals es va convidar a reflexionar sobre com podria ser el districte d'aquí a deu anys.

Barcelona s'anticipa al futur amb un objectiu clar: fer de Ciutat Vella un espai on es pugui viure amb dignitat, conviure amb respecte i créixer en comunitat. Amb la mirada posada en la pròxima dècada, el districte més antic de la ciutat vol consolidar-se com un entorn inclusiu, habitable i sostenible, on cada veí i veïna pugui arrelar-hi sense por de ser expulsats per la pressió immobiliària ni diluïts entre les masses de visitants. El Pacte per Ciutat Vella ja dibuixa aquesta visió compartida: una ciutat centrada en les persones, que dona resposta a les seves necessitats quotidianes i que no renuncia a la seva identitat.

**Garantir habitatges
assequibles, segurs i
sostenibles per a totes
les etapes de la vida
és imprescindible per
mantenir el dret a viure
al districte**

La lluita pel dret a l'habitatge es manté com un dels grans reptes, amb l'objectiu de garantir que tothom pugui viure al districte durant totes les etapes de la vida, amb accés a habitatges assequibles, segurs i adaptats al canvi climàtic. Aquest compromís implica reforçar el parc d'habitatge protegit, rehabilitar els edificis antics i recuperar l'ús públic de places i carrers.

En aquest escenari de futur, la seguretat es concep com una condició bàsica per al benestar quotidià. Reduir la conflictivitat, protegir els col·lectius més vulnerables i enfortir la convivència esdevenen prioritats per garantir que el districte sigui percebut com un espai acollidor, on tothom pugui viure i circular amb tranquil·litat.

La Ciutat Vella del 2035 es projecta com un territori amb un fort sentiment de pertinença, on la diversitat es viu com un valor compartit. L'horitzó que es busca és un conjunt de barris on es redueixin les desigualtats socials i es generin oportunitats per a tothom. Un lloc on la convivència es fonamenti en el respecte mutu i en la força dels vincles comunitaris.

Les entitats del districte i els veïns i veïnes prenen protagonisme en aquesta transformació. La participació activa en la presa de decisions, la creació d'espais de trobada i la implicació dels joves són eixos essencials per a una democràcia urbana real. Per fer-ho possible, cal garantir espais per a les entitats, incentivar els consells de barri i promoure el civisme com a compromís compartit.

¹ Les entitats que han estat entrevistades el setembre del 2024 per elaborar aquest article de síntesi són les següents: El Jardí del Pop, Pla Comunitari Barceloneta, el periòdic *El Raval*, Paradistes Santa Caterina, La Perla 29, Amics de la Rambla, Gremi d'Hotels, Barnacentre, Xavecs, Xaxa veïnal del Gòtic, AV Illa Robadors Raval Sud, AV Barceloneta, Associació Esportiva Ciutat Vella, Escola de Músics, Fundació Tot Raval, Fundació Roure, Riborquestra, Grup Interreligió del Raval.

Una educació pública de qualitat, cohesionadora i adaptada a les diverses realitats socials i culturals del districte és una peça clau d'aquesta Ciutat Vella del futur. Per aquest motiu cal garantir l'èxit educatiu, reduir la segregació a les aules i fer de l'educació una eina d'inclusió i de mobilitat social, amb una oferta formativa àmplia, també en l'àmbit de la formació professional.

La cultura, per la seva banda, deixa de ser només patrimoni o espectacle i esdevé una eina de cohesió i de transformació social. La visió per al 2035 és una cultura diversa, accessible i arrelada a la ciutat, que protegeix el llegat històric i, alhora, acull les expressions contemporànies i emergents. Les grans institucions culturals del districte conviuen amb projectes de petit format i vocació comunitària en un ecosistema ric, que genera vincles amb altres barris, ciutats i cultures.

En aquest context, la salut no es limita a l'atenció mèdica. El futur del districte posa en el centre la prevenció, el benestar emocional i la qualitat de vida de les persones. Per això, s'aposta per una xarxa de serveis sanitaris accessibles i especialitzats, amb una atenció especial a la salut mental, les addiccions i la solitud no desitjada.

L'esport també hi té un paper destacat com a eina d'inclusió, cohesió i salut. Se'n vol garantir l'accés universal, trencant barreres físiques, socials i econòmiques. L'objectiu és impulsar un districte on tothom pugui cuidar-se, moure's i compartir espais de benestar quotidià.

En aquest horitzó desitjat, els carrers i les places deixen de ser escenaris de pas i esdevenen espais de trobada i convivència. L'aposta és clara: disposar d'uns espais públics nets, segurs, accessibles i dissenyats per a la vida diària de les persones que hi viuen. Això vol dir prioritzar els usos veïnals, afavorir la pacificació del trànsit, ampliar les zones verdes i facilitar l'activitat comunitària a l'espai públic.

La sostenibilitat és un altre dels grans eixos que cal tenir en compte. El districte aspira a tenir un teixit urbà més verd, més resilient i amb menys impacte ambiental. Aquesta visió de futur implica un compromís ferm amb la transició ecològica i amb un urbanisme que posi la vida de les persones al centre de totes les decisions.

Es treballa per reforçar el comerç local de proximitat i de qualitat perquè sigui possible mantenir el teixit de petits comerciants que donen vida als barris

Un altre dels pilars del futur de Ciutat Vella és l'equilibri econòmic. Es treballa activament per reforçar el comerç local de proximitat i de qualitat perquè sigui possible mantenir el teixit de petits comerciants que donen vida als barris. La innovació hi té cabuda, sempre que complementi aquest comerç tradicional i arrelat al territori.

Pel que fa al turisme —un dels grans temes de debat a Ciutat Vella— es busca consolidar una activitat equilibrada i sostenible, que no condicioni la vida dels residents, sinó que la complementi. El repte és trobar el punt just entre acollir i protegir, entre generar riquesa i garantir drets.

En definitiva, es vol que la Ciutat Vella del 2035 sigui un espai d'oportunitats: un territori on la gent pugui viure-hi tota la vida, amb drets i amb veu, amb accés garantit a l'habitatge, l'educació, la salut, la cultura i l'espai públic. Un districte que recorda d'on ve i construeix un futur més just, compartit i sostenible.

TENDÈNCIES DE FUTUR

Un full de ruta compartit

El passat 29 de març de 2025, la Sala Moragues d'El Born Centre de Cultura i Memòria va presentar la Jornada del Pacte per Ciutat Vella, un espai de trobada pensat per reflexionar de manera col·lectiva sobre el futur del districte. L'acte va reunir una àmplia representació del teixit social, cultural i institucional de la ciutat: entitats, col·lectius veïnals, equips tècnics, consells assessors, representants de l'Administració i persones que han participat en el procés deliberatiu del Pacte. Totes elles comparteixen un objectiu comú: contribuir a la transformació profunda i consensuada d'un territori tan ric com complex, amb la mirada posada en l'horitzó 2035.

El Pacte per Ciutat Vella (PCV) neix amb vocació de full de ruta compartit. Un acord a deu anys vista que té com a objectiu principal recuperar l'espai públic com a lloc de trobada, afrontar els reptes climàtics i garantir un desenvolupament econòmic i social del districte que sigui inclusiu, arrelat i sostenible. Però per escriure aquest futur, cal inspiració, i d'això van tractar les tres ponències centrals de la jornada.

L'economista Miquel Puig va inaugurar el debat centrant el focus en les tendències econòmiques que poden condicionar —i també impulsar— un nou model de ciutat. Amb una mirada clara i crítica, va apuntar les oportunitats i els riscos d'un districte que ha de saber combinar activitat i habitatge, turisme i vida quotidiana. Tot seguit, la filòsofa Begoña Román va obrir un espai per reflexionar sobre el vincle comunitari, alertant que la veritable transformació implica cuidar les relacions humanes i escoltar el que és invisible. Finalment, el sociòleg Álvaro Mazorra va oferir una lectura precisa de les tendències demogràfiques actuals, essencials per entendre qui viu a Ciutat Vella i qui hi voldrà viure d'aquí a una dècada.

La jornada va acabar amb una taula rodona participativa, on les veus del territori van prendre la paraula. A través del diàleg, es van posar en comú propostes, mirades i inquietuds amb l'objectiu compartit de fer del Pacte no només un document, sinó una eina col·lectiva per imaginar —i construir— el futur del districte.

El Pacte per Ciutat Vella és un acord a deu anys vista per recuperar l'espai públic com a lloc de trobada i impulsar un desenvolupament econòmic i social del districte inclusiu i sostenible

MIQUEL PUIG, ECONOMISTA

Tendències econòmiques

«El que passi a Ciutat Vella dependrà fonamentalment del que es faci amb el turisme»

Les metròpolis occidentals viuen avui subjectes a tres vectors de creixement. Les metròpolis són dinàmiques: o creixen o decreixen, amb prou feines s'estan quietes. El primer d'aquests vectors és la funció tradicional de totes les ciutats, que és ser capital d'un territori. Durant segles, aquesta capitalitat era estable, però la millora de les comunicacions i els canvis en la mobilitat han alterat profundament aquest equilibri. Per exemple, durant molts anys, Bellpuig considerava Tàrraga com la seva capital, perquè era allà on s'anava a comprar, a veure un notari o un metge. Amb l'automòbil, Tàrraga va començar a competir amb Lleida i després amb Barcelona. Quan es va introduir l'AVE, Madrid va passar a ser la capital de serveis d'Espanya de manera efectiva: un ciutadà de Saragossa pot fer avui les seves compres de Nadal a Madrid. Aquest fenomen reflecteix un procés de concentració: com més gran és una capital, més diversitat pot oferir, més serveis, més riquesa, i esdevé més atractiva per a un territori més ampli si les comunicacions ho permeten.

El segon vector és el de la competència de les ciutats per l'activitat econòmica basada en la creativitat. La industrialització va expulsar la producció de les ciutats per portar-la a l'extraradi, on hi havia espai per a fàbriques, però avui dia l'activitat econòmica puntera, basada en la innovació, torna a concentrar-se dins les ciutats. A mesura que una ciutat és més gran, atreu més les persones creatives. Segons un conegut geògraf, l'atractiu de les metròpolis es pot explicar amb tres "T": talent, tecnologia i tolerància. Les ciutats amb universitats potents, amb empreses innovadores i centres tecnològics, i que a més són tolerants amb la diversitat sexual, racial i cultural, tenen més capacitat d'atracció. Aquest també és un fenomen de concentració: les ciutats grans atreuen més talent i més activitat econòmica, mentre que les ciutats petites i els territoris intermedis es desertitzen.

El tercer vector és el turisme urbà. Si bé ja existia en el segle XVIII, el turisme urbà de masses és propi del segle XXI. Apareix amb els vols de baix cost i amb plataformes com Airbnb. Això transforma el turisme en una activitat d'impuls, barata i de curta durada, basada a col·leccionar ciutats més que no pas a visitar-les a fons. Aquest vector no genera concentració sinó dispersió: el turista que ha estat a Roma anirà després a Florència, Nàpols i Milà. No es queda en un lloc, sinó que busca sumar ciutats a la seva llista.

Ara bé, aquests tres vectors no tenen el mateix atractiu. Un estudi recent de l'Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques analitza l'evolució de la prosperitat a Espanya i mostra clarament que el turisme és el menys atractiu dels tres. La raó és que els salaris del sector turístic són notablement més baixos que la mitjana. En el cas de Catalunya, aquesta diferència és clara. Per tant, un model econòmic basat en el turisme pot generar activitat, però amb prou feines genera prosperitat a llarg termini.

A més dels tres vectors, cal tenir en compte la demografia. Les ciutats creixen també per la seva població. En el context occidental actual, la demografia autòctona és molt pobra. Les generacions del baby-boom s'estan jubilant i han tingut molt pocs fills. Això vol dir que qualsevol creixement requerirà immigració. La immigració molt qualificada és escassa i molt disputada. Atreure expatriats, persones amb formació elevada, és molt difícil. En canvi, la mà d'obra poc qualificada és abundant i fàcil d'atreure. Això crea una altra paradoxa: les ciutats dinàmiques tendeixen a ser més desiguals perquè atreuen tant persones molt qualificades com molt poc qualificades. Aquest augment de la desigualtat és una conseqüència no desitjada del dinamisme urbà.

Barcelona, en aquest context, és una ciutat relativament gran. Sovint pensem que és una ciutat mitjana, però dins d'Europa és una de les grans metròpolis. Segons algunes classificacions, és la vuitena ciutat europea en volum. A escala mundial, és la noranta-quatre. A més, és una de les que més ha crescut demogràficament en el segle XXI. També té una característica singular: totes les altres ciutats europees comparables —com Berlín, Roma, Madrid i Londres— estan situades en planes i poden créixer fàcilment en totes direccions. En canvi, Barcelona està limitada físicament pel mar i les muntanyes. Aquesta condició fa que experimenti una gran tensió immobiliària i grans dificultats de mobilitat. Alhora, és la ciutat que més necessitaria un sistema de transport ferroviari eficient i, paradoxalment, no el té.

La densitat de Barcelona és gairebé asiàtica. Si es comparen les metròpolis del món, les asiàtiques són les més denses, les europees estan en un nivell intermedi i les americanes són les de menys densitat. Barcelona, per la seva estructura i les seves limitacions, destaca per una densitat altíssima, molt superior a la mitjana europea.

Des de la construcció de l'Eixample, el Raval i altres zones de Ciutat Vella han estat llocs on s'estableix la població immigrant, sovint com a pas previ cap a altres barris

Pel que fa als tres vectors, Barcelona té rols diferents. En el vector de capitalitat, Barcelona juga a la defensiva. Madrid ha estat el gran guanyador en aquest àmbit gràcies a la millora de les comunicacions i a una aposta clara per la xarxa d'AVE i per un aeroport internacional potent. Barcelona abans era la capital natural, no només de Catalunya, sinó també de territoris com les Illes Balears. Avui, molts ciutadans d'aquests territoris trien Madrid. En el segon vector, el de la innovació, Barcelona hi és present. Si bé no juga a la Champions League, sí que juga a Primera Divisió. Catalunya ha passat, segons la Comissió Europea, a formar part del grup de regions innovadores. A Espanya, Catalunya és ara una de les comunitats que tenen una certa presència en aquest camp, juntament amb el País Basc, Navarra i Madrid. Barcelona apareix també en diversos rànquings internacionals de ciutats atractives per a empreses emergents i per al talent tecnològic. No és capdavantera, però hi és present.

Pel que fa al turisme, Barcelona sí que juga a la Champions League. És una de les ciutats més visitades d'Europa i això es tradueix en un creixement constant del nombre de pernoctacions. Tot i que el nombre d'estades en hotels s'ha estancat per la regulació municipal, les estades en apartaments turístics continuen augmentant. La taxa turística o els recàrrecs aplicats per l'Ajuntament no han tingut gairebé cap efecte. En canvi, la limitació del nombre d'hotels sí que ha tingut un impacte real. Malgrat tot, el turisme creix, sobretot a través d'habitatges d'ús turístic.

Tot això té un impacte directe sobre Ciutat Vella. Aquest barri històric té diversos papers dins la metròpoli, però n'hi ha dos que cal destacar. D'una banda, forma

part integral del “parc temàtic” que representa Barcelona per al turisme. Els visitants han de passar per Ciutat Vella. Si hi poden dormir, millor. De l'altra, és la porta d'entrada per a la immigració. Des de la construcció de l'Eixample, el Raval i altres zones de Ciutat Vella han estat llocs on s'estableix la població immigrant, sovint com a pas previ cap a altres barris. Aquest flux continu d'entrada i sortida fa d'aquest districte un espai molt dinàmic, però també molt sotmès a tensió. Avui, a més, arriben no només immigrants poc qualificats, sinó també expatriats d'alt nivell atrets per determinats racons amb encant i centralitat.

Per tant, el que passi a Barcelona en matèria de turisme i immigració té una repercussió directa a Ciutat Vella. I, com que aquests dos fenòmens estan molt connectats, podem dir que es tracta d'un sol problema amb diverses cares. Per analitzar el futur, cal mirar les projeccions demogràfiques. L'Idescat ha presentat tres escenaris: en l'escenari baix, la població de Catalunya només augmentaria lleugerament fins als 8,2 milions; en l'escenari mitjà, arribaria als 8,5 milions; i en l'escenari alt, podria superar els 9 milions d'habitants l'any 2034. Aquestes projeccions depenen, bàsicament, del volum d'immigració que arribi a Catalunya. Si arriben entre 200.000 i 300.000 persones, serem 8,2 milions. Si n'arriben 600.000, en serem 8,5. Si n'arriben més d'un milió, arribarem als 9 milions. Això no són prediccions, sinó exercicis condicionals. Saber què passarà realment, és incert.

Si ens basem en les dades de les dues darreres dècades, Catalunya ha rebut uns 500.000 immigrants cada deu anys. Això ens situaria en l'escenari mitjà. Però pensar que la immigració és imparable és un error. Depèn tant de la voluntat de marxar del país d'origen com de l'atractiu del lloc de destinació. I aquest atractiu depèn, en gran part, del model econòmic. El País Basc, tot i tenir una economia millor que la catalana, ha rebut molta menys immigració. Per què? Perquè la seva economia no es basa en el turisme. Catalunya, en canvi, atreu mà d'obra perquè el seu creixement es fonamenta en un sector que la necessita: el turisme.

Per tant, el que passi a Ciutat Vella dependrà fonamentalment del que es faci amb el turisme. Si continua creixent, ho farà també la pressió demogràfica i la dinàmica d'entrada i sortida. Si s'aconsegueix estabilitzar el sector i reduir el nombre de places d'habitatge turístic, com s'ha començat a anunciar, es podria generar un escenari diferent. Un escenari més semblant al dels anys vuitanta i noranta, quan l'Ajuntament va fer un gran esforç per transformar Ciutat Vella i la població era més estable. El futur no està escrit. Sabem que tant el turisme com la migració continuaran creixent a escala global, però el que passi aquí depèn de les decisions que prenguem avui. Hi ha un escenari molt més desitjable que l'altre. I està a les nostres mans.

Sabem que tant el turisme com la migració continuaran creixent a escala global, però el que passi aquí depèn de les decisions que prenguem avui

BEGOÑA ROMÁN, FILÒSOFA

Tendències comunitàries i vincles

«Ciutat Vella pot ser com una manta de *patchwork*»

Teixir comunitats mitjançant vincles. Aquesta és la metàfora que ens ajuda a entendre com podem construir una ciutat més habitable, més justa i més humana. Teixir, com a imatge d'un procés artesanal, lent, complex i ple de significat. I fer-ho des de dues de les línies fonamentals de la reflexió ètica contemporània: la justícia, tradicional, però encara essencial, i les cures, la gran aportació del pensament feminista que ens obliga a ampliar la mirada.

Per abordar aquest repte, cal tenir present que necessitem brúixoles. I també brúixoles morals. Aristòtil ja ens recordava que la finalitat és el principi de les accions. I els hippies del 68 ho deien amb altres paraules: si no saps on vas, acabes en un altre lloc. En un context de canvis accelerats i d'incertesa, és fonamental saber on volem anar i per què.

Aquesta reflexió es desplega en tres parts: primera, el valor de la fraternitat i la seva pèrdua; segona, la necessitat d'ampliar la mirada des de l'ètica de la cura, i, finalment, la importància de generar capacitats des de vincles que ens facin capaçs de viure millor.

La fraternitat que vam perdre

Descobrim el valor de les coses quan les estem perdent. I això és exactament el que ha passat amb la fraternitat. Com a hereus orgullosos de la Il·lustració, hem estat capaços de garantir llargues dècades sense guerra, hem fet nostres els drets humans, hem construït estats de dret no només com a estructures institucionals, sinó com a sistemes de protecció real. Hem generat una classe mitjana que ha pogut viure amb una certa qualitat de vida —d'això en són testimoni els *baby-boomers*—.

Si el primer impuls davant un conflicte veïnal és denunciar i no parlar, aleshores estem perdent el sentit comunitari

Però ens vam confiar. Vam pensar que el progrés era irreversible, com si la història hagués arribat a la seva fi i ja fóssim el millor dels mons possibles. I vam oblidar que la vida no és una màquina. La vida és orgànica. Cal alimentar-la, descansar, reparar, restaurar, innovar, revisar. Quan això no es fa, comencem a perdre el que és més valuós. I aleshores ens adonem del seu valor.

Què hem perdut? La fraternitat. Un concepte que no és accessori. El dret a la fraternitat és un tema central de la filosofia moral i política contemporània. Per què? Perquè la llibertat i la igualtat, tot i ser imprescindibles, només poden configurar relacions contractuals: acords entre individus simètrics, amb la mateixa informació, amb la capacitat de consentir racionalment. Però aquestes condicions no són reals per a tothom.

El paradigma del contracte, per molt que sigui una conquesta, presenta dèficits importants. D'una banda, no sempre som simètrics ni tenim un accés igual a la informació. De l'altra, no podem partir del supòsit que tothom és autònom i capaç. El model contractualista no té en compte prou bé les persones amb discapacitat ni tampoc les condicions d'envelliment generalitzat que viurem cada cop més. I això ens afecta especialment a Ciutat Vella, un territori on la població no és jove i on tots anem pentinant cabells blancs.

A més, aquest paradigma parteix d'una antropologia errònia: l'individu independent, estratègic i calculador. Un subjecte que coopera només si obté benefici. Com diuen els anglesos, un *self-made man* que ignora la seva dependència dels altres. Això genera comunitats insolidàries, incapaces de fer front a problemes col·lectius. I aquest és un dels grans dèficits del model: que no pot resoldre ni el problema del *free rider* —qui se'n beneficia sense contribuir— ni la qüestió de la por, com va evidenciar Hobbes. Hobbes estava mort de por. I, quan les comunitats es construeixen des de la por, només poden defensar-se. Vázquez Montalbán ho deia amb ironia: "Contra Franco vivíamos mejor". Tenir un enemic uneix. Però això no és fraternitat. Necessitem una construcció positiva, no només el rebuig d'allò que no volem. Perquè és fàcil posar-se d'acord en el rebuig. Però no n'hi ha prou amb això. Cal saber cap a on volem anar.

El problema no és només teòric. És profundament pràctic: l'individualisme posseeixi ens ha fet mal. Hem après que només cooperem si en traiem profit. Que només generem comunitat si ens convé. I si no, exigim que ens deixin tranquils: *leave me alone*, com diuen els anglesos. Però aquesta lògica porta a la solitud no desitjada, a la manca de cohesió, a la intolerància i a l'exclusió. Quan la moral esdevé un càlcul estratègic, perdem la base comuna que fa possible la convivència.

La racionalitat estratègica-instrumental ha envaït fins i tot la moral. Ens preguntem “com ho tinc?”, en lloc de “què ens devem els uns als altres?”. I aquest deure no és només jurídic. És moral. Si el primer impuls davant un conflicte veïnal és denunciar i no parlar, aleshores estem perdent el sentit comunitari.

Quan vaig arribar a Barcelona, una campanya de l'Ajuntament deia: “Parli vostè amb el seu veí”. I vaig pensar: “Que malament que estan les coses si cal recordar això”. Vinc d'un poble gran i allà es parlava amb els veïns. Ara entenc aquella crida: en una ciutat on tot es norma i es protocol·litza, cal recuperar el que és orgànic. Montesquieu deia que el nivell de moralitat d'un país és inversament proporcional al nombre de lleis. Quan tot s'ha de regular per decret, és que alguna cosa s'ha trencat.

Les cures: subjectes concrets, relacions reals

L'ètica pensa la vida bona. I una vida bona és més que la fugida de la mala vida. És un projecte actiu. Però avui només ens preocupem d'escapar de la precarietat. No ens preguntem què volem construir. L'ètica de les cures, impulsada per filòsofes com Carol Gilligan, Joan Tronto, Judith Butler o Seyla Benhabib, amplia la mirada. No substitueix la justícia, sinó que la complementa. Perquè, abans de ser ciutadans amb drets, som éssers nascuts, criats i cuidats. Ningú és un bolet espontani. Som mamífers racionals, interdependents i vulnerables. I cooperem no només perquè ens convé, sinó perquè fer-ho és moralment bo.

La justícia treballa amb generalitzacions. El subjecte de la justícia és un “jo genèric”, homogeni. Però l'ètica de la cura parla de subjectes concrets, amb història, amb cos, amb sentiments. I defensa que la ciutat no pot fallar quan falla la família. Si aquesta falla, ha de tenir recursos per intervenir, per ajudar, per crear habilitats parentals. I, per fer-ho, cal un gran recurs escàs: la confiança.

L'ètica de la cura ens recorda que no n'hi ha prou amb donar diners. Cal escoltar, tenir en compte les emocions i la qualitat de vida

Ortega y Gasset deia que les idees es tenen, però en les creences s'hi és. I jo afegiria que s'hi és fins al coll. Les idees innovadores són importants, cal fer transferència de coneixement. Però sense creences —raons per creure en un futur millor— no hi ha ètica. Sense esperança, ens tornem conservadors. Mirem enrere, ens tanquem, ens blindem. I això alimenta la intolerància i el feixisme, com ja va passar al segle XVIII després de les guerres de religió. Locke i Voltaire van escriure cartes sobre la tolerància perquè estaven farts de tant odi. I avui ens toca tornar a recuperar aquestes raons per esperar.

Solidaritat vol dir fer sòlids els vincles. I això s'aconsegueix coneixent i reconeixent les persones. L'ètica de la cura ens recorda que no n'hi ha prou amb donar diners. Cal escoltar, tenir en compte les emocions i la qualitat de vida. El centre no és l'autonomia, sinó la fragilitat. No és el contracte, sinó l'aliança. Com en el matrimoni, que abans era també una aliança per garantir el reconeixement de la maternitat. Això és el que cal: amistat cívica. Una voluntat compartida de cuidar allò que ens uneix.

Capacitats per viure: una ciutat per a tothom

Martha Nussbaum recupera la idea que l'humà és un animal polític. Tal com deia Aristòtil, els humans, fora de la polis, som bèsties o déus. I a les ciutats conviuen les dues figures: qui es creu omnipotent i qui viu desemparat. Necessitem vincles com l'aire que respirem. No només aliments o ingressos. Marx ja diferenciava estructura i superestructura, però calen vincles reals perquè les persones se sentin

Necessitem estabilitat, assossegament, calma.

Potser no una *slow city* uniforme, però sí una ciutat amb

pluralitat de ritmes

reconegudes i puguin participar-hi. I això només és possible si els vincles són positius: si estableixen i capaciten. Quan la inseguretat, el soroll o la precarietat t'impedeixen descansar, menjar o viure amb calma, només queda la supervivència. I això no és vida bona. És mera resistència. I la vida humana és molt més que això.

Necessitem estabilitat, assossegament, calma. Potser no una *slow city* uniforme, però sí una ciutat amb pluralitat de ritmes. Perquè el pluralisme moral és símptoma de llibertat. I Barcelona és un gresol, una ciutat plural i complexa. No volem que sigui provinciana. Ni tampoc una "maruja", en el sentit despectiu. Volem una ciutat cosmopolita, oberta, on tothom pugui trobar el seu lloc. Per això cal crear capacitats. Les *capabilities* de Nussbaum no són opcions. Són drets exercits:

- » La capacitat de vida. És a dir, poder viure una vida d'una durada raonable, amb accés a salut pública, alimentació adequada i entorns saludables on poder moure's sense haver de pagar per fer esport.
- » La capacitat de salut corporal. Poder mantenir el cos en bon estat, prevenir malalties, accedir a serveis mèdics de qualitat.
- » La integritat física. Poder circular per la ciutat sense por, sobretot de nit, i sentir-se segur en qualsevol racó.
- » La capacitat de sentir, imaginar i pensar. Tenir accés a l'educació, a la cultura, a la reflexió crítica. Imaginar un futur possible.
- » La capacitat d'emocionar-se. Poder estimar, patir, compartir sentiments. I que aquests es valorin socialment. Això també s'educa.
- » La raó pràctica. Poder projectar una vida bona. Decidir sobre la trajectòria vital pròpia, sabent que, si un falla, hi ha una xarxa que el sosté.
- » L'afiliació. Sentir-se part d'una comunitat. Poder establir vincles de reconeixement mutu i participar en la vida col·lectiva.
- » La relació amb altres espècies. Viure en una ciutat que reconeix els animals, la natura, la biodiversitat, i que els inclou com a part del bé comú.
- » La capacitat de joc. Disposar d'espais per jugar, per fer cultura, per gaudir. No només treballar, no només consumir.
- » El control sobre l'entorn polític i material. Poder decidir sobre el barri, sobre el comerç, sobre l'espai públic. Saber que no et desnonaran, que no et canviaran el mercat per una botiga de *souvenirs*.

Aquestes capacitats mesuren el desenvolupament humà d'una ciutat molt millor que el PIB, que pot ser molt "brut" i injustament repartit. Cal saber si la gent és capaç de fer i ser. I aquí és on es troba la síntesi entre justícia i cura.

Una ciutat feta a mà, de vincles i de vida

Ciutat Vella pot ser com una manta de *patchwork*: feta a mà, policroma, diversa i imperfecta, però estimada. No volem una ciutat convertida en santuari ni en objecte de consum turístic. Volem una ciutat per viure-hi, per treballar-hi, per estimar-la i per deixar-la als nostres fills millor de com la vam rebre. Una ciutat d'hospitalitat, no d'hostilitat. I això no depèn només dels diners. També cal canviar mentalitats, obrir-les i posar-hi voluntat.

Com vaig llegir al mur de Berlín: les ànimes, com els cossos, també moren de fam. I les ciutats, al cap i a la fi, no són edificis, ni esdeveniments, ni grans titulars. Són persones. Com deia Rilke: "Només on tu ets hi ha un lloc".

ÁLVARO MAZORRA, SOCIÒLEG

Tendències sociodemogràfiques

«Cal continuar desenvolupant polítiques per una ciutat més inclusiva, amable i sostenible»

Les metròpolis contemporànies com Barcelona han viscut transformacions profundes des de les darreres dècades del segle XX, marcades per un context de globalització creixent. Aquest escenari nou ha alterat la manera com vivim a les ciutats, i encara que sovint sembla que alguns fenòmens són exclusius de Barcelona, ciutats del sud d'Europa com Lisboa, Roma o Madrid comparteixen processos similars. Aquests canvis, de caràcter sociodemogràfic, residencial i urbà, s'han intensificat sobretot als centres històrics, que, després de patir una forta degradació durant la segona meitat del segle XX, han viscut un procés de revaloració i han esdevingut espais emblemàtics de cultura, economia, oci i poder.

Aquestes transformacions han portat a models urbans cada vegada més desiguals i polaritzats, fet que contrasta amb la històrica mixtura i integració social de les ciutats europees. Ens apropem progressivament a un model de ciutat dual, més propi de contextos de l'Amèrica Llatina o Amèrica del Nord. Un dels punts d'inflexió d'aquest camí ha estat la crisi econòmica del 2008, que va comportar la decadència dels models productius tradicionals (com la indústria o la construcció) i va obrir la porta de les ciutats del sud d'Europa a un model econòmic nou centrat en el turisme, els serveis globals, la cultura i l'oci.

Els centres urbans van esdevenir l'epicentre d'aquestes transformacions, amb una revaloració social i econòmica que, si bé ha aportat dinamisme, també ha generat efectes adversos sobre l'arrelament, la cohesió social i les xarxes veïnals. L'exemple del barri de Lavapiés, a Madrid, mostra aquests processos: un espai on conviuen teatres, serveis, mobilitat, treballadors precaris, policia, supermercats oberts les 24 hores que estan orientats al turisme i habitatges oferts en plataformes digitals. Una fotografia del paisatge urbà que sintetitza els impactes de fenòmens globals com la gentrificació o la turistització.

Pel que fa a la gentrificació, aquest procés implica l'arribada de residents nous amb més poder adquisitiu, que desplacen progressivament els habitants tradicionals, incrementen el preu de l'habitatge (especialment de lloguer) i amplien la desigualtat social i residencial. A més, aquests efectes s'estenen a altres zones de la ciutat i de la regió metropolitana. El resultat principal d'aquesta dinàmica és la formació de ciutats cada vegada més desiguals, segregades i polaritzades, les quals reproduïxen en l'espai urbà les tendències advertides en l'estructura social.

Paral·lelament, la turistització contribueix a transformar l'ús i la funció dels espais urbans, prioritzant activitats i serveis destinats als visitants, de manera que es genera un entorn cada cop més orientat al consum turístic. Aquest procés provoca la pèrdua de comerços locals, la saturació dels barris, l'augment de la pressió sobre l'habitatge —que sovint es destina a usos turístics en detriment de l'ús residencial tradicional— i la precarització laboral vinculada a l'economia turística. Barcelona

ha estat pionera en la contenció d'aquest fenomen amb l'aprovació del PEUAT (Pla especial urbanístic d'allotjaments turístics), que va frenar l'expansió d'allotjaments turístics dels anys anteriors. Tot i això, la ciutat encara experimenta una transformació dels usos residencials cap a usos turístics, la qual cosa debilita els vincles comunitaris.

La ciutat ha viscut una transformació estructural des dels anys setanta i vuitanta del segle passat, amb un gir cap al turisme, els serveis globals i la logística, aprofitant la seva posició estratègica al Mediterrani. L'economia del coneixement ha impulsat l'arribada de professionals molt qualificats, atrets per l'estil de vida mediterrani. Després dels Jocs Olímpics del 1992, Barcelona va esdevenir una ciutat turística global, amb més de vint milions de visitants anuals (una xifra que multiplica per més de deu la seva població), cosa que ha tingut un gran impacte en l'estructura social i urbana de la ciutat.

Ciutat Vella és un cas paradigmàtic d'aquestes tendències. Malgrat ser el territori més emblemàtic i històric de la ciutat, també és el districte més empobrit i desigual de Barcelona segons els registres oficials de la pàgina d'estadística de l'Ajuntament. El districte està immers en un procés de gentrificació marcat per l'arribada de llars d'origen estranger, sovint temporals. Barcelona, amb un sostre

Molts processos que comencen a Ciutat Vella tenen efectes metropolitans i forcen al desplaçament de població cap a l'exterior

poblacional assolit als anys setanta del segle XX i una densitat de població elevadíssima, té poca capacitat de creixement a causa dels límits geogràfics que l'envolten. Molts processos que comencen a Ciutat Vella tenen efectes metropolitans i forcen al desplaçament de població cap a l'exterior.

La ciutat, tot i la seva petita extensió, presenta una gran heterogeneïtat interna, que s'ha incrementat després de la pandèmia per l'arribada de nous fluxos migratoris. Només el 46% dels residents ha nascut a Barcelona i el 33% és població estrangera, amb un perfil jove i molt qualificat. Un 43% d'aquesta població nouvinguda té estudis universitaris o cicles superiors.

Ciutat Vella està en el centre d'aquests processos. La gentrificació hi té un perfil internacional; la turistització transforma l'ús residencial dels habitatges i genera taxes de transitorietat elevades. Tot i les millores urbanes que s'han fet, encara persisteixen indicadors de vulnerabilitat al Raval, el Gòtic i algunes parts de la Barceloneta.

Els quatre barris de Ciutat Vella presenten diferències notables. El Raval, amb més de 40.000 habitants, destaca per la seva alta densitat de població i per les seves desigualtats, sobretot la part nord, que avança cap a la gentrificació, i la part sud, que és més vulnerable i més precària. El Gòtic, segurament el barri més emblemàtic del centre històric de Barcelona, rep població estrangera temporal. Finalment, Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera mostra els millors indicadors socioeconòmics del districte, mentre que la Barceloneta és el barri més turistitzat per motius de la seva posició geogràfica i té una densitat de població molt elevada.

A Ciutat Vella hi viu el 6% de la població total de Barcelona. El districte té un percentatge més alt de població masculina que femenina, com a conseqüència en gran part de la força del fenomen migratori. També hi destaca la mortalitat alta i l'esperança de vida més baixa de la ciutat. També presenta el nombre més elevat de llars, amb una polaritat marcada: joves estrangers que viuen sols de manera temporal i dones grans que també viuen soles per circumstàncies naturals del

seu cicle vital i que hem de tenir molt en compte en els plans de futur que es desenvolupin al districte. L'edat mitjana és la més baixa de la ciutat, una realitat que s'accentua entre la població estrangera. La major part de la població es troba entre els 20 i 40 anys, mentre que els grups de més edat decreixen. Aquest desequilibri és conseqüència de l'evolució de la immigració, que va augmentar fins al 2008, va frenar amb la crisi i va reprendre's l'any 2015. El Gòtic i el Raval tenen nivells altíssims de població estrangera.

Els mapes del 2021 al 2023 mostren com la població estrangera qualificada es concentra a Ciutat Vella, mentre que la procedent d'altres parts d'Espanya arriba a l'Eixample i Gràcia. Aquest col·lectiu altament qualificat, estimat en unes 200.000 persones segons l'enquesta sociodemogràfica del 2022, està probablement subregistrat, ja que moltes persones no s'empadronen. La concentració d'aquest grup d'una forma tan intensa en certes parts de Barcelona suposa nous reptes per a la integració, la cohesió social, l'arrelament i la vida comunitària dels barris més afectats.

Aquest grup presenta un perfil flotant. A diferència de la immigració històrica, aquestes persones arriben per viure una experiència urbana i marxen després de poc temps. Estudis recents indiquen que prop del 50% dels immigrants arribats des del 2020 no preveuen quedar-se a la ciutat. Aquesta transitorietat afecta la convivència, sobretot pel que fa a l'habitatge. S'està imposant una societat de llogaters i llogateres amb dificultats per accedir a la propietat. El lloguer ha crescut molt, especialment entre la població jove i persones d'origen estranger. A més, el parc d'habitatge es veu afectat per la conversió a usos turístics o de temporada. En aquest context, l'accés a l'habitatge esdevé un element clau per al futur de la ciutat.

Ciutat Vella presenta un parc d'habitatges envellit i precari, amb molts edificis anteriors al 1960, sobretot al Raval. Els processos de gentrificació i turistització dificulten la permanència de la població del districte, amb un risc clar d'exclusió social i residencial. El preu del lloguer està per sota de la mitjana de la ciutat, mentre que l'oferta de venda és més limitada, la qual cosa indica una població majoritàriament temporal.

La pressió turística és molt gran. El centre de Barcelona està saturat d'apartaments turístics i això evidencia les diverses perspectives que tenen els turistes i els residents de què ha de ser Ciutat Vella. El futur del districte està en joc: ha d'evolucionar cap a un lloc d'oci i de cultura o ha de ser un districte on els seus barris mantinguin el caràcter residencial?

La prohibició dels habitatges d'ús turístic prevista per al 2028 obre un escenari nou. No obstant això, l'experiència d'altres ciutats mostra que les lleis, per si soles, no garanteixen resultats. Cal control i regulació. En aquest sentit, Barcelona ha estat exemplar i, tot i la gravetat de la situació, està millor que altres ciutats, com Lisboa o Venècia.

Ens trobem en un escenari inèdit de competència per viure al centre metropolità, amb perfils com ara nòmades digitals, expatriats i turistes hipermòbils amb recursos econòmics alts que s'estableixen de manera temporal al centre o a prop d'ell. Per aquest motiu cal desenvolupar polítiques socials i urbanes que fomentin l'arrelament, la convivència i l'accés a l'habitatge.

Els barris no són només delimitacions geogràfiques: són la seva vida i les seves xarxes veïnals i comunitàries. Els processos globals que ens travessen (gentrificació, turistització i vulnerabilitat persistent dels llocs més precaris) apunten cap a una ciutat més segregada i desigual que posa en perill la permanència dels barris. Ciutat Vella podria especialitzar-se en una població jove, temporal i amb recursos elevats, la qual cosa posa en risc la diversitat i la sostenibilitat urbana.

El repte principal de les ciutats en el món capitalista contemporani és avançar dins de la societat globalitzada sense excloure ningú. Les decisions que prenem avui marcaran la Barcelona del futur. Per tant, cal continuar desenvolupant polítiques per a una ciutat més inclusiva, amable i sostenible.

El repte principal de les ciutats en el món capitalista contemporani és avançar dins de la societat globalitzada sense excloure ningú

3

El pla d'acció
del Pacte per
Ciutat Vella

EL PLA D'ACCIÓ DEL PACTE PER CIUTAT VELLA

El pla d'acció del Pacte per Ciutat Vella és el full de ruta compartit que ha de permetre fer de Ciutat Vella un territori habitable i inclusiu, amb un espai públic segur i de qualitat, que posi les persones i la comunitat al centre i reforci la seva centralitat econòmica, cultural i laboral dins de Barcelona.

Aquest pla s'organitza en quatre grans eixos temàtics, cadascun dels quals aborda una dimensió clau del desenvolupament present i futur de Ciutat Vella. Aquests eixos, Persones, Espai Públic, Economia i Vincle, es concreten en onze àmbits estratègics fruit del procés de debat del pacte.

Cada àmbit estratègic (habitatge, educació i formació, acció social i salut, cultura i patrimoni, model urbà i espai públic, seguretat i convivència, adaptació al canvi climàtic, comerç, restauració i turisme, ocupació, comunitat i participació) segueix un esquema recurrent que facilita la lectura i la interpretació del document. En primer lloc, s'exposa l'estat de la qüestió, on s'analitzen les problemàtiques estructurals, les dades clau i l'evolució històrica que expliquen la situació actual. En segon lloc, s'exposa el repte estratègic, que sintetitza l'objectiu central de cada àmbit. Seguidament, es presenten les accions, 187 en total, que han de permetre fer front a cadascun dels reptes estratègics amb l'horitzó del 2035.

Aquest conjunt d'accions, tal com s'explica a l'apartat Governança i procés de debat, s'ha treballat en diversos espais i jornades participatives amb agents socials, econòmics, culturals i polítics del districte, amb l'objectiu de recollir i contrastar totes les mirades. També s'hi han integrat aquelles actuacions que provenen de plans sectorials de ciutat i de processos de debat i acord a Ciutat Vella, com ara el Pla de Cultura, el pla d'educació, el pla de dinamització econòmica, el pla d'usos o el Pla de Barris, entre d'altres. Finalment, el pla d'acció destaca dues actuacions transversals d'especial rellevància a Ciutat Vella: la transformació de la Rambla i el Pla de Barris, que inclouen accions que responen a diversos eixos i reptes estratègics.

Eix Persones

ÍNDEX

EIX PERSONES

Habitatge

Educació i formació

Acció social i salut

Cultura i patrimoni

EIX ESPAI PÚBLIC

Model urbà i espai públic

Seguretat i convivència

Adaptació al canvi climàtic

EIX ECONOMIA

Comerç, restauració i turisme

Ocupació

EIX VINCLE

Comunitat

Participació

LA NOVA RAMBLA

PLA DE BARRIS A CIUTAT VELLA

EIX PERSONES

Habitatge

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

Viure a Ciutat Vella

Parlar d'habitatge a Ciutat Vella implica capbussar-nos en una realitat complexa i carregada de contrastos. El districte es defineix per una elevada densitat urbana, una gran diversitat social i una forta pressió vinculada a les activitats urbanes que s'hi produeixen com a centre neuràlgic de la ciutat. En aquest context, la convivència entre usos residencials i usos vinculats a l'economia turística i del visitant genera un escenari de competència pel sòl urbà, fet que es tradueix directament en el preu de l'habitatge. Segons dades del Cadastre, el 67,72%² dels locals cadastrals del districte tenen un ús residencial, una xifra que supera amb escreix la mitjana de la ciutat, situada en el 56,86%. Això posa de manifest que l'habitatge continua sent l'ús majoritari a Ciutat Vella.

A més, la notable diversitat socioeconòmica del districte perfila un accés desigual a l'habitatge. La renda *per capita* del districte és inferior a la mitjana de la ciutat i l'elevada presència de turistes, visitants i residents temporals amb més recursos contribueix a configurar un accés diferenciat a un mercat immobiliari dual. A part de la centralitat del districte, la seva impossibilitat de créixer físicament és un factor que intensifica encara més aquesta pressió i també esdevé un desafiament estructural pel que fa a la manca d'habitatge assequible, posant en risc la continuïtat de la vida quotidiana existent al districte. Així doncs, l'accés a l'habitatge és l'indicador clau per entendre qui pot viure —i qui no— al centre de Barcelona.

Una oferta limitada davant d'una demanda creixent

Analitzar l'evolució del mercat d'habitatge a Ciutat Vella comporta observar com el centre històric de Barcelona s'ha vist immers en les dinàmiques residencials pròpies de les ciutats globals, com ara un increment de la pressió sobre el sòl fruit del creixement dels fluxos migratoris internacionals. En matèria d'habitatge, el districte ha viscut una escalada constant dels preus de compra al llarg de l'última dècada: si el 2012 el valor per metre quadrat se situava lleugerament per sota de la mitjana de Barcelona, el 2025 la diferència pràcticament ha desaparegut, i supera els 4.012 €/m²³. Aquest increment s'intensifica a partir de l'any 2015, en paral·lel amb la consolidació de Barcelona com a destinació global i l'augment del turisme internacional al districte. Tanmateix, cal tenir en compte les particularitats pròpies del territori, així com les profundes transformacions socials produïdes en l'àmbit domèstic, com ara els canvis en la composició dels nuclis familiars i l'augment de les llars monoparentals que introdueixen noves dinàmiques econòmiques i incideixen directament en les condicions d'accés a l'habitatge.

2 Segons extracció de març del 2025 de la Sede Nacional del Catastro

3 Barcelona Dades. 2025. Preu mitjà per superfície (€/m²) dels habitatges transmesos per compravenda

Així i tot, aquesta realitat s'expressa amb diferències internes al districte. El Gòtic i la Barceloneta lideren l'ascens dels preus de l'habitatge de compra al districte —amb valors de 4.322 €/m² i 4.758 €/m², respectivament, per al 2025⁴—, mentre que el Raval mostra una tendència més continguda, tot i seguir la mateixa escala ascendent (3.380 €/m²)⁵.

Aquestes dades evidencien un procés generalitzat de revaloració del sòl i de creixent pressió immobiliària, que impacta directament en l'accessibilitat a l'habitatge i en la permanència de la població resident tradicional. Aquesta dinàmica també és present en el mercat de lloguer, el qual es caracteritza per uns preus superiors a la mitjana de la ciutat: 17,7 €/m² de Ciutat Vella davant dels 16,2 €/m² de Barcelona⁶. Tot i que el preu mitjà de compra (282.047 €) és inferior a la mitjana de Barcelona (378.039 €)⁷, els valors cada cop més elevats del mercat continuen sent una barrera important per a l'accés a l'habitatge per a gran part de la població del districte. En altres paraules, la tendència a l'alça dels preus de l'habitatge a Ciutat Vella dificulta la permanència al districte de moltes famílies amb ingressos baixos. A més, un fet distintiu de la situació de l'habitatge a Ciutat Vella és que la previsió de sòl de la Modificació del Pla General Metropolità vigent està pràcticament esgotat, fet que impedeix un creixement de l'oferta com es produeix en altres àrees de la ciutat. Això, juntament amb la pressió existent sobre la demanda, obliga a explorar fórmules per aportar i generar habitatge al territori.

Una altra dimensió rellevant per entendre les transformacions del mercat residencial a Ciutat Vella és l'evolució del règim de tinença. Històricament, el lloguer ha estat la forma predominant al districte, amb valors molt superiors a la mitjana de Barcelona. Per exemple, pel 2024 el 59,7% de les llars a Ciutat Vella eren de lloguer i el 29,3% eren en règim de propietat, mentre que a Barcelona ciutat els percentatges són del 43,6% i 51,1% respectivament. Així mateix, a partir del 2024 s'observa un canvi de tendència: mentre el percentatge de llars en règim de lloguer baixa fins al 59,7% respecte al 64% del 2017, augmenta significativament la modalitat de "paga per l'ús d'una habitació i/o d'altres espais compartits", que passa del 4,5% el 2023 al 7,6% el 2024⁸. Aquesta evolució apunta a una segmentació del mercat del lloguer, on les condicions d'accés es transformen i s'adapten a realitats socioeconòmiques emergents vinculades a la precarització residencial. Més concretament, a la necessitat de compartir espais per fer front als creixents costos de l'habitatge. Tot i la persistència del lloguer com a règim majoritari a Ciutat Vella, la seva composició interna s'ha modificat profundament, cosa que evidencia una transició cap a formes més inestables de tinença.

4 Ajuntament de Barcelona. (2025). Preu mitjà per superfície (€/m²) dels habitatges transmesos per compravenda

5 Ajuntament de Barcelona. (2025). Preu mitjà per superfície (€/m²) dels habitatges transmesos per compravenda

6 Ajuntament de Barcelona. (2025). Preu mitjà per superfície (€/m²) del lloguer d'habitatges

7 Ajuntament de Barcelona. (2025). Preu unitari mitjà (€) dels habitatges transmesos per compravenda

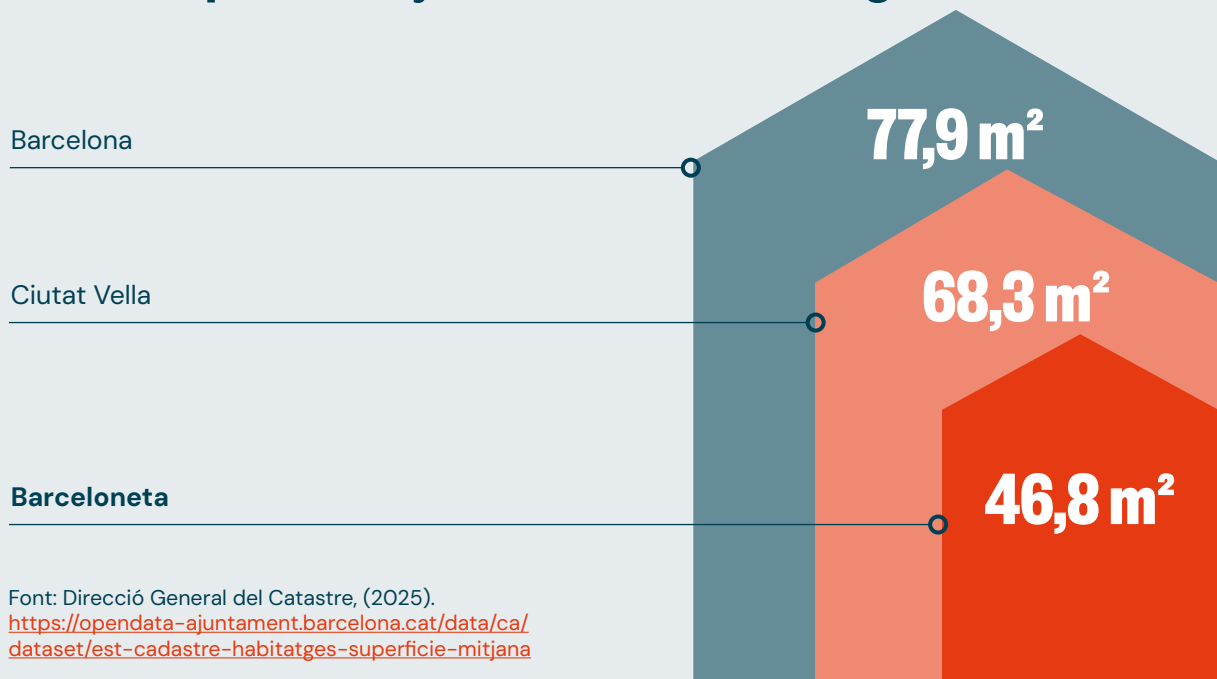
8 Ajuntament de Barcelona. Oficina Municipal de Dades (OMD). Enquesta Sociodemogràfica de Barcelona (ESDB). Règim de tinença de l'habitatge. <https://portaldades.ajuntament.barcelona.cat/ca/estad%C3%ADstiques/bconvlwt2>

Els desafiaments de l'habitatge construït: antiguitat i canvi climàtic

Les condicions del parc d'habitatge de Ciutat Vella són determinades per l'evolució històrica del nucli primigeni de la ciutat i, per tant, es caracteritza per l'elevada antiguitat dels edificis. El 54,20% de les parcel·les i construccions daten d'abans del 1900 i un 36,4%⁹ d'edificis es va construir entre el 1900 i el 1940¹⁰. Des dels anys vuitanta s'han dut a terme renovacions en determinades zones —com l'eix de la rambla del Raval—, però aquestes intervencions no han alterat el predomini d'una estructura urbana majoritàriament anterior a mitjan segle XX. A més de l'antiguitat, el parc residencial es caracteritza per les dimensions petites de molts habitatges, amb barris com el Raval on un 55,9% dels pisos tenen menys de 61 m² i la Barceloneta, on aquesta xifra arriba al 77%¹¹.

La tipologia d'edificis fa que Ciutat Vella sigui un territori amb una gran càrrega històrica i patrimonial, però també un espai que encara ha de fer front a reptes contemporanis, com l'adaptació al canvi climàtic. La crisi climàtica amplifica els desafiaments a la qualitat de vida en aquestes edificacions: l'augment de les onades de calor, la falta d'espais verds característica del districte i la manca de ventilació natural en molts edificis històrics incrementen els costos energètics i afecten la salut de les persones, sobretot les més vulnerables. En aquest sentit, la rehabilitació esdevé un eix estratègic imprescindible per garantir la viabilitat ambiental i urbana de la Ciutat Vella del futur, així com per donar resposta a les necessitats socials i ecològiques emergents.

GRÀFIC 1. Superfície mitjana dels locals d'habitatge

- 9 Ajuntament de Barcelona. (2011). Cens d'Edificis. Ajuntament de Barcelona
- 10 Direcció General del Catastre (2025).
- 11 Oficina Municipal de Dades de Barcelona. (2023). Mercat immobiliari

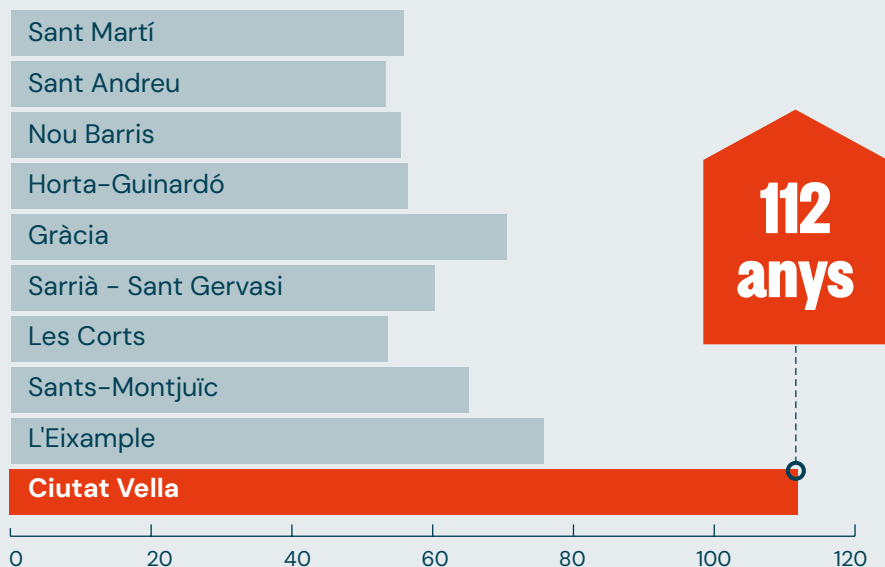
Situació i projecció de l'habitatge protegit

La presència d'habitatge protegit¹², social i assequible a Ciutat Vella revela una realitat complexa que configura el paisatge urbà i social del districte. Tot i representar només el 6,8 % de la població total de Barcelona, Ciutat Vella concentra gairebé una cinquena part —el 19,5%— d'aquest tipus d'habitatge a la ciutat. Aquesta diferència evidència un parc públic i social per habitant al districte notablement superior a la mitjana barcelonina.

Atesa la dificultat de construir obra nova en el teixit urbà tan consolidat i dens de Ciutat Vella, la política d'increment del parc d'habitatge públic a deu anys vista passa, en gran mesura, per la incorporació d'habitatges adquirits al mercat privat. En aquest sentit, el districte ha aportat el 12,45% de les adquisicions municipals realitzades en el mercat privat, o el que és el mateix: 207 habitatges dels 1.662 adquirits en el global de Barcelona entre el 2015 i el 2024.

Ciutat Vella no només engloba un percentatge significatiu d'habitatge protegit en relació amb el total de la ciutat, sinó que també concentra el 22% dels habitatges adjudicats per emergència social. Aquesta realitat es tradueix en una gran pressió sobre els serveis municipals, com es reflecteix en les gairebé 23.000 persones ateses l'any 2024 a l'Oficina d'Habitatge. A deu anys vista, les dades apunten que la preservació de la cohesió social a Ciutat Vella no podrà descansar únicament en l'ampliació de l'habitatge públic, atesa la limitada disponibilitat de sòl. Per tant, caldrà explorar estratègies complementàries com la mobilització del parc existent.

GRÀFIC 2. Indicador d'antiguitat

Font: Direcció General del Cadastre. (2025). <https://portaldades.ajuntament.barcelona.cat/ca/report/cadastre-2025>

12 Ajuntament de Barcelona. (20/07/2025). Ciutat Vella lidera Barcelona en habitatge públic i social amb un 19,5% del parc municipal. Servei de Premsa. <https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2025/07/20/ciutat-vella-lidera-barcelona-en-habitatge-public-i-social-amb-un-195-del-parc-municipal/>

La competència pels usos de l'habitatge

La relació entre el creixement de l'activitat turística i l'habitatge és clau per comprendre l'evolució recent de Ciutat Vella. Amb 733 habitatges d'ús turístic¹³ es fa evident una competència per l'espai residencial que s'insereix dins d'un conjunt de factors que contribueixen a la pressió sobre els preus de l'habitatge. En aquest context, l'increment del nombre de visitants ha estat un element més dins dels múltiples vectors que han reconfigurat l'estructura social i urbana del districte. L'habitatge esdevé així un element central en la definició del caràcter del territori, actuant com a punt d'equilibri entre els diferents usos —residencials, econòmics i turístics— que hi conviuen.

Concretament, la concentració d'habitatges d'ús turístic (HUT) genera impactes socials molt profunds als barris del districte. L'alta rotació de persones dificulta l'establiment de vincles de convivència i erosiona el teixit social de cada barri, a més de redirigir el parc d'habitatge disponible cap a usos no residencials. La fragmentació social s'agreuja a mesura que els espais urbans perden la seva identitat comunitària, convertint-se en escenaris de pas. Barris com el Raval o el Gòtic concentren 248 i 236 habitatges d'ús turístic, respectivament, dels 816 que hi ha al districte¹⁴. Aquests usos alteren l'equilibri residencial i dificulten la vida quotidiana de la població local.

La relació entre el creixement de l'activitat turística i l'habitatge és clau per comprendre l'evolució recent de Ciutat Vella

13 Cens d'establiments d'allotjament turístic (CEAT).(2025). Nombre d'establiments d'allotjament d'ús turístic per tipus.

14 Ajuntament de Barcelona. (2025). Nombre d'habitatges d'ús turístic

Sensellarisme

Les difícils condicions d'accés al parc d'habitatge existent generen un escenari de fragilitat residencial al districte. Especialment, en aquelles situacions concretes d'exclusió social que produeixen sensellarisme. Amb 339 persones que dormen al carrer¹⁵, Ciutat Vella encapçala el rànkung de districtes amb més presència de sensellarisme. De fet, l'any 2024 hi havia 1.245 persones dormint al ras a Barcelona, i més de 1.700 l'any 2025, i 2.860 eren ateses en recursos d'allotjament¹⁶.

El creixement del sensellarisme a la ciutat és una tendència sostinguda malgrat l'ampliació de recursos. Des del primer recompte el 2008, la xifra de persones que dormen al carrer s'ha duplicat¹⁷ malgrat l'augment de les places residencials i d'allotjament disponibles en recursos de l'Ajuntament i d'altres entitats socials. Aquesta realitat ha de posar en alerta les respostes existents i subratllar la necessitat de polítiques preventives, no només reactives. En el cas de Ciutat Vella, la concentració de persones sense sostre posa de manifest la necessitat d'intervencions territorials específiques que tinguin en compte les característiques pròpies del districte, com són l'alta mobilitat poblacional, l'existència d'espais públics de gran afluència i la convivència urbana. En aquest escenari, cal reforçar l'acció comunitària i la coordinació dels serveis socials per construir una resposta arrelada i eficient. La Ciutat Vella del 2035 no pot continuar sent només un espai d'assistència. Ha de convertir-se en un territori de drets, on l'habitatge i la dignitat siguin garantits a tothom.

Les difícils condicions d'accés al parc d'habitatge existent generen un escenari de fragilitat residencial al districte

15 Arrels Fundació. (2023). El recompte a Barcelona, 2023. <https://www.arrelsfundacio.org/recompte/recomptes-barcelona/>

16 Ajuntament de Barcelona (2024). La situació del sensellarisme a Barcelona. <https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxiu-documents/diagnosi-sensellarisme-envelliment-barcelona-2024.pdf>

17 Ajuntament de Barcelona. (2024). Marc estratègic per l'abordatge del sensellarisme a Barcelona, 2024-2027. <https://www.institutmetropoli.cat/wp-content/uploads/2025/05/Marc-abordatge-sensellarisme-Barcelona-2024.pdf>

Dades destacades

17,7€/m²

Mercat de lloguer

17,7 €/m² de Ciutat Vella davant
dels 16,2 €/m² de Barcelona

282.047€

Preu mitjà de compra

282.047 € de Ciutat Vella davant
dels 378.039 € de Barcelona

29,3%

Règim de tinença

El 2024, el 59,7% de les llars a Ciutat Vella eren de lloguer i el 29,3% eren en règim de propietat, mentre que a Barcelona ciutat els percentatges són del 43,6% i 51,1%, respectivament

59,7%

Règim de lloguer

A partir del 2024, el percentatge de llars en règim de lloguer baixa fins al 59,7% respecte al 64% del 2017, augmenta significativament la modalitat de "paga per l'ús d'una habitació i/o d'altres espais compartits", que passa del 4,5% el 2023 al 7,6% el 2024

REpte ESTRATÈGIC

Impulsar les polítiques de rehabilitació d'habitatge, promovent la seva adaptació a les condicions climàtiques i atenent amb especial atenció els col·lectius vulnerables, el jovent i les famílies, per permetre que les persones puguin viure dignament a Ciutat Vella.

ACCIONS

01

Elaborar el Pla de rehabilitació de Ciutat Vella 2035

S'elaborarà un Pla de rehabilitació per a la dècada vinent a partir de l'estudi de situació, patologies i necessitats de conservació del parc edificat de Ciutat Vella. Es crearà l'Oficina de Rehabilitació de Ciutat Vella, en coordinació amb Foment de Ciutat, per donar un impuls a la rehabilitació dels edificis d'habitatges a fi de millorar-ne la seguretat, l'habitabilitat, l'accessibilitat, la seguretat estructural, la sostenibilitat i l'eficiència energètica. L'objectiu és aconseguir la renovació d'un mínim d'un 10% del parc l'any 2035. El programa es coordinarà des de l'empresa pública Foment de Ciutat, que centralitzarà la informació, l'acompanyament i el suport econòmic a la rehabilitació de manera adaptada a la realitat del parc d'habitatges del districte i a la realitat sociodemogràfica i econòmica dels seus habitants.

1, 2, 3, 4, 11, 15, 17*

* Les accions s'han redactat a partir de les aportacions de sessions de debat, entitats, plans sectorials, etc. La correspondència entre els números i les fonts es pot consultar a Fonts pàg. 183.

02

Treballar per extingir els habitatges d'ús turístic (HUT) per retornar-los al parc residencial

A la tardor del 2028 s'hauran extingit tots els habitatges d'ús turístic (HUT) de Ciutat Vella, segons el Decret Llei 3/2023, que retornaran al parc residencial perquè siguin habitats pels veïns i veïnes del districte. A través de la no renovació de les llicències actuals, l'objectiu és que l'any 2028 es recuperin per al parc residencial de Ciutat Vella els més de 733 habitatges d'ús turístic que hi havia el desembre del 2024.

1, 12

03

Augmentar l'habitatge assequible amb la incorporació de nous pisos en els pròxims anys

Creació de nous habitatges assequibles procedents de promocions en construcció (HPO o similars), resultat de les polítiques per incrementar l'habitatge públic dels darrers anys, en els cinc anys vinents a: Joan de Borbó (18 habitatges), ronda de Sant Pau (36 habitatges), Felícia Fuster i Viladecans (12 habitatges), Sant Rafael (43 habitatges), Robador 33 (19 habitatges), Botella (11 habitatges), Hospital (17 habitatges), Can Seixanta (10 habitatges) i Rec Comtal (19 habitatges). També es reforçarà el parc d'habitatge assequible mitjançant la compra d'edificis i l'aplicació del dret de tempteig i retracte, amb l'objectiu de destinar-los a lloguer social per a joves, famílies i persones vulnerables.

1, 2, 3, 4, 11, 17

04

Preservar els 1.870 habitatges de protecció oficial (HPO) per evitar la pèrdua d'habitatge públic

Es treballarà perquè els 1.870 habitatges de protecció oficial (HPO) a Ciutat Vella que haurien de retornar al mercat lliure l'any 2030 es mantinguin com a habitatge protegit de manera indefinida per evitar la pèrdua d'habitatge públic al districte.

05

Controlar els habitatges d'ús turístic il·legals.

3, 12, 17

06

Detectar i activar habitatges buits per al lloguer a través de la col·laboració publicoprivada, incentivant que els petits propietaris posin el seu habitatge al mercat de lloguer.

1, 2, 4, 17

07

Impulsar projectes d'innovació en les modalitats habitacionals.

1, 2, 4

08

Reforçar els serveis de mediació i suport a les comunitats per millorar la convivència.

2, 12, 17, 21

09

Promoure accions comunicatives i divulgatives per fomentar l'estalvi energètic als edificis.

15

10

Millorar els serveis d'emergència residencial amb capacitat de resposta immediata i allotjaments temporals sostenibles (com ara mòduls de fusta o solucions bioclimàtiques), en coordinació amb serveis socials i entitats del territori.

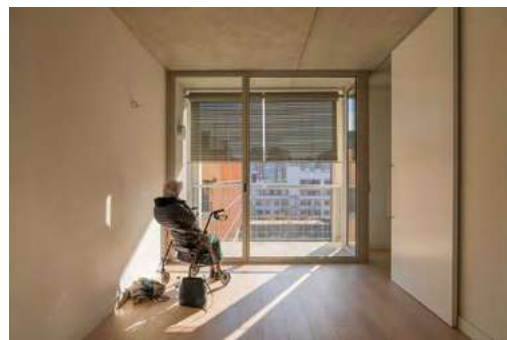
2, 4

11

Desenvolupar un model propi d'allotjament turístic que limiti les formes d'ús intensiu del sòl residencial i vetlli per la distribució equilibrada.

2, 3

12

Revisar els requisits d'accés a l'habitatge públic per incloure-hi factors que afavoreixin persones amb situacions de vulnerabilitat: renda, situacions familiars, edat...

2

13

Reclamar accions de regulació dels preus del lloguer o crear un sistema de cofinançament.

—
2

14

Impulsar un pla d'ordenació del cablejat de les façanes.

—
4

15

Fomentar polítiques públiques per pal·liar el sensellarisme, coordinades entre els serveis que hi intervenen i consensuades políticament.

—
2, 3, 21

EIX PERSONES

Educació i formació

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

Educar-se en un centre urbà global

En un entorn globalitzat d'elevada diversitat social, econòmica i cultural —com el que defineix molts dels espais urbans—, l'educació s'ha convertit en una eina fonamental per mitigar les desigualtats. Com passa als centres de les grans aglomeracions urbanes, Ciutat Vella té el repte de construir un sistema educatiu que sigui realment inclusiu i capaç de respondre a les diverses necessitats dels seus habitants. Com més creix la diversitat de l'alumnat, més gran és la necessitat d'un model educatiu flexible i adaptatiu que inclogui totes les realitats socials i culturals del districte. Un model que garanteixi el grau de cohesió necessari que permeti, al mateix temps, el creixement de tots els membres de la comunitat i l'adaptació de les institucions a les oportunitats professionals que es consolidaran en els deu anys vinents.

Desigualtats territorials i dinàmiques entre institucions educatives

Ciutat Vella disposa d'una xarxa educativa formada per 8 escoles bressols municipals, 3 espais familiars de criança municipal, 11 centres públics d'educació infantil i primària (escoles), 5 centres públics d'educació secundària, batxillerat i formació professional (instituts), 7 centres privats-concertats¹⁸ d'educació primària i secundària i 8 centres d'educació d'adults. Es tracta d'una xarxa educativa predominantment pública, fet que segueix la tendència general de Barcelona, on els centres públics són els més nombrosos. Aquests centres ofereixen els diversos nivells d'educació obligatòria, així com opcions postobligatòries a través de facultats i centres universitaris d'educació superior. A més, Ciutat Vella destaca com el districte amb el percentatge més alt de matriculacions públiques de tota la ciutat¹⁹.

Les característiques socioeconòmiques de les famílies del districte influeixen directament en l'educació de l'alumnat perquè determinen les opcions educatives disponibles, així com l'accés a recursos i suport que poden rebre per part de la família, però també de les institucions. La demanda de places en centres públics, especialment entre les famílies amb recursos més escassos, es produeix en un context en què les famílies amb més capital cultural i econòmic tendeixen a optar per centres privats o concertats. Això pot desembocar en una dinàmica de segregació educativa i cal fer-ne un seguiment amb una perspectiva de districte a deu anys vista. Les polítiques públiques que abordin aquest fenomen han d'afrontar la desigualtat territorial per evitar que els joves d'alguns barris quedin més exposats a l'abandonament escolar, independentment del barri on visquin o de l'escola on estudiïn.

18 Pla d'educació de Ciutat Vella 2019–2023 https://ajuntament.barcelona.cat/ciutatvella/sites/default/files/documentacio/pla_educacio_de_ciutat_vella_2019-2023.pdf

19 Pla d'educació de Ciutat Vella 2019–2023 https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2023/06/03_distribucio_segregacio_2022_1.pdf

L'educació, cruïlla de trajectòries

L'educació és un àmbit que pot contribuir a la reproducció dels condicionants d'un determinat context social, però també a la seva superació mitjançant la generació de noves oportunitats. A Ciutat Vella, les dades de formació apunten a una realitat complexa: una part significativa de la població ha completat els estudis obligatoris i, fins i tot, 37.231 persones han accedit a estudis superiors²⁰. Així i tot, hi ha una representació significativa de la població amb una titulació acadèmica igual o inferior a l'educació primària (14.858 persones) i un percentatge sense cap titulació acabada (2,4%)²¹ que revela la persistència de trajectòries educatives truncades que poden esdevenir fonts de vulnerabilitat estructural. Aquest desequilibri ens convida a pensar l'educació com un eix significatiu per a la millora de les condicions socials i econòmiques de la població del districte en els pròxims deu anys, ja que la formació acumula bona part de les eines i recursos que defineixen l'ingrés a una posició social o altra.

La formació professional com a forma d'èxit escolar i laboral

A Ciutat Vella, la formació professional emergeix com una eina clau per a la prevenció de l'abandonament escolar prematur i la inserció laboral dels joves, especialment en un context urbà caracteritzat per la diversitat socioeconòmica. Destacar aquesta opció educativa pot facilitar l'adquisició de competències professionals en acabar l'ESO i, d'aquesta manera, obrir més camins per a una continuïtat educativa i una inserció laboral més gran que contribueixi a reduir les desigualtats d'oportunitats estructurades a partir de l'educació. Perquè això ocorri, cal garantir que les transicions entre els diferents nivells educatius —de primària a secundària o de secundària a formació professional i educació superior— estiguin ben coordinades i comptin amb el suport de les institucions i d'altres agents addicionals vinculats al món associatiu educatiu.

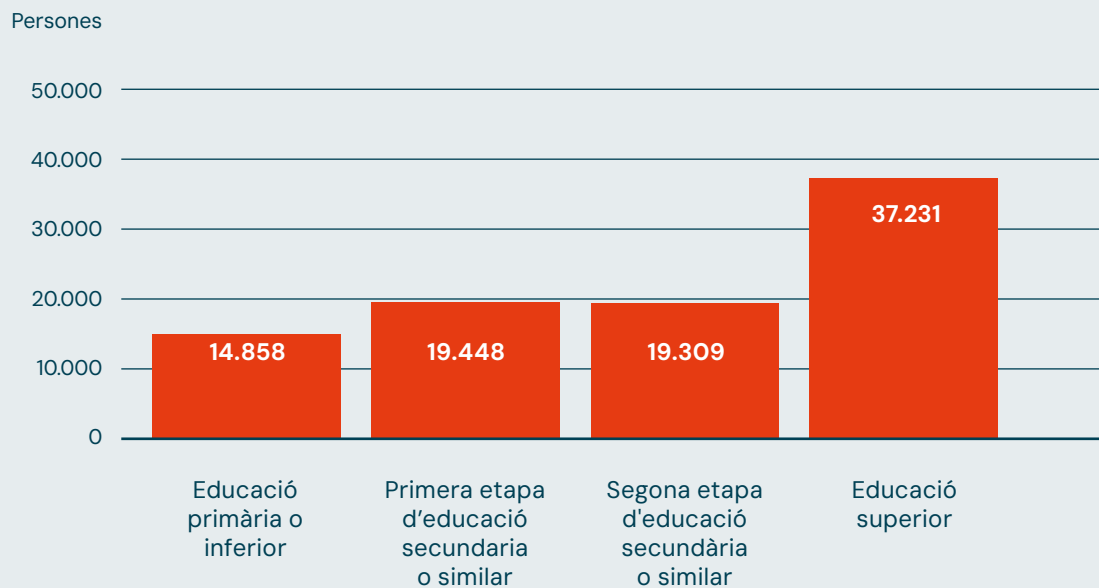
Una educació localment enxarxada

Les entitats d'educació no formal tenen un paper fonamental en el desenvolupament educatiu i social dels infants i dels joves de Ciutat Vella, ja que detecten necessitats específiques i actuen com a palanques per a la intervenció social. La seva gran distribució territorial permet garantir l'accés equitatiu a serveis socioeducatius fora de l'horari escolar —com el lleure i les activitats en períodes no lectius—, i així oferir als joves les eines necessàries per construir un futur més sòlid i cohesionat.

20 Ajuntament de Barcelona. (2025). Característiques de la població per nivell de formació assolit segons el Cens de Població i Habitatges i del Cens Anual de Població. <https://portal.dades.ajuntament.barcelona.cat/ca/estad%C3%ADstiques/frpi54gszp>

21 Ajuntament de Barcelona. (2025). Característiques de la població per nivell de formació assolit segons el Cens de Població i Habitatges i del Cens Anual de Població <https://portal.dades.ajuntament.barcelona.cat/ca/estad%C3%ADstiques/frpi54gszp>

GRÀFIC 3. Població censal per nivell de formació assolit

Font: Institut Nacional d'Estadística (2022). Censos de Població Anuals.

Com més creix la diversitat de l'alumnat, més gran és la necessitat d'un model educatiu flexible i adaptatiu que inclogui totes les realitats socials i culturals del districte

REpte ESTRATÈGIC

Reforçar Ciutat Vella com a territori educador, donant suport a la comunitat educativa i a les famílies per promoure l'èxit educatiu, combatre la segregació i l'abandonament escolar i fomentar les oportunitats.

ACCIONS

16

Ampliar l'oferta pública de places per a la petita infància

S'augmentarà el nombre de places que ofereix l'Escola Bressol Municipal La Mar per garantir més places públiques de qualitat i reduir les llistes d'espera. Paral·lelament, es construirà una escola bressol municipal nova al Raval. Es consolidarà el servei de l'Espai Familiar de Criança Municipal de la Barceloneta, ampliant l'oferta d'activitats amb l'objectiu d'oferir un entorn de benestar i desenvolupament saludable per a infants i les seves famílies. Es garantiràn activitats 0-3 en la programació trimestral dels centres cívics i culturals del districte per incrementar l'oferta cultural i educativa de la petita infància.

10

17

Acompanyar les famílies, les AFA i les AMPA i donar-los suport

Es reforçarà el Programa de suport i enfortiment de les associacions de mares i pares d'alumnes (AMPA) i de les associacions de famílies d'alumnes (AFA), que dona suport tècnic a la gestió administrativa i proporciona recursos i eines pràctiques per al desenvolupament de les associacions dels centres d'educació infantil, primària i secundària obligatòria de Ciutat Vella —en especial, a les més afeblides—, i es facilitaran recursos de dinamització per a activitats dirigides a les AFA/AMPA. També es crearan programes específics que ofereixin suport, eines i recursos a les famílies per enfortir el seu paper com a agents educatius.

1, 10, 17

18

Obrir un centre d'educació especial per incrementar l'atenció integral als infants amb necessitats educatives específiques

S'incrementarà l'atenció integral als infants amb necessitats educatives específiques amb la creació d'un centre d'educació especial al districte, el reforç de recursos d'inclusió i suport emocional als centres i l'ampliació de serveis adaptats dins i fora de l'horari lectiu

2, 3, 4

19

Reforçar competències bàsiques, digitals i lingüístiques

S'impulsarà la formació digital i les competències del segle XXI. Es desplegaran accions de capaciació digital per a infants, joves i famílies, mitjançant el foment de l'ús responsable de les tecnologies i la seva connexió amb nous perfils laborals emergents. Es reforçaran les competències bàsiques i lingüístiques per recuperar l'ús i la comprensió lectora en català i valorar les llengües maternes com a riquesa educativa.

10

20

Reforçar la polivalència i la funció comunitària dels equipaments educatius com a equipaments de barri

Es treballarà per fer dels centres educatius espais comunitaris de barri, reforçant-ne la polivalència i l'ús compartit, i millorant i adequant els espais per a activitats obertes i segures.

10

21

Implementar polítiques per combatre l'abandonament escolar prematur a través de la consolidació d'itineraris flexibles, programes de diversificació curricular i segones oportunitats per a joves, amb una atenció especial a nouvinguts i joves en situació de vulnerabilitat.

1, 2, 3, 4, 10, 17

22

Garantir una oferta més gran d'activitats extraescolars accessibles i de qualitat a tots els barris i també durant els períodes de vacances.

4, 10, 17

23

Acompanyar infants i famílies al llarg de les diferents etapes educatives, posant especial atenció a la incorporació de famílies nouvingudes i canvis d'etapa. Garantir la continuïtat del programa "Èxit acompanyament educatiu".

2, 4, 10

24

Continuar promovent programes educatius artístics, com l' "Apadrina el teu equipament" o Caixa d'Eines, a través de la col·laboració i cooperació de centres educatius amb equipaments culturals del districte.

2, 4, 10, 17

25

Desenvolupar programes de foment i impuls de la lectoescriptura, involucrant-hi centres educatius i biblioteques, i promoure el català com a eina d'inclusió i acollida de joves nouvinguts.

2, 4, 10, 17

26

Ampliar l'oferta de formació professional orientada a l'activitat econòmica del territori, en coordinació amb els diferents sectors econòmics i empresarials, com per exemple el de l'economia blava.

1, 2, 3, 4, 17, 20

27

Incrementar el nombre de professionals de suport als centres educatius per poder atendre les diversitats existents a l'aula i millorar l'acompanyament i l'orientació educativa de l'alumnat.

1, 3, 4, 10

28

Adequar i millorar els patis dels centres educatius per donar resposta a necessitats dels centres i del barri. Construcció de nous equipaments educatius per a petita infància, infants amb necessitats educatives específiques i per a ensenyaments musicals.

3, 10, 17

29

Definir mesures per incrementar el nombre d'alumnes que accedeixen a l'etapa d'educació postobligatòria i acompanyar-ne la transició. Consolidar el programa Prometeus del Pla de Barris a tots els barris del districte.

4, 10, 17

30

Fer treball en xarxa entre agents educatius, i amb agents del territori, en les diferents etapes educatives, potenciant dinàmiques comunitàries de col·laboració i creació de vincles.

1, 2, 4, 10, 17

31

Promoure programes sobre relacions afectives saludables, noves masculinitats i prevenció de violències, tot consolidant la xarxa comunitària com a actor clau en la cohesió social.

2, 4

32

Implementar polítiques actives per reduir la segregació, garantir l'accés equilibrat a centres de qualitat dins del districte i promoure la convivència intercultural. Estudiar la transformació de les escoles de Ciutat Vella en institut escola per facilitar la continuïtat educativa i evitar l'abandonament prematur amb més orientació i acompanyament.

1, 2

33

Impulsar la Ciutadella del Coneixement, un projecte científic i urbanístic per convertir el parc de la Ciutadella i els seus entorns en un node de coneixement, divulgació, recerca i innovació punter a Europa

4

EIX PERSONES

Acció social i salut

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

Vulnerabilitat socioeconòmica a Ciutat Vella

Ciutat Vella presenta una taxa elevada de risc de pobresa del 34,6%²², una xifra que, tot i haver disminuït respecte a anys anteriors, continua sent notablement més alta que la mitjana de Barcelona, situada en el 19,9%. Aquesta diferència evidència una vulnerabilitat molt més accentuada en aquest territori, fet que es tradueix en una major necessitat d'actuació i accés als serveis socials. Això també es reflecteix en el nombre d'ajuts de serveis socials a Ciutat Vella, districte que en concentra el nombre més gran (791)²³ i supera altres districtes amb unes característiques socioeconòmiques similars. En conjunt, el districte és un dels territoris més afectats per la vulnerabilitat a Barcelona, per la qual cosa reclama una atenció i uns recursos específics per reduir les desigualtats i millorar les condicions de vida locals.

Salut i benestar com a expressió de les condicions urbanes

La salut a Ciutat Vella no pot ser entesa com un fenomen individual o exclusivament clínic, sinó com el resultat d'un ecosistema urbà que condiciona profundament la manera com es viu i s'envelleix. En aquest sentit, el benestar comunitari es configura com un repte públic de primer ordre, sobretot en un territori on les condicions socials, laborals i residencials tenen una repercussió directa sobre la salut física i mental de la població. Les dades són eloqüents en aquest sentit: el 61,6% de les persones residents al districte declaren tenir una salut regular o dolenta, una xifra superior a la mitjana de Barcelona, que se situa en el 56,7%²⁴. Una percepció negativa que es veu reforçada per un risc elevat de mala salut mental, que afecta el 31,6% de la població, molt per sobre del 26,7% registrat al conjunt de la ciutat²⁵. Aquestes diferències no poden ser interpretades com a simples variacions estadístiques, sinó com a indicadors d'un context estructuralment desigual. L'esperança de vida també reflecteix aquesta realitat: els homes viuen de mitjana 78,63 anys i les dones 86,45, xifres inferiors a les de la resta de Barcelona²⁶. Així, la salut a Ciutat Vella esdevé una expressió física de les desigualtats socials i urbanes, i posa de manifest una situació menys favorable per al benestar del veïnat. D'aquesta manera, la salut a Ciutat Vella reflecteix les condicions urbanes que afecten el dia a dia del veïnat. Millorar-la implica la transformació de l'entorn i reduir les bretxes que condicionen com es viu al districte.

22 Enquesta sociodemogràfica de Barcelona (ESDB). (2025). Taxa (%) de risc de pobresa

23 Institut Municipal de Serveis Socials. (abril 2025). Ajuts econòmics atorgats per servei/territori

24 Ajuntament de Barcelona (juliol 2023); Agència de Salut Pública de Barcelona (2021)

25 Ajuntament de Barcelona (juliol 2023); Agència de Salut Pública de Barcelona (2021)

26 Ajuntament de Barcelona. Registre de Mortalitat. Agència de Salut Pública de Barcelona. (2022). Esperança de vida en néixer <https://portal.dades.ajuntament.barcelona.cat/ca/es-tad%C3%ADstiques/jesn3krqbr>

Un perfil demogràfic dual

Ciutat Vella destaca pel fet de ser el districte amb més població jove (39,9%) de Barcelona, de manera que presenta una estructura d'edat menys envellida amb predomini de persones d'entre 30 i 40 anys²⁷. Tot i això, és també el districte amb menys infants i adolescents de Barcelona (8% població és menor) i és l'únic districte de la ciutat amb un percentatge més alt d'homes (54%) que de dones (46%)²⁸.

L'elevat pes demogràfic de la joventut aporta dinamisme al districte, però també evidencia una realitat preocupant: Ciutat Vella registra les taxes més altes de problemes de salut mental entre estudiants de secundària, sobretot entre les noies adolescents, de les quals el 28,7% manifesta símptomes de malestar emocional²⁹.

Malgrat que el districte presenta un índex d'envelliment baix (6,1%) respecte al total de la ciutat (11,4%), presenta l'índex de solitud entre la gent gran més elevat de la ciutat³⁰. A més, el 32,5% de les persones grans que tenen 65 anys o més viuen soles, i superen el 26,4% de la mitjana barcelonina³¹. Aquesta soledat no desitjada incrementa el risc d'aïllament social i dificulta la detecció precoç de problemes de salut, alhora que augmenta la dependència funcional. En resum, reforçar la salut comunitària a Ciutat Vella passa per atendre les particularitats demogràfiques del districte, fet que requereix estratègies específiques que fomentin el benestar del jovent i que vetllin, alhora, per la inclusió social i l'atenció adequada a les persones grans.

Recursos sanitaris i capacitat de resposta

Ciutat Vella disposa d'una xarxa sanitària que inclou diversos centres d'atenció primària (CAP Drassanes, CAP Gòtic, CAP Barceloneta i CAP Casc Antic), un Centre d'Urgències d'Atenció Primària (CUAP Raval Nord), l'Hospital del Mar i serveis de salut mental (CSMIJ i CSMA). El CAS Baluard actua com a recurs específic per al tractament de drogodependències i altres addiccions que afecten el comportament, i s'adreça a població de tota la ciutat.

En un context marcat per una elevada densitat poblacional i una diversitat socioeconòmica i cultural significativa com la de Ciutat Vella, s'incrementa la necessitat de crear nous centres d'atenció primària (CAP) per tal d'ampliar la capacitat d'atenció a la ciutadania i donar resposta a la demanda assistencial actual. Concretament, a Ciutat Vella hi conviuen persones de 154 nacionalitats diferents i més de la meitat de la població (51,8%)³² té nacionalitat estrangera, amb predomini del Pakistan, les Filipines i Bangladesh. Aquest escenari complex i altament divers planteja reptes multifacètics també per al sistema sanitari i exigeix enfocaments integrals i coordinats per garantir l'equitat en l'atenció i la inclusió en un territori socialment vulnerable.

27 Oficina Municipal de Dades (2023). Padró municipal d'habitants

28 Oficina Municipal de Dades (2023). Padró municipal d'habitants

29 Oficina Municipal de Dades, Ajuntament de Barcelona (juliol 2023); Agència de Salut Pública de Barcelona (2021)

30 Barcelona Regional. (2024). Estratègia Ciutat Vella

31 Oficina Municipal de Dades (2023). Padró municipal d'habitants

32 Ajuntament de Barcelona. (2025). Estratègia Ciutat Vella. Barcelona Regional

En darrer lloc, cal parar especial atenció a la població del districte que no disposa de targeta sanitària, ja que aquesta situació pot ser indicativa d'un fenomen d'exclusió del sistema públic de salut. D'altra banda, es detecten barreres d'accés que poden estar relacionades amb la situació administrativa, la manca d'informació o la desconexió amb els serveis públics, i que afecten sobretot els col·lectius més vulnerables.

Dades destacades

36,6%

de la població en risc de pobresa relativa

Més alta que la mitjana de Barcelona, situada en el 19,9%

30/40

Mitjana d'edat jove

Ciutat Vella destaca per ser el districte amb més població jove (39,9%) de Barcelona

54%

de població estrangera

26% a Barcelona

32,5%

Solitud

Tot i tenir l'índex d'envelliment més baix de Barcelona, és el districte amb el percentatge de solitud més alt

154

Nacionalitats diferents

Pakistan (8.565)
Filipines (5.904)
Argentina (4.500)
Marroc (4.297)
Bangladesh (4.076)

46%

Dones

Les dones superen els homes a tots els districtes, excepte a Ciutat Vella

La problemàtica de les addiccions

Entre el 2021 i el 2024, el 83,4% de les 175 entrades policials en punts de venda de droga es van concentrar a Ciutat Vella, amb una especial incidència al barri del Raval. L'any 2023 es van realitzar 68 intervencions, de les quals el 77,9% van tenir lloc a Ciutat Vella, amb decomisos de substàncies com cocaïna, heroïna, crac i metamfetamina³³. Una altra dada il·lustrativa és la recollida de xeringues a l'espai públic: el 2024 es van recollir 51.984 xeringues al districte, molt per sobre de la resta de la ciutat³⁴. Aquesta xifra consolida Ciutat Vella com el districte amb més presència de consum injectat de drogues a la via pública, tot i així les darreres dades mostren un descens.

Davant d'aquesta realitat, el districte disposa d'una àmplia xarxa de serveis especialitzats. Destaquen els tres centres d'atenció i seguiment (CAS Baluard, CAS Barceloneta i CAS Lluís Companys), que ofereixen atenció sanitària i psicosocial, així com programes per a diferents substàncies i patologia dual. Altres recursos rellevants són el Centre de Reducció de Danys Robador, el Centre CECAS i l'entitat Metzineres, centrada en dones i persones de gènere no normatiu. Malgrat els esforços i els recursos disponibles, el districte continua afrontant una situació complexa que requereix una resposta coordinada i sostinguda.

Vulnerabilitat alimentària i desigualtats nutricionals

L'alimentació és un altre factor clau que incideix en la salut comunitària. La situació socioeconòmica de moltes famílies del districte limita l'accés a dietes saludables i a una nutrició equilibrada, fet que genera situacions de vulnerabilitat alimentària, sobretot entre infants i adolescents.

L'ús de serveis com bancs d'aliments o menjadors comunitaris és un indicador clar de les dificultats que moltes llars han d'afrontar diàriament. Aquesta desigualtat nutricional té repercussions directes en el desenvolupament físic i emocional dels infants, i evidencia la necessitat d'abordar la salut des d'una perspectiva integral.

La dimensió comunitària de la salut

El districte disposa d'espais de coordinació, com el Consell de Salut i la Taula de Salut Comunitària dels barris, que integren diversos actors del territori. Aquests espais tenen un paper clau en la millora de les polítiques sanitàries locals, però la seva consolidació i capacitat d'incidència efectiva continuen sent un repte. De fet, la detecció dels efectes de la salut en la vida social i quotidiana del veïnat, com ara la soledat no desitjada, requereix establir mesures específiques a escala de districte, com les mencionades, i molt especialment de taules de salut comunitària.

La incorporació de la dimensió comunitària en l'àmbit de la salut no només implica millorar l'accés als serveis, sinó també transformar les condicions socials i urbanes

33 Pla d'acció sobre drogues i addiccions de Barcelona 2025-2028 https://www.aspb.cat/wp-content/uploads/2025/08/Pla_Accio_Drogues_Addiccions_Barcelona_2025-2028_250801.pdf

34 Pla d'acció sobre drogues i addiccions de Barcelona 2025-2028 https://www.aspb.cat/wp-content/uploads/2025/08/Pla_Accio_Drogues_Addiccions_Barcelona_2025-2028_250801.pdf

que afecten el benestar col·lectiu. Aquesta mirada requereix una atenció sanitària inclusiva i culturalment adaptada, capaç de respondre a la diversitat i complexitat cultural del districte a partir de figures concretes com els mediadors interculturals.

Pràctica esportiva i espai urbà

L'esport a Ciutat Vella no es pot desvincular del context urbà i social que l'acull. En un territori densament poblat i amb un teixit urbà compacte, la pràctica esportiva es veu condicionada per l'elevada densitat urbana i la concentració d'activitat en els equipaments disponibles. De fet, Ciutat Vella destaca pel fort vincle amb els centres esportius municipals: és el tercer districte amb més abonats (25.641) i el primer en percentatge de població sobre la població resident (22,3%)³⁵. Aquest ús intensiu mostra una demanda sostinguda, però també possibles tensions d'accessibilitat en un futur, ja que la capacitat dels centres esportius varia notablement en funció de la seva ubicació: el CEM Sant Sebastià i el CEM Marítim funcionen al 100% de la seva capacitat, mentre que d'altres, com el CEM del Raval, supera la meitat de la seva ocupació total.

Els hàbits de pràctica esportiva a Ciutat Vella evidencien contrastos rellevants. En edat escolar, la taxa de pràctica (72,1%) és inferior a la mitjana de ciutat (80,9%) i hi destaca una bretxa de gènere significativa entre les nenes (69,4% a Ciutat Vella, davant del 73,4% a Barcelona)³⁶. En canvi, entre la població de més de 17 anys, la pràctica regular arriba al 67,9%, de manera que supera la mitjana barcelonina³⁷. Això posa de manifest la necessitat d'optimitzar els recursos existents. Per exemple, l'adaptació d'espais escolars pot representar una oportunitat per descentralitzar l'oferta i acostar-la al territori si se supera la segmentació entre usos escolars, usos lliures i usos regulats en una gestió integrada a escala de districte.

En el cas concret de les infraestructures esportives del districte, aquestes presenten un gran potencial: Ciutat Vella té 58 equipaments esportius censats i 233 mòduls, majoritàriament de titularitat pública³⁸. Aquesta dotació garanteix una bona disponibilitat d'espais petits i mitjans —com ara sales interiors i zones a l'aire lliure—, però es detecta una manca d'equipaments de gran format, com pavellons o camps esportius que podrien donar resposta a pràctiques col·lectives o activitats de més aflluència, atenint-nos als nivells actuals dels CEM i la menor taxa de pràctica esportiva entre els infants del districte respecte a la mitjana de la ciutat.

35 Nombre d'abonats en centres esportius municipals (CEM) de Barcelona per districtes. Font, Institut Barcelona Esports

36 Percentatge de pràctica en edat escolar a Ciutat vella i Barcelona. Font: Enquesta d'hàbits escolars de Barcelona 2022

37 Interès i pràctica esportiva en edats majors de 17 anys, Font: Enquesta d'hàbits esportius en majors de 17 anys a Barcelona, 2022

38 Pla d'esports del Districte de Ciutat Vella. Diagnosi, estratègia i accions per a la promoció de l'activitat física i l'esport 2026–2030

REpte ESTRATÈGIC

Reduir les situacions de vulnerabilitat ampliant i millorant els recursos d'atenció social i sanitària, així com promovent polítiques i actuacions per fomentar el benestar i la salut comunitària.

ACCIONS

34

Promoure un pla d'acció integral social i sanitari per a Ciutat Vella 2035

S'impulsarà un pla d'acció integral social i sanitari per a Ciutat Vella amb l'horitzó 2035 que abordi de manera integral i transversal la pobresa infantil, la soledat no desitjada, el sensellarisme, la salut mental i les addiccions.

35

Millorar els serveis i equipaments d'atenció a les addiccions (CAS i CRD)

Es reforçaran els serveis i equipaments d'atenció a les addiccions —els centres d'atenció sociosanitària i el Centre de Reducció de Danys ubicats a Ciutat Vella— per oferir una atenció més eficient a les persones amb addiccions amb l'objectiu de promoure'n la recuperació personal i la reinserció social.

1, 4

Ampliar el Centre de Desenvolupament Infantil i Atenció Precoç (CDIAP)

S'ampliarà el Centre de Desenvolupament Infantil i Atenció Precoç – Equip Interdisciplinari de la Petita Infància Ciutat Vella per detectar més bé infants amb necessitats específiques i intervenir-hi.

36

37

Ampliar els serveis de salut a la comunitat amb la millora de la xarxa dels centres d'atenció primària (CAP) existents

Es potenciarà la xarxa dels centres d'atenció primària existents, tot enfortint les infraestructures i els recursos disponibles, per oferir millors serveis sociosanitaris, descongestionar el nivell assistencial i facilitar una atenció més propera, accessible i eficient per a la ciutadania, adaptada a la diversitat del districte.

3, 4

38

Adherir-se al compromís “Barcelona amigable amb les persones grans”, del Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona

Aquest serà el marc de ciutat des del qual dissenyar, millorar i ampliar els serveis adreçats a la gent gran de Ciutat Vella en els propers anys per tal de garantir una vellesa digna, promovent la salut, el benestar emocional i la protecció davant la soledat no desitjada i el maltractament.

1, 3, 4, 14, 17, 24

39

Augmentar la pràctica esportiva com a eina per millorar la salut i el benestar de la població de Ciutat Vella

Es mantindran i milloraran els programes actuals d'activitat física i salut, com els de prescripció mèdica d'exercici, incorporant-hi avaluacions periòdiques i adaptacions a l'evolució de les necessitats socials i sanitàries. S'ampliarà i millorarà l'oferta d'espais esportius segurs i accessibles per a tota la ciutadania. Es garantirà l'aprofitament inclusiu, saludable i segur de l'espai públic per a la pràctica esportiva lliure, promovent la participació col·lectiva.

1, 3, 4, 5, 17

40

Augmentar els hàbits saludables de vida i d'alimentació, i la conscienciació sobre la seva importància per a la salut i el medi ambient.

4, 5, 15

41

Incrementar el suport a la salut mental i el benestar emocional de la població amb una atenció especial a la prevenció, acompanyament i inclusió de col·lectius vulnerables.

1, 3, 4, 17

42

Augmentar la prevenció, la detecció i intervenció en situacions de vulnerabilitat i violències masclistes.

4, 14, 17, 21, 24

43

Reforçar els programes de promoció de la salut i de prevenció de les conductes de risc, especialment els adreçats a infants i adolescents.

1, 4, 13, 21

44

Enfocar el sensellarisme des d'una perspectiva de drets amb recursos reals, coordinació entre serveis i un reforç efectiu del servei de mediació comunitària, per garantir una resposta integral, eficient i digna, i evitant l'empobriment de l'espai públic.

2, 3

45

Incrementar els recursos específics a les persones cuidadores, així com intervencions per millorar la qualitat de vida i combatre la soledat no desitjada entre la gent gran.

1, 3, 14, 17, 24

46

Promocionar la implicació activa de la ciutadania i de les entitats en les xarxes de suport en salut i cura comunitària, atenent la diversitat cultural.

1, 3, 4, 14, 16, 17, 24

EIX PERSONES

Cultura i patrimoni

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

El cor de Barcelona: oportunitats per a una cultura de referència i de proximitat

Ciutat Vella és el centre cultural de Barcelona, un espai neuràlgic on conviuen grans institucions, teatres, museus i una àmplia xarxa de projectes culturals de petit format. Concretament, el districte disposa d'una xarxa extensa de projectes de proximitat, iniciatives comunitàries i una oferta cultural plural que abasta totes les escales i múltiples circuits de producció i exhibició. El districte disposa actualment d'un total de 84 equipaments culturals, entre els quals destaquen 24 museus i col·leccions, 17 sales de música en viu, 11 sales d'arts escèniques, 5 arxius i biblioteques patrimonials, 4 ateneus, 4 centres cívics, 2 grans auditoris, 2 fàbriques de creació, 2 cinemes i una llarga llista d'altres espais dedicats a l'exhibició cultural i a la creació³⁹. El potencial d'aquesta centralitat cultural es reflecteix també en l'elevada afluència de públic als museus i espais d'exposicions. Aquesta concentració de l'oferta i la demanda converteix Ciutat Vella en un dels pols culturals més dinàmics de l'àmbit metropolità i en una porta d'entrada privilegiada per al públic local, estatal i internacional.⁴⁰

Aquesta densitat d'equipaments respon al seu paper històric com a epicentre cultural de Barcelona i reflecteix, al mateix temps, la seva condició de pol de centralitat i d'atracció cultural i de visitants. L'elevada oferta cultural mostra una diversitat de models de gestió pública i de titularitat privada, així com la presència de consorcis i fundacions amb participació de les administracions públiques. La diversitat de l'ecosistema cultural, i el seu estat de constant evolució, queda il·lustrat per la convivència entre grans institucions de la ciutat i del país, projectes culturals de proximitat, entitats de comunitats d'origen divers i l'activitat cultural dels centres cívics i els casals de barri, entre d'altres. En essència, el districte és l'epicentre cultural de Barcelona, cosa que el fa destacar per la seva oferta diversa, però també l'enfronta al repte de garantir que aquesta riquesa sigui veritablement accessible i inclusiva per a tota la ciutadania i l'ecosistema cultural existent.

39 Pla de Cultura de Ciutat Vella (2025)

40 Institut de Cultura de Barcelona (2024). Nombre de visitants als museus i espais d'exposicions per naturalesa del centre <https://portaldades.ajuntament.barcelona.cat/ca/estad%C3%ADstiques/xbceqh8x67>

Cultura accessible i de múltiple escala

Ara bé, el repte no és només mantenir aquesta riquesa cultural, sinó garantir que sigui accessible per al veïnat, que contribueixi activament a la vida quotidiana dels barris i ofereixi oportunitats per als professionals del sector. Això passa per una millor integració de l'oferta cultural de gran format amb la realitat local i amb les iniciatives comunitàries i de proximitat. Amb 42 equipaments de gestió privada, el districte concentra una activitat cultural que va més enllà de la programació de les grans institucions i inclou una xarxa de sales de música en viu, teatres independents i projectes associatius que dinamitzen la vida cultural dels barris del districte. L'equilibri entre aquestes iniciatives de proximitat i els grans espais de referència és una de les característiques que fan singular aquest model cultural. En aquest sentit, destaca el treball de proximitat d'iniciatives com Barcelona Districte Cultural o el Pla de Barris, que aporten recursos i continuïtat a projectes culturals amb arrelament territorial.

La rellevància de les grans institucions culturals del districte és inqüestionable, ja que impulsen la vida cultural de la ciutat i compten amb el desenvolupament de programes per apropar-se al públic local. Ampliar aquestes iniciatives i reforçar la seva connexió amb el territori pot contribuir a fer encara més accessibles i propers aquests espais a les necessitats socials i culturals del districte. Al mateix temps, els projectes de petit format tenen una funció clau perquè aporten dinamisme i proximitat a l'escena local, oferint espais de creació per a nous talents i possibilitant una cultura arrelada al territori. És a dir, l'equilibri i la diversificació de l'ecosistema cultural del districte depenen d'una oferta variada que combini grans equipaments amb espais de proximitat.

Element de cohesió i dret de la ciutadania

Pensar el rol de la cultura a Ciutat Vella en els pròxims deu anys significa entendre-la no només com a entreteniment, sinó també com un dret i una eina de cohesió social⁴¹. La convivència entre les grans institucions i el teixit comunitari existent, així com la interacció entre cultura i turisme, són aspectes que condicionen l'equilibri del model cultural del districte. L'estructura diversa de l'oferta de petit i gran format possibilita una programació àmplia i variada, però també planteja el repte d'afavorir una connexió efectiva entre aquestes opcions, el veïnat i els professionals del sector. Per aquest motiu, la relació entre la gran oferta cultural i la vida quotidiana dels barris és un aspecte clau per evitar la desconexió entre els equipaments i la realitat social del territori, fet que implica reforçar les connexions entre institucions i comunitat per garantir l'accés equitatiu a la cultura.

L'existència d'un teixit associatiu extens, amb gairebé 900 entitats registrades als diferents barris del districte, reforça aquest enfocament. Així mateix, entitats que articulen comunitats d'origen divers, com el Centro Filipino Tuluyán San Benito, ACESOP o la Plataforma Amazigh, contribueixen a l'avanç d'una escena cultural plural i intercultural al districte. Aquest mosaic situa Ciutat Vella com un territori de confluència i innovació cultural. Iniciatives com el Festival Raval(s) exemplifiquen com la cultura pot ser una eina transversal que travessa el desenvolupament comunitari i la construcció de ciutadania. Per tant, pensar la cultura a Ciutat Vella en la dècada vinent implica reconèixer-la com un dret i una eina essencial per a

41 Fem Cultura. Pla de drets culturals de Barcelona (2021)

la cohesió social amb el repte de reforçar la connexió entre les grans institucions i el teixit comunitari, de manera que es garanteixi un accés equitatiu i una escena cultural plural que reflecteixi la diversitat i vitalitat del districte.

La cultura com a motor d'oportunitats i foment del talent

Ciutat Vella disposa d'una estructura cultural densa, amb una alta concentració d'equipaments i una gran vitalitat comunitària. Aquest ecosistema genera un potencial extraordinari per fer de la cultura un motor d'oportunitats socials, educatives i professionals. En aquest context, el repte no és només garantir l'accés a l'oferta cultural, sinó activar mecanismes que permetin transformar aquest accés en eines de desenvolupament personal i professional, sobretot entre els col·lectius joves i la diversitat cultural present als barris del districte.

La cultura ha de ser també una via d'ocupabilitat. Per aconseguir-ho, és fonamental ampliar les oportunitats de formació, pràctica i visibilització per a joves creadors i creadores, especialment d'òrgens diversos, que sovint queden fora dels circuits institucionals. D'aquesta manera, la cultura és una àrea per detectar, acompanyar i projectar el talent emergent, cosa que fa necessària la generació d'aliances entre grans equipaments, entitats locals i institucions educatives per obrir itineraris reals cap a la professionalització, la creació contemporània i la innovació cultural. Fer de Ciutat Vella un districte que no només allotja cultura sinó que també la genera i la projecta, és clau per al futur del sector cultural de la ciutat.

La Rambla: columna vertebral i escenari de futur

Al llarg de la seva història, la Rambla s'ha consolidat com un dels carrers més emblemàtics de Barcelona. Reconeguda pel seu ambient animat i reivindicatiu, per la seva combinació de patrimoni, cultura i vida urbana, la seva funció ha evolucionat al ritme dels canvis de la ciutat, i s'ha convertit en un espai de confluència entre barcelonins i visitants. Culturalment, la Rambla és un eix significatiu per a Ciutat Vella i Barcelona, però també a escala de país, perquè connecta teatres, museus, galeries d'art i institucions que han donat vida al passeig i als seus voltants. L'actual procés de revitalització pot reforçar la connexió entre els grans equipaments i els projectes locals, fent d'aquest espai un punt d'unió i trobada per a la cultura en totes les seves formes. Dit d'una altra manera, la Rambla té un paper clau en la configuració del sector cultural de la ciutat —i de Ciutat Vella, en concret— com un pol d'atracció de visitants, però també com un espai integrat en la vida del barri i de la ciutadania de Barcelona.

Així doncs, el potencial d'aquesta via en termes culturals demana convertir-la en un escenari viu, obert i accessible al seu entorn, apropant la cultura al veïnat i als visitants de Ciutat Vella i refermant-se com el gran eix cultural del districte i de la ciutat, alhora que com a imatge de la Barcelona que volem transmetre. El procés de transformació que actualment viu aquest espai urbà ha de permetre reforçar la connexió entre els grans equipaments i els projectes comunitaris, reconvertint la Rambla en un espai capaç d'albergar tant la programació cultural de gran format com les expressions veïnals i creatives més emergents.

REpte ESTRATÈGIC

Promoure la cultura com a eix vertebrador d'oportunitats individuals i col·lectives, de convivència, de desenvolupament econòmic i de la projecció del districte.

ACCIONS

47

Reconèixer i reforçar la Rambla com a eix cultural de la ciutat

Es potenciarà la Rambla com a espai cultural de referència per als barcelonins i les barcelonines a través d'una regulació d'usos que afavorirà l'activitat cultural, d'una programació conjunta i de l'organització d'activitats a l'espai públic a través dels agents culturals d'aquest eix. S'aprofitarà el potencial de la nova Rambla per impulsar la visibilitat de la cultura de Ciutat Vella i afavorir les sinèrgies i complicitats entre els grans equipaments culturals i el teixit cultural de Ciutat Vella.

3, 7

48

Rehabilitar l'Antic Hospital de la Santa Creu per ampliar-ne els equipaments i crear un nou pulmó cultural al Raval

Es rehabilitarà el recinte de l'antic Hospital de la Santa Creu i el seu entorn, i l'espai públic de la plaça de la Gardunya es connectarà en planta baixa amb l'interior dels jardins de Rubió i Lluch per generar una nova centralitat ciutadana al barri del Raval. Aquesta rehabilitació permetrà ubicar i millorar equipaments culturals, entre els quals una biblioteca de districte i l'ampliació de la Biblioteca de Catalunya.

Afavorir els usos i la pràctica cultural a Ciutat Vella

Es posarà en marxa el Pla d'usos que afavoreix, especialment, les activitats culturals a Ciutat Vella: galeries d'art, creació artística i literària, activitats de biblioteques, museus i arxius, cinema en recinte cobert i descobert, llibreries, sales de conferències o fires de mostres, o centres de difusió cultural i s'augmentaran les facilitats per a les arts escèniques.

6, 7

Fomentar i incrementar la pràctica artística com a eina pedagògica i d'oportunitats, tot promovent la col·laboració entre els centres educatius i els equipaments i les entitats culturals del districte

Impulsar la pràctica artística com a eina pedagògica i d'oportunitats, alhora que es promou la col·laboració entre els centres educatius, els equipaments i les entitats culturals del districte, la reducció de les desigualtats en l'accés cultural i educatiu i les pedagogies culturals diverses i inclusives.

7, 10

Conservar i realçar el patrimoni arquitectònic de Ciutat Vella

Es garantirà la conservació, la dignificació i el reconeixement del patrimoni arquitectònic de Ciutat Vella, tant des del punt de vista del manteniment com des de l'aspecte de les activitats que es puguin instal·lar en aquests espais.

4

52

Destacar el teixit creatiu ubicat a Ciutat Vella: identificar el teixit cultural de Ciutat Vella a través d'una base de dades o un cens cultural i acompanyar projectes i el talent de Ciutat Vella, i donar-los suport.

 2, 7

53

Facilitar la relació entre professionals i empreses creatives de Ciutat Vella (i de la resta de la ciutat): fer campanya entre la indústria creativa, els circuits d'exhibició i els equipaments de proximitat de Ciutat Vella per a la contractació de professionals de proximitat.

 7

54

Fomentar l'accés (com a públic i com a participant actiu) a la cultura com a forma de creixement i creació d'oportunitats: campanyes per impulsar l'accés a la programació cultural del districte als seus veïns i veïnes; aportació artística i cultural de les comunitats de l'entorn en la programació dels equipaments de proximitat, i estudiar fórmules —dins dels marges normatius— per simplificar tràmits administratius.

 1, 2, 4, 7, 14

55

Reforçar i destacar les diferents manifestacions artístiques i culturals promogudes per les comunitats de Ciutat Vella: elaborar un mapa de les principals manifestacions artístiques i fer difusió de les manifestacions culturals més importants promogudes per les comunitats del districte.

 4, 7

56

Promoure la interrelació entre les diferents comunitats que conviuen a Ciutat Vella: impulsar, a través del foment de la capacitat de cocreació, l'intercanvi d'experiències entre diferents comunitats i facilitar espais de diàleg intercultural en equipaments de proximitat.

 1, 3, 4, 7

57

Potenciar el multilingüisme alhora que es consolida el català com a llengua de trobada: fer del Dia Internacional de la Llengua Materna un espai de trobada, reconeixement i celebració de la diversitat lingüística i la defensa de l'ús social del català. Reforçar cursos i activitats per donar a conèixer les llengües diverses i el català a centres cívics i biblioteques.

4, 7

58

Consolidar els recursos en interculturalitat al districte: fer una diagnosi sobre les necessitats de recursos per atendre la interculturalitat al districte; posar a disposició dels treballadors i treballadores municipals més formació intercultural segons les seves necessitats i destacar i donar a conèixer tots els recursos de què es disposa.

7

59

Promoure una línia de programació cultural comuna per als quatre barris de Ciutat Vella, respectant la personalitat de cadascun: fer ressò dels festivals i activitats que organitzen els centres culturals de proximitat i les entitats de cada barri a altres barris del districte.

3, 7

60

Fomentar la inclusió de la diversitat en les festes majors dels barris de Ciutat Vella: impulsar la participació activa i representativa de collectius diversos en el disseny de les festes majors.

7

61

Impulsar la creació comunitària conjuntament amb els grans equipaments del districte: promoure projectes de creació comunitària amb els equipaments de ciutat del districte.

2, 7

62

Reforçar la memòria històrica com a element de cohesió i d'identitat de Ciutat Vella: reactivar la Taula de memòria del Districte, incorporant-hi una mirada diversa i la recuperació del patrimoni cultural, i impulsar un projecte transmèdia (documental audiovisual, llibre, web) sobre la memòria col·lectiva del districte de Ciutat Vella i la seva gent.

2, 7

63

Reforçar i garantir la continuïtat de les entitats de cultura popular d'arrel catalana com a eina clau per preservar la identitat col·lectiva i el patrimoni immaterial del districte de Ciutat Vella: estudiar les necessitats d'espai de les entitats de cultura popular i impulsar el relleu generacional per preservar la identitat col·lectiva i el patrimoni immaterial. Actualitzar el Protocol Festiu de Ciutat Vella i fomentar l'intercanvi i l'impuls de projectes conjunts.

4,7

64

Incrementar la participació ciutadana en activitats culturals a Ciutat Vella mitjançant l'amplificació del potencial cultural i la dinamització de la cultura local.

7

65

Oferir activitats culturals i comunitàries a l'espai públic, sobretot en espais de gran afluència de visitants, per equilibrar i diversificar els usos, amb programació impulsada per entitats, artistes i escoles del territori.

2, 4, 12, 22

66

Augmentar i facilitar la recuperació i dignificació d'edificis, espais, elements i carrers històrics per tal de preservar la memòria històrica del districte i la ciutat.

2, 4

67

Afavorir els espais de creació cultural a peu de carrer, amb formats innovadors i amb una perspectiva diversa, intergeneracional i interseccional.

1, 2

68

Donar un impuls a la millora dels equipaments culturals del districte.

4, 17

69

Estudiar la declaració de Ciutat Vella com a conjunt patrimonial protegit.

4

70

Promoure la formació antiracista i feminista dels professionals de l'àmbit sociocultural que treballen en equipaments, esdeveniments i activitats.

4

71

Revisar l'ús dels espais culturals i patrimonials, per evitar-ne la massificació i garantir que el patrimoni i els equipaments culturals contribueixin a la cohesió social, tot prioritzant activitats adreçades als residents.

3

Eix Espai públic

ÍNDEX

EIX PERSONES

Habitatge

Educació i formació

Acció social i salut

Cultura i patrimoni

EIX ESPAI PÚBLIC

Model urbà i espai públic

Seguretat i convivència

Adaptació al canvi climàtic

EIX ECONOMIA

Comerç, restauració i turisme

Ocupació

EIX VINCLE

Comunitat

Participació

LA NOVA RAMBLA

PLA DE BARRIS A CIUTAT VELLA

EIX ESPAI PÚBLIC

Model urbà i espai públic

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

Un districte format per quatre barris històrics i diversos

El districte de Ciutat Vella està format per quatre barris amb una diversitat notable en termes de planificació urbana, densitat de població, infraestructures i serveis públics. Cadascun ha seguit un camí propi en termes de desenvolupament urbà i social. Aquesta diversitat és una de les forteses de Ciutat Vella, ja que contribueix a la seva vitalitat i atractiu, però alhora és un dels grans reptes a l'hora d'abordar la planificació urbana.

La diversitat dels quatre barris comença amb la morfologia i l'origen dels traçats urbans. Des del traçat medieval del Gòtic, caracteritzat per la seva irregularitat, els carrers estrets i sinuosos, la densitat d'habitatges i l'adaptació a les necessitats defensives i socials de l'època medieval, fins a una acció unitària i planificada com és el traçat ortogonal de la Barceloneta, seguint els principis de l'urbanisme de la Il·lustració del segle XVIII. El Raval i Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera també mantenen una estructura medieval, amb carrers estrets i intricats, amb una edificació compacta i densa, però cadascun amb elements que els aporten personalitat pròpia, com el rec Comtal o l'existència de fàbriques i edificis eclesiàstics. Aquestes empremtes han perdurat en la morfologia dels barris, fent necessària aquesta lectura tan diversa per plantejar quin model urbà requereix cadascun.

Els quatre barris de Ciutat Vella configuren l'espai públic com a lloc central de trobada i interacció social, però presenten diferències significatives en el seu ús i la seva percepció, influenciades per factors com la densitat de població, la diversitat cultural i la presència de turisme, i també per les relacions en els processos de renovació urbana que s'hi han dut a terme.

Els quatre barris de Ciutat Vella configuren l'espai públic com a lloc central de trobada i interacció social, però presenten diferències significatives en el seu ús i la seva percepció

Un districte amb una mobilitat singular

Ciutat Vella presenta una mobilitat molt diferent de la resta de Barcelona: hi predominen els desplaçaments a peu i en transport públic, mentre que l'ús del vehicle privat és mínim. El 87,4%⁴² dels desplaçaments es fan amb modes sostenibles (41,4% a peu, 44,4% en transport públic i 1,6% en bicicleta), davant del 12,6% en vehicle privat o distribució urbana de mercaderies (DUM). El transport públic és la via d'accés principal, però també hi ha moltes arribades a peu des de l'Eixample.

La càrrega i descàrrega és molt intensa: 40.996 desplaçaments diaris relacionats amb mercaderies, un 9,2% del total de la ciutat, tot i ocupar menys superfície. Això provoca una gran pressió sobre l'espai, que és limitat i ha de donar resposta a un gran nombre d'usos. Per això, cal una gestió dinàmica que adapti l'espai segons la franja horària per millorar la mobilitat i l'ús públic.

Hi ha friccions entre modes (VMP, motos, bicicletes, càrrega informal) que afecten sobretot els vianants, el mode més vulnerable. Caminar sovint és poc confortable a causa de la saturació, la manca d'espais amplis i els problemes d'accessibilitat.

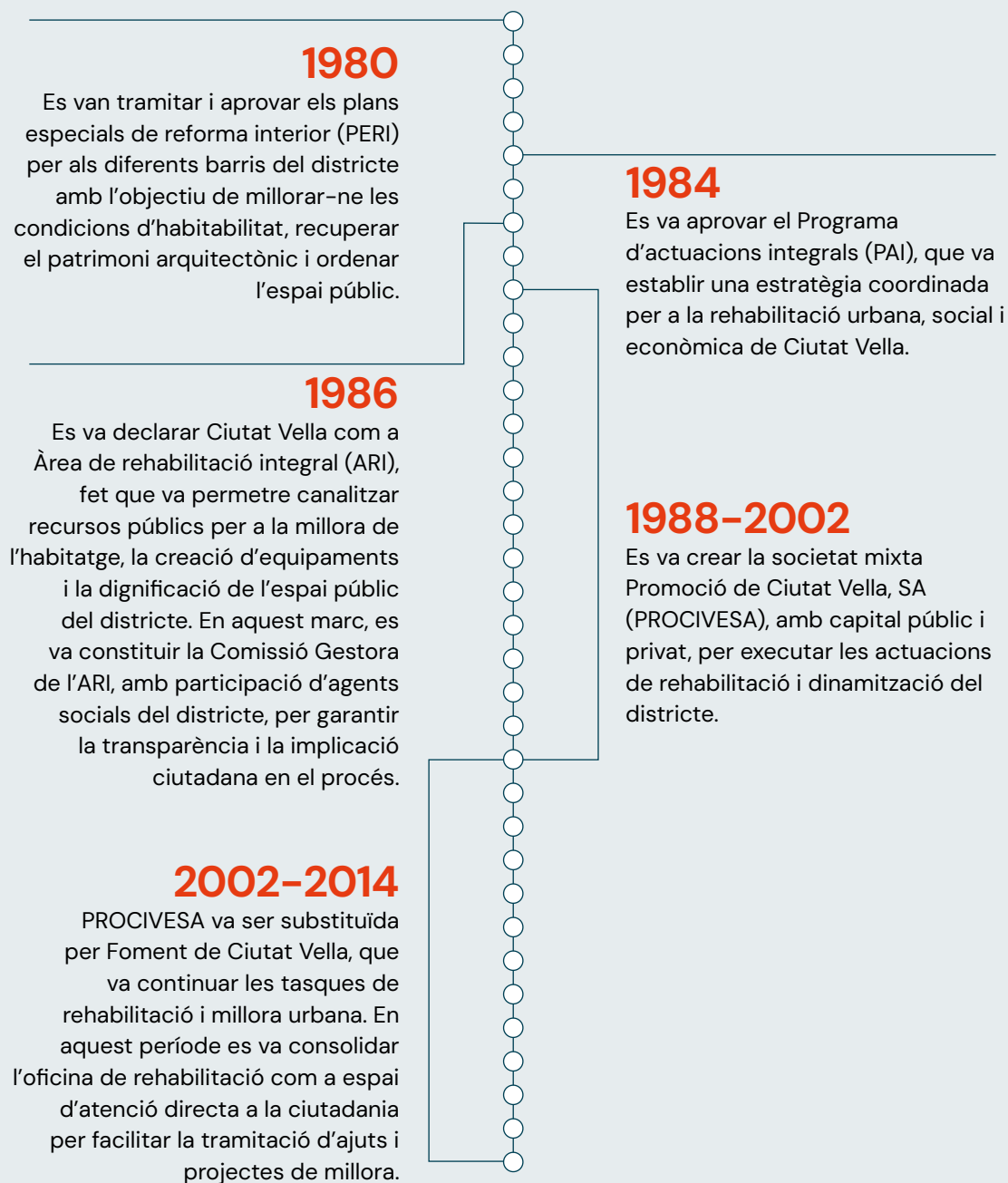
Una transformació profunda del model urbà

Ciutat Vella ha estat objecte de transformacions urbanístiques profundes des dels anys vuitanta del segle XX, fruit de reivindicacions veïnals que reclamaven la regeneració del centre històric, tot preservant-ne el teixit social. Aquest procés es va concretar en diverses fases i instruments urbanístics:

Ciutat Vella ha estat objecte de transformacions urbanístiques profundes des dels anys vuitanta del segle XX, fruit de reivindicacions veïnals que reclamaven la regeneració del centre històric

42 Totes les dades d'aquest apartat s'extreuen del PMU Ciutat Vella. 2018-2024

GRÀFIC 4. Cronologia de la transformació de Ciutat Vella

Els Jocs Olímpics del 1992 van accelerar la transformació del districte i la seva connexió amb el mar gràcies a projectes de gran envergadura, com la ronda Litoral i la renovació del Port Vell. Aleshores també es van aprovar plans urbans per a les zones que calia transformar del Raval, el Gòtic sud i el nucli antic, i es van inaugurar grans equipaments culturals, com el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) i el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA).

Entre mitjan anys noranta i mitjans de la dècada del 2000–2010 es van fer nombroses modificacions del PGM (Pla General Metropolità) i dels PERI (Plans Especial de Reforma Interior), i es va aprovar un nou planejament en diferents zones del districte. Es va inaugurar la rambla del Raval i el 2004 es va aprovar la primera Llei de barris per als barris de Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera, que va impulsar la urbanització dels jardins del Pou de la Figuera i la rehabilitació del Mercat de Santa Caterina.

Entre els anys 2008 i 2011, es van aprovar noves lleis de barri per a la Barceloneta i el Raval sud. Entre els anys 2016 i 2020, es va desplegar el Pla de Barris del Raval sud i el Gòtic sud, i es van aprovar diversos plans destinats a equilibrar les activitats econòmiques i la qualitat de vida dels veïns, com el Pla d'usos de Ciutat Vella, el pla Litoral o el Pla especial urbanístic d'allotjaments turístics (PEUAT).

Finalment, destaquen fa poc els projectes de reforma de la Rambla i de la via Laietana —encara en marxa— i diverses obres litorals, com la profunda transformació del Port Olímpic (que no és en l'àmbit del districte, però hi té una incidència clara) i les que s'han impulsat al Port Vell amb motiu de la Copa Amèrica 2024.

La centralitat de Ciutat Vella en la ciutat metropolitana i policèntrica

La consolidació de la idea de la Barcelona dels cinc milions d'habitants i que sobrepassa els límits de l'àrea metropolitana fa que calgui reflexionar sobre el paper de Ciutat Vella també a aquesta escala territorial, com a centre històric de la ciutat central d'aquest gran territori. El Pla estratègic metropolità de Barcelona i el Pla director urbanístic metropolità són els dos plans d'ordenació que han de definir el rol de Barcelona en el nou context metropolità i estableixen les bases per al seu desenvolupament futur.

Aquesta visió reconeix que la ciutat real ha superat els límits tradicionals per formar una entitat econòmica i demogràfica més extensa, coneguda com la regió metropolitana de Barcelona. Els experts assenyalen que aquesta expansió ha comportat un augment de la complexitat en la gestió urbana, amb desafiaments relacionats amb la dispersió urbana, la segregació residencial i la necessitat de coordinar polítiques a escala metropolitana, creant una dinàmica policèntrica que requereix una planificació i gestió integrades.

Així doncs, s'hauran d'afrontar els reptes urbanístics, econòmics i socials tenint en compte aquest territori metropolità complex, que basa el seu model a distribuir les funcions urbanes i els serveis en diversos centres dins de la regió metropolitana, en lloc de concentrar-los en un únic nucli central. Així i tot, Ciutat Vella es configura com un dels epicentres d'aquest nou territori funcional i, per tant, és necessari incorporar en la reflexió estratègica del districte la visió metropolitana i, alhora, contribuir que preservi la seva identitat històrica i cultural.

La tendència de la majoria de les ciutats globalitzades —en un context d'expansió del fenomen urbà i d'urbs cada vegada més grans i amb més població— és la de consolidar una ciutat pericèntrica que respongui a les realitats urbanes noves. Aquest fet es configura com una estratègia innovadora per fer front als reptes urbans del segle XXI. En aquest cas, Barcelona no n'és una excepció i ha optat pel model policèntric com a part de la seva estratègia de desenvolupament urbà: s'han identificat diversos subcentres urbans que actuen com a pols de desenvolupament econòmic i social, com ara la Sagrera o Glòries. Així doncs, el repte és determinar quin paper ha de tenir Ciutat Vella en la transició del model monocèntric tradicional al model policèntric actual, que comporta diversos avantatges en termes de sostenibilitat, equitat i competitivitat.

Un districte amb uns eixos estructurants clars

En el marc de l'anàlisi territorial del districte, s'han identificat un seguit d'eixos estructurants que, tot i no ser línies estrictament físiques, actuen com a vectors de connexió i articulació urbana. Aquests eixos tenen la capacitat de vertebrar el territori, connectant àrees clau del districte i establint relacions entre espais públics, equipaments i àmbits residencials.

A partir d'aquests eixos, s'han detectat set nodes d'actuació estratègica, definits com a punts de concentració d'intervencions urbanes rellevants. Aquests nodes es caracteritzen per la seva capacitat d'aglutinar projectes en curs o previstos per als anys vinents, així com per la seva importància en termes d'espai públic, equipaments i habitatge. La seva selecció s'ha basat en una anàlisi detallada de la informació disponible, incloent-hi bases de dades urbanístiques i estudis previs. Aquests nodes identificats s'han definit com a zones prioritàries per a la intervenció urbana amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida de la ciutadania, la connectivitat i la cohesió del districte.

Un espai públic sota forta pressió. La concentració territorial de la visita turística i d'atracció de població flotant

Segons l'estudi sobre el "Límit de canvi acceptable del turisme de Barcelona"⁴³, Ciutat Vella presenta una densitat de població flotant molt superior a la mitjana de la ciutat, fet que la situa com un dels territoris amb més pressió humana per superfície. En relació amb la densitat de població flotant, el districte registra una densitat de 14.000 turistes per kilòmetre quadrat. I, pel que fa a la població flotant, de 1.500 persones per hectàrea⁴⁴, mentre que la mitjana de Barcelona és de prop de 300 persones per hectàrea. Aquesta xifra representa una densitat cinc vegades superior a la mitjana de la ciutat.

43 Ajuntament de Barcelona i Universitat de Girona. (2022). Límit del canvi acceptable del turisme de Barcelona. <https://ajuntament.barcelona.cat/turisme/sites/default/files/com-plet.pdf>

44 Ajuntament de Barcelona i Universitat de Girona. (2022). Límit del canvi acceptable del turisme de Barcelona. <https://ajuntament.barcelona.cat/turisme/sites/default/files/com-plet.pdf>

Si ens centrem en el visitant, Ciutat Vella és el districte amb més densitat de visitants per superfície de tota la ciutat. El 2023, més del 80%⁴⁵ de les persones que van visitar Barcelona van passar per algun punt del districte durant la seva estada. Aquesta presència es concentra especialment als eixos de la Rambla, el Gòtic i el Born, amb pics d'afluència que superen els 100.000 vianants diaris en temporada alta. A més, espais com la Rambla registren densitats de vianants que superen els 10.000 usuaris per hora. En els darrers anys, aquesta població flotant ha esdevingut constant durant la major part de l'any. Aquestes transformacions, tot i que no es poden atribuir exclusivament al turisme, es veuen accentuades per les dinàmiques pròpies dels visitants de curta estada, amb conseqüències potencials sobre la garantia dels drets de la població resident i sobre l'equilibri demogràfic, funcional, d'usos i de recursos del territori.

Donada la rellevància de Ciutat Vella en matèria d'espais centrals i l'alta concentració de fluxos que hi conflueixen, el districte concentra quatre dels quinze espais que l'Ajuntament de Barcelona ha designat com a espais de gran afluència (EGA): la Barceloneta, el barri Gòtic, el nucli antic i la Rambla i entorns. L'elevada afluència de població que suporten els EGA provoca uns impactes directes en l'espai i els corresponents reptes de gestió.

En primer lloc, es produeix una sobreocupació de l'espai físic i una intensitat d'usos molt elevada, que ocasiona problemes vinculats a la contaminació acústica, la contaminació visual o la congestió viària a causa del gran volum de mobilitat que s'origina en diverses modalitats de transport —fluxos de vianants, presència de grups turístics, autocars discrecionals, etc.—. Com a conseqüència, es posen de manifest problemes d'accessibilitat, que afecten el desenvolupament de la vida permanent i quotidiana dels residents i de les persones amb dificultats de mobilitat. Aquesta sobreocupació i intensitat s'agreugen encara més, donada la singularitat i la importància d'aquests llocs, ja que sovint esdevenen l'epicentre de celebracions de diversos esdeveniments i activitats a la via pública.

En aquest sentit, els EGA de Ciutat Vella són espais on es posa en joc l'equilibri entre la preservació de la vida urbana local, la funcionalitat espacial i la capacitat d'acollida d'un entorn en transformació constant. Però, com a eina de gestió, permeten una aproximació més detallada als efectes del turisme i la gran afluència a determinades zones de la ciutat, obrint la porta a polítiques d'intervenció específiques.

A partir dels diferents plans d'acció dels EGA, Barcelona ha desplegat línies estratègiques. Entre les mesures implementades hi ha la regulació dels allotjaments turístics, la protecció del comerç de proximitat, la redistribució dels fluxos de visitants i el reforç del control sobre activitats no regulades. D'aquesta manera, des dels EGA es treballa per assegurar la compatibilitat entre l'activitat turística i la vida quotidiana dels barris del districte, avançant cap a un model urbà en què el turisme contribueixi a la ciutat sense comprometre la identitat ni el benestar dels seus habitants. Així mateix, aquestes accions es complementen amb iniciatives dirigides a fomentar el desenvolupament econòmic local, garantint la sostenibilitat i la diversitat de les activitats.

45 Ajuntament de Barcelona. (2023). Perfil i hàbits dels turistes a la ciutat de Barcelona 2023.

GRÀFIC 5. Mapes espais de gran aflluència (EGA)

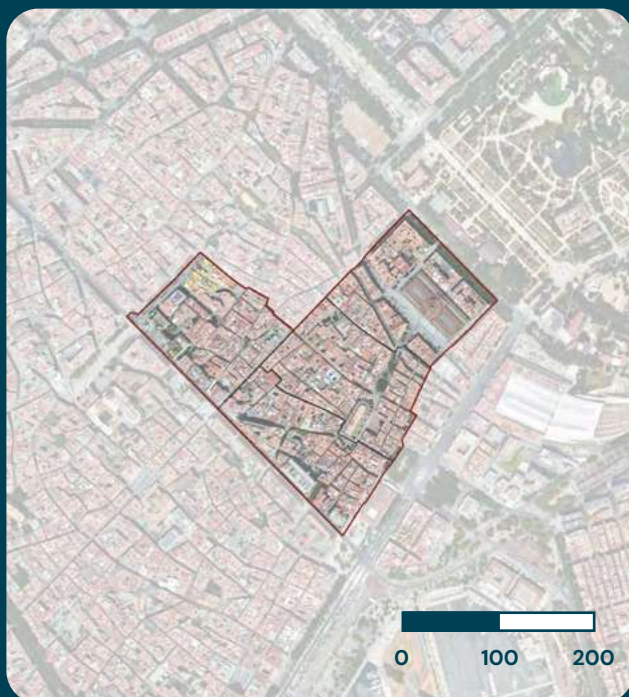
Rambla i entorns

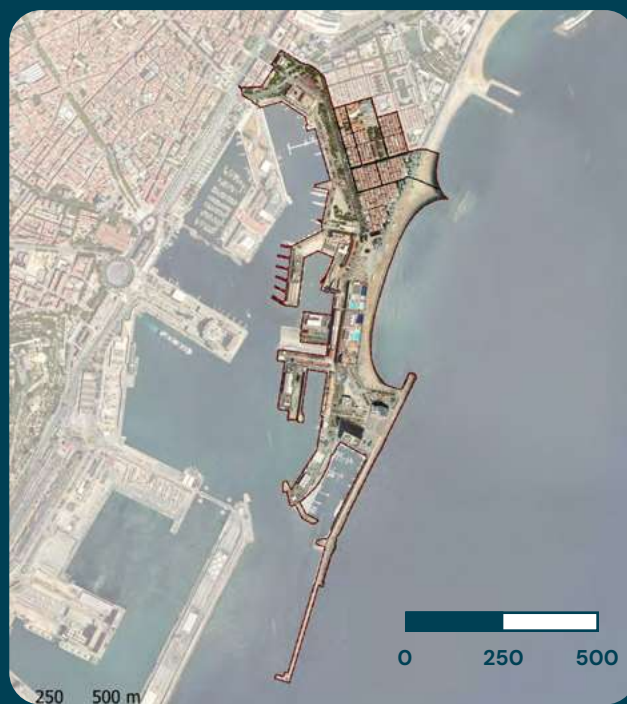
Gòtic

Nucli antic

Barceloneta

— Espai de gran aflluència

REpte ESTRATÈGIC

Reconèixer l'espai públic com a eix vertebrador dels barris i com a element de cohesió social i part integrant de la qualitat de vida de les persones, sense renunciar al seu caràcter connector amb el conjunt de la ciutat i la metròpoli.

ACCIONS

72

Elaborar una nova estratègia de desenvolupament urbà de Ciutat Vella

Definir, amb horitzó 2035 i amb un salt d'escala, una estratègia urbana sistèmica que interrelacioni àmbits i patrons d'oportunitat per connectar Ciutat Vella internament i amb la resta de la ciutat, i articular-la al voltant de tres vectors complementaris: d'una banda, per millorar la connexió amb l'entorn, enfortir la transversalitat interna, permeabilitzar els grans recintes i prioritzar xarxes per modes; de l'altra, per preservar i regenerar l'espai públic com a espai de convivència, assegurant qualitat d'urbanització, llegibilitat i identitat i confort i qualitat ambiental; i, finalment, per potenciar la funció social de l'espai públic, activar plantes baixes i comerç, completar equipaments amb usos comunitaris i rehabilitar el teixit residencial amb generació d'habitatge social.

* Les accions s'han redactat a partir de les aportacions de sessions de debat, entitats, plans sectorials, etc. La correspondència entre els números i les fonts es pot consultar a Fonts pàg. 183.

74

Desplegar els plans d'acció dels espais de gran afluència (EGA) del districte, per millorar la gestió de l'ocupació turística a l'espai públic

S'impulsaran mesures per equilibrar els usos de visitants amb la vida quotidiana del veïnat de Ciutat Vella en aquells àmbits en els quals hi ha més afluència de persones, tant residents com visitants, mitjançant el desplegament de plans d'acció en quatre EGA del districte —Rambla i entorns, Gòtic nord, Born i Barceloneta— que comparteixen reptes comuns com l'ocupació i la saturació de l'espai públic, la transformació d'activitat i usos amb predominança dels que estan centrats en el visitant, el gran volum de mobilitat i fluxos de vianants i la dificultat de desenvolupar l'activitat quotidiana i la vida comunitària.

22

73

Revisar la normativa i el planejament urbà per adaptar-los a les necessitats actuals i futures de Ciutat Vella

Es revisarà la normativa i el planejament urbanístic de Ciutat Vella amb l'objectiu d'afavorir la mixtura funcional, impulsar la rehabilitació del parc residencial i promoure habitatge assequible, alhora que es garanteix una dotació suficient de zones verdes i equipaments amb plena viabilitat. Aquesta revisió incorporarà criteris de sostenibilitat, eficiència energètica i adaptació al canvi climàtic, reforçant la identitat del barri i la qualitat de vida urbana.

3*

75

Assegurar la qualitat de l'espai públic mitjançant un pla de manteniment i neteja constants i integrals

Es posarà en marxa un pla integral que garanteixi la qualitat i la cura de l'espai públic a Ciutat Vella com a element central de convivència i benestar. Aquest pla actuarà de manera continuada per preservar l'ordre, la neteja i la imatge urbana, reforçant la presència de dispositius de manteniment i incorporant sistemes adaptats a la complexitat del districte. Alhora, fomentarà la corresponsabilitat ciutadana amb campanyes de civisme i canals de comunicació directa, i establirà mecanismes de coordinació entre serveis municipals i agents locals per donar resposta ràpida i eficient a les necessitats. L'objectiu és consolidar un model de gestió que no només mantingui l'espai públic en condicions òptimes, sinó que el converteixi en un entorn segur, endreçat i respectuós amb la identitat històrica i la vida quotidiana del districte.

1, 2, 4, 22

76

Coordinar l'estratègia de desenvolupament de l'àmbit ciutat-port, per recuperar el seu caràcter ciutadà. Impulsar una estratègia conjunta Ajuntament-Port que alineï el Pla Litoral (reconquesta del front marítim com a espai públic obert i de qualitat) amb els acords i protocols recents per reordenar els usos portuaris i obrir molls a la ciutadania, assegurant continuïtat urbana, mobilitat sostenible i reducció d'impactes.

3, 4, 12, 20

77

Reforçar les competències i els recursos de Foment de Ciutat, SA, hereva de Foment de Ciutat Vella, amb l'objectiu d'enfortir l'empresa instrumental que ha de garantir l'execució de les accions prioritàries d'espai públic que sorgeixen de l'estratègia del Pacte per Ciutat Vella.

78

Dissenyar un nou model d'il·luminació per a determinades zones de l'espai públic de Ciutat Vella.

1, 3, 4, 23

79

Reurbanitzar la Rambla per guanyar espai per al vianant.

80

Reconfigurar les grans rondes urbanes com a espais de transició i connexió entre la xarxa local de Ciutat Vella i la resta de la ciutat.

3, 23

81

Reformular el planejament urbanístic de Ciutat Vella mitjançant un nou PGM que integri grans actius infrautilitzats i reclamar la cessió d'edificis buits per a habitatge o equipaments.

23

82

Millorar la transversalitat interna de Ciutat Vella. Repensar la secció dels corredors i dels grans eixos que vertebrin el territori, per tal de fer-los més permeables i habitables, i acostar així els diferents barris.

2

83

Aplicar mesures normatives i de planificació urbana per garantir un ús equilibrat de l'espai públic, com la regulació horària d'establiments, la revisió de les zones acústiques especials (ZARE) i la definició de criteris urbanístics per a la convivència i la qualitat de vida.

2, 9, 4, 17, 23

84

Revisar les concessions municipals per garantir-ne l'ús d'acord amb l'interès públic.

2, 3

85

Reordenar l'espai públic i reduir l'ocupació de terrasses en zones tensionades amb l'objectiu de garantir un ús equilibrat entre activitats econòmiques i drets veïnals.

1, 2, 19, 22

86

Implantar sistemes de monitoratge i anàlisi de fluxos turístics mitjançant tecnologies de *big data* per adaptar la gestió urbana a la pressió real sobre l'espai públic.

2, 12

87

Executar reformes integrals en espais públics estratègics per millorar-ne l'accessibilitat, el confort ambiental i la qualitat urbana, afavorint-ne també l'ús veïnal.

4

88

Activar espais infrautilitzats per a usos comunitaris i juvenils. Obrir al públic espais tancats o en desús, com patis d'equipaments o plantes baixes d'edificis patrimonials, per a usos comunitaris, culturals o juvenils, amb intervencions lleugeres i temporals que permetin una activació ràpida i flexible.

2, 23

89

Millorar la connectivitat de la xarxa de mobilitat del districte amb actuacions sobre carrils bici, passos de vianants i senyalització, prioritzant els recorreguts a peu i la connexió entre barris i reduint els impactes de les noves formes de mobilitat.

2, 4, 21, 23

90

Reestructurar la mobilitat turística mitjançant la implementació de la Zona Bus 4.0 i la regulació dels punts d'encotxar per evitar saturacions i millorar la convivència amb la mobilitat quotidiana.

12

91

Definir una agenda de mobilitat pels pròxims anys en els barris de Ciutat Vella.

3,4

92

Millorar l'accessibilitat i la qualitat dels espais públics per fomentar el joc i l'activitat física inclusiva.

2, 4, 14, 17

93

Incorporar criteris de cures i socials en el disseny de l'espai públic, com la longevitat i la veu del jovent, per adaptar el model urbà a les transformacions demogràfiques i generacionals.

2, 3, 16

94

Dissenyar i implementar projectes intergeneracionals en espais públics per afavorir l'intercanvi solidari i la convivència entre generacions.

1, 14

95

Impulsar campanyes de comunicació i accions educatives adreçades a visitants i residents per fomentar el respecte a l'espai públic i la convivència.

2, 12, 19

96

Incrementar els recursos per a la neteja i el manteniment de l'espai públic, especialment en zones amb alta pressió d'ús, a fi de garantir-ne l'endrega i la qualitat.

1, 4

97

Activar locals comercials en planta baixa amb usos socials i de proximitat per promoure dinàmiques positives a l'espai públic i revitalitzar el comerç local.

23

98

Donar suport a projectes d'art urbà i paisatge cultural al Raval sud i al Pou de la Figuera per reforçar la identitat local i l'ús comunitari de l'espai.

17

99

Reduir les pintades no permeses i millorar la gestió del grafit amb espais autoritzats, sistemes de prevenció i coordinació policial per preservar l'espai públic.

19, 21

100

Millorar la imatge urbana mitjançant la renovació de la il·luminació, la intervenció en passatges i intersticis, i el realçament del patrimoni arquitectònic.

23

101

Desenvolupar un pla integral de manteniment de l'espai públic i dels equipaments, amb mecanismes de resposta ràpida davant la degradació, per garantir-ne la qualitat i l'ús continuat per part del veïnat.

3, 2

102

Impulsar marxes exploratòries i estudis participatius per detectar necessitats de millora urbana des de la perspectiva veïnal i aplicar-les a espais com el Raval sud.

17, 4

103

Reurbanitzar la plaça d'Antoni Genescà i Coromines i el carrer de Pepe Rubianes per millorar-ne l'accessibilitat, el confort i la qualitat ambiental, amb l'objectiu de generar espais d'estada més inclusius i afavorir la vida comunitària a la Barceloneta.

17

104

Redissenyar la plaça dels Fotògrafs Català i crear un nou espai públic entre Maria Casas i Riereta per ampliar l'oferta d'espais de trobada al Raval i Sant Pere, a fi de reforçar la cohesió social mitjançant usos veïnals i culturals.

17

105

Millorar els entorns escolars i d'equipaments, com la plaça davant l'Escola Drassanes i la plaça d'Hilari Salvadó, per garantir la seguretat dels infants i la gent gran, i afavorir la convivència en entorns educatius i comunitaris.

17

106

Executar millores puntuals a les places Traginers, Rosa, Vuit de Març i Vila de Madrid per recuperar-les com a espais de proximitat, millorant-ne la qualitat urbana i fomentant-ne l'ús quotidià per part del veïnat.

17

EIX ESPAI PÚBLIC

Seguretat i convivència

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

La seguretat com a dret i necessitat i el deure de la convivència

Ciutat Vella és un espai central de la ciutat marcat per l'alta densitat de població, el pes del turisme i la concentració de l'activitat comercial, cosa que el fa un dels districtes més vius i dinàmics de la ciutat. L'equilibri entre els diferents actors presents al districte ha d'estar marcat per l'enllaç existent entre seguretat i convivència. La seguretat s'ha d'entendre com un dret fonamental sobre el qual es construeix gran part de la vida a la ciutat. És més que protecció, és una condició necessària per al benestar de les comunitats dels barris. El districte s'ha transformat i amb ell els seus usos, demografia i visitants, tot plantejant reptes per a l'ús i gaudi, de manera segura i cívica, de l'espai públic i, sobretot, plantejant reptes per garantir la convivència. Perquè al dret a la ciutat li correspon el deure de la convivència.

Percepció negativa de la seguretat

La neteja, la seguretat o el civisme no són problemàtiques actuals, ja eren percebudes com un problema a la ciutat l'any 2000. Les enquestes de serveis municipals denotaven que per a un 36,3% dels enquestats la seguretat era el principal problema al districte, mentre que la neteja ho era per a un 13,5%⁴⁶. Actualment, la inseguretat suposa el primer problema del districte per a 32,51% dels enquestats, i la neteja ho és per a 4,94%. En aquest sentit, la percepció ciutadana ha evolucionat positivament, tot i que a un ritme inferior al d'altres districtes.

L'anàlisi de la seguretat a Ciutat Vella requereix una lectura atenta dels indicadors de victimització i de percepció ciutadana, ja que posen de manifest una realitat complexa i persistent. El districte registra un dels índexs de victimització⁴⁷ més alts de Barcelona, amb un 33,6% de persones que afirmen haver patit algun delicte relacionat amb la seguretat personal⁴⁸. Per tant, és una problemàtica persistent però que en molts casos es veu desplaçada per altres problemàtiques com l'accés a l'habitatge o el turisme⁴⁹.

Pel que fa a la percepció de seguretat, Ciutat Vella continua sent un dels territoris de Barcelona on la ciutadania expressa una sensibilitat més gran envers aquesta qüestió. En tots els seus barris, més del 30% dels residents manifesten sentir-se insegurs, un indicador que subratlla la importància de seguir reforçant les polítiques de prevenció i seguretat de proximitat. A escala global, l'índex de victimització del districte és de 41,4 —per sobre del 29,8 de la mitjana barceloni—

46 Ajuntament de Barcelona. (2025). Enquesta de Serveis Municipals

47 L'índex de victimització fa referència al percentatge de població de més de 16 anys que ha estat víctima d'algun fet considerat delictiu (intent o consumat), en un període determinat, normalment l'any anterior, i serveix per mesurar la percepció de seguretat i el nivell de delinqüència viscut per la ciutadania a través de les enquestes de victimització

48 Ajuntament de Barcelona (2024). Enquesta de Victimització de Barcelona (EVB) 2024

49 Ajuntament de Barcelona. (2025). Enquesta de Serveis Municipals

na—, un diferencial que també es reflecteix en àmbits específics com els delictes vinculats a vehicles, domicilis o comerços. Tot plegat posa de manifest la necessitat i l'oportunitat de continuar impulsant actuacions centrades en la reducció de la delinqüència i la protecció del veïnat.

Ciutat Vella concentra el 20,2% dels incidents registrats a la ciutat, una xifra significativa si es té en compte la seva dimensió i població. Aquesta realitat està estretament vinculada a la gran població flotant que hi transita diàriament. A les persones que hi resideixen s'hi afegeixen les que hi treballen, consumeixen i visiten, així com una intensa activitat turística motivada per l'atractiu cultural i patrimonial dels seus carrers. Aquesta centralitat econòmica i social, característica dels nuclis històrics de les grans ciutats del món, comporta una activitat urbana molt dinàmica que pot generar la presència de conductes delictives.

La intensitat en la presència dels cossos de la Guàrdia Urbana i de Mossos d'Esquadra i les polítiques actives i preventives de seguretat ciutadana han permès intervenir les dinàmiques delictives a Ciutat Vella, de manera que tant els delictes contra el patrimoni com els delictes contra la salut pública mostren, actualment, una tendència a la baixa. Alhora, la intensitat en les feines de neteja s'ha incrementat notablement en els darrers anys, cosa que ha permès que l'impacte a l'espai públic de conductes incíviques s'hagi reduït en els darrers mesos. En aquest àmbit és imprescindible també comptar amb la col·laboració de la ciutadania, resident i visitant, i el sector comercial per mantenir un espai públic net i acollidor.

En conjunt, els indicadors disponibles mostren la necessitat de reforçar la seguretat a Ciutat Vella, un territori dinàmic on la coexistència d'usos i col·lectius diversos genera una realitat urbana complexa. Tot i que la incidència delictiva i la percepció ciutadana evidencien reptes sostinguts en el temps, aquesta situació també impulsa a continuar avançant cap a entorns més segurs, cohesionats i ben gestionats que afavoreixin la convivència i el benestar de totes les persones que hi viuen i hi transiten.

La seguretat s'ha d'entendre com un dret fonamental sobre el qual es construeix tota la vida a la ciutat i mitjançant el qual es poden satisfer la resta de necessitats

Dades destacades

73,6%

Incidents de convivència

Per cada 1.000 habitants, el doble que a la resta de Barcelona.

41,1%

Índex de victimització

És el més alt de Barcelona (29,8%), malgrat que l'índex de denúncia (11,4%) és dels més baixos.

20,2%

Població exposada a nivells de soroll nocturn

Superiors als recomanats per l'OMS >65 dB (a Barcelona el 27,8%).

+80

Pisos de venda i consum de drogues

Intervinguts al 2020.

>100.000

Xeringues recollides

A la via pública durant 2017-2020.

Un enfocament preventiu, comunitari i coordinat de la seguretat

La seguretat a Ciutat Vella no es pot entendre com una tasca exclusiva de les forces de seguretat, sinó que ha de configurar-se com un compromís col·lectiu que impliqui la col·laboració constant entre les institucions i la comunitat. En aquest context, és essencial adoptar un enfocament preventiu i comunitari per afrontar els reptes de convivència i seguretat que caracteritzen el districte. Això implica, d'una banda, la presència activa de les forces de l'ordre i, d'altra banda, la creació d'espais de participació ciutadana on els veïns i veïnes tinguin un paper actiu en la resolució de conflictes i la millora de l'entorn i la convivència. Els consells de seguretat de districte, els tallers i altres mecanismes de comunicació són eines clau per construir una xarxa de seguretat comunitària on la ciutadania sigui responsable de la seguretat i el benestar col·lectiu.

La participació activa dels veïns i veïnes és fonamental per garantir una seguretat efectiva, però ha d'estar complementada per una coordinació estreta entre els diferents serveis municipals. La Guàrdia Urbana, els Bombers i els serveis de Protecció Civil han de treballar de manera integrada per garantir una resposta ràpida i eficient davant de qualsevol situació crítica. Aquesta coordinació interinstitucional és important per abordar els reptes que presenta la seguretat a Ciutat Vella, i això permet que tots els actors implicats col·laborin de manera efectiva i que s'aconsegueixi construir un entorn segur, respectuós i inclusiu per a totes les persones residents i visitants.

La seguretat dels col·lectius vulnerables

La seguretat s'ha de percebre com un element fonamental per a la cohesió social i la qualitat de vida, no només mitjançant l'augment de la presència policial, sinó també a partir de l'aplicació de polítiques que promoguin la convivència i previnguin delictes i conflictes. Les necessitats específiques de les dones, del col·lectiu LGTBI+ i d'altres col·lectius vulnerables, així com les víctimes de violències masclistes o LGTBI fòbiques, han de ser prioritzades per garantir la seva protecció i el seu benestar. D'aquesta manera, la seguretat al districte depèn d'un conjunt d'accions coordinades que impliquin la ciutadania i els actors institucionals. És a dir, la seguretat no és una responsabilitat unipersonal, sinó un esforç compartit que requereix un enfocament integrat i adaptat a la complexitat del territori, sent alhora garantia de drets socials, de la convivència i de protecció per als col·lectius vulnerables.

Convivència i seguretat tant de dia com de nit

Ciutat Vella es configura com el centre neuràlgic i polivalent de Barcelona, un espai d'encreuament constant on la convivència entre l'activitat diürna i nocturna és essencial per preservar la qualitat de vida i la riquesa social, econòmica i identitària de la ciutat. L'alta densitat de població de la zona, així com l'afluència massiva de visitants i la intensa activitat comercial i turística que s'hi concentra, obre reptes singulars que reflecteixen la complexitat d'un entorn urbà viu i dinàmic.

L'elevada incidència delictiva i una percepció de seguretat baixa fan que la convivència es vegi més afectada que en altres zones de la ciutat. L'Ordenança de Convivència és un dels principals instruments normatius que regulen l'ús de l'espai públic i fixen les pautes per garantir el respecte mutu, alhora que les mesures policials són essencials per reforçar la percepció de seguretat al districte. Aquest és el marc regulador que el districte s'ha dotat, en el període recent, per tal de construir el que serà el nou mandat i els objectius del Pla d'Actuació del Districte per al període històric que s'iniciarà, tant per a aquest planejament com per al PED, per confirmar que és per al mandat que va de mitjan de l'any 2025–2027, que impulsarà un model innovador en el conjunt de les actuacions que es volen desenvolupar al llarg d'aquest mandat en els diversos àmbits d'actuació, sense perdre de vista el respecte i la convivència amb els residents.

Juntament amb els serveis de mediació i itineraris segurs per garantir un entorn més segur per a tothom, el Consell de la Nit/Comissionada de la Nit juga un paper clau a l'hora de vetllar per l'equilibri entre l'impuls d'una oferta d'oci nocturn que contribueixi a l'atractiu de l'economia nocturna i la incorporació de protocols específics per prevenir agressions i discriminacions produïdes en aquesta franja horària. A més, Ciutat Vella destaca per un augment significatiu del soroll nocturn, especialment derivat de l'oci, que afecta el 12,42% dels veïns del districte, i que supera del 2,36%⁵⁰ de la ciutat. Això situa Ciutat Vella com el districte amb un tant per cent de la població total afectada pel soroll més alt. En total, durant l'any 2023 es van rebre fins les 10.438⁵¹ queixes totals per soroll registrades el 2023, evidenciant un repte important per a la convivència i la qualitat de vida del districte.

En el marc de la reflexió sobre la projecció de Ciutat Vella a deu anys vista, resulta fonamental l'aposta per un model de governança més participatiu que integri la millora de la promoció econòmica i cultural amb la defensa dels drets i la qualitat de vida de tots els seus agents i habitants.

50 Ajuntament de Barcelona (2024). Diagnosi del Pla de Reducció de Soroll a Ciutat Vella

51 Ajuntament de Barcelona (2024). Diagnosi del Pla de Reducció de Soroll a Ciutat Vella

REpte ESTRATÈGIC

Protegir la comunitat, disminuir la percepció d'inseguretat i fer de Ciutat Vella un lloc segur, saludable i confiable.

ACCIONS

107

Pla intensiu de seguretat, convivència i prevenció als barris de Ciutat Vella

Una Ciutat Vella segura és una prioritat immediata. Aquest pla ha de ser un instrument de planificació de les polítiques del districte en matèria de seguretat pública, prevenció i convivència i preveu el reforç de les actuacions de relació amb la comunitat a través de la policia de barri. Alhora, ha de permetre, en coordinació amb altres plans, millorar la preparació i resposta des del punt de vista de les emergències i la protecció civil en un districte amb vulnerabilitats estructurals, així com la mobilitat segura.

Impulsar el Pacte pel civisme a Ciutat Vella

Es posarà en marxa el Pacte pel civisme a Ciutat Vella per reforçar la consciència compartida del que és de tothom, especialment de l'espai públic. El pacte ha de promoure la corresponsabilitat i el respecte mutu entre veïnat, entitats i institucions, i servir com a eina per fomentar la convivència.

Ampliar la xarxa de càmeres de videovigilància a tots els barris de Ciutat Vella

Les actuacions en la matèria recullen un increment de càmeres de videovigilància en punts conflictius del districte i també als eixos principals i al front marítim.

110

Augmentar el compliment de les ordenances, revisar-les per fer-les més eficients i inclusives, i reforçar les sancions als actes incívics.

1, 2, 3, 9, 19

111

Augmentar la presència i visibilitat policial.

1, 4, 21

112

Impulsar accions de sensibilització sobre drets i deures i convivència, també a la nit.

1, 2, 21

113

Impulsar plans i campanyes de comunicació per reforçar la sensació de seguretat a la ciutat.

4, 21

114

Reduir el soroll a través de plans específics d'actuació: Joaquim Costa i entorns, plaça Reial i entorns, rambla del Raval, passeig del Born, Rambla i Arc del Teatre, Lluís Companys – Arc de Triomf i Riera Alta – Carme.

9

115

Reforçar les campanyes informatives de reducció i detecció del soroll a l'espai públic.

9

116

Potenciar l'ús de les mediacions i la resolució pacífica de conflictes des dels serveis municipals com a estratègia per reduir els conflictes en comunitats de veïns, espai públic i espais comunitaris.

2, 21

117

Incrementar el nombre de zones, dies d'intervenció i l'equip del servei de mediació en zones d'oci nocturn per prevenir conflictes i reforçar la coordinació amb la resta d'agents presents a l'espai públic.

9, 21

118

Millorar la coordinació i la comunicació entre agents (Administració i veïnat) per detectar i reduir les problemàtiques relacionades amb la distribució i el consum de drogues.

1, 21

119

Incorporar la perspectiva de gènere en totes les fases de la planificació i execució dels dispositius de servei policials i crear itineraris nocturns segurs.

21

120

Millorar la prevenció i posar la víctima de violència masculista al centre de l'atenció dels serveis.

21

121

Augmentar la coordinació, facilitar la denúncia i tenir protocols d'actuació per als casos de discriminació per raó d'origen, ètnia, cultura o religió.

2, 21

122

Dotar de més poder i recursos els agents cívics.

1, 2, 22

123

Millorar el control de la prostitució a la via pública.

1

124

Organitzar rutes mensuals a cada barri per abordar diverses problemàtiques que afecten la seguretat i la seva percepció, com la il·luminació, o la perspectiva de gènere.

4

EIX ESPAI PÚBLIC

Adaptació al canvi climàtic

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

Vulnerabilitat climàtica

El canvi climàtic té efectes visibles a l'entorn urbà de Barcelona. L'augment de les temperatures, la intensificació de les onades de calor, la irregularitat de les precipitacions i el risc creixent d'inundacions són alguns dels fenòmens nous que afecten les ciutats mediterrànies. Ara bé, lluny de distribuir-se de manera homogènia, aquests impactes tenen una incidència especial en zones urbanes amb menys presència d'espais verds i una densitat urbana més elevada, com és habitual als centres històrics en general i, especialment, a Ciutat Vella.

La manca d'espais verds i l'efecte illa de calor

La manca de verd urbà és un altre dels dèficits estructurals del districte. El Raval i el Gòtic es troben entre els deu barris amb menys verd per habitant de tota la ciutat, amb només 3,46 m²/hab⁵². A més, gairebé la meitat dels carrers de Ciutat Vella no tenen cap arbre i la densitat d'arbrat per habitant (0,10 arbres/habitant) és la més baixa de Barcelona. Aquesta escassetat de verd comporta una capacitat de regulació climàtica baixa, menys qualitat ambiental i una reducció dels espais de confort i estada.

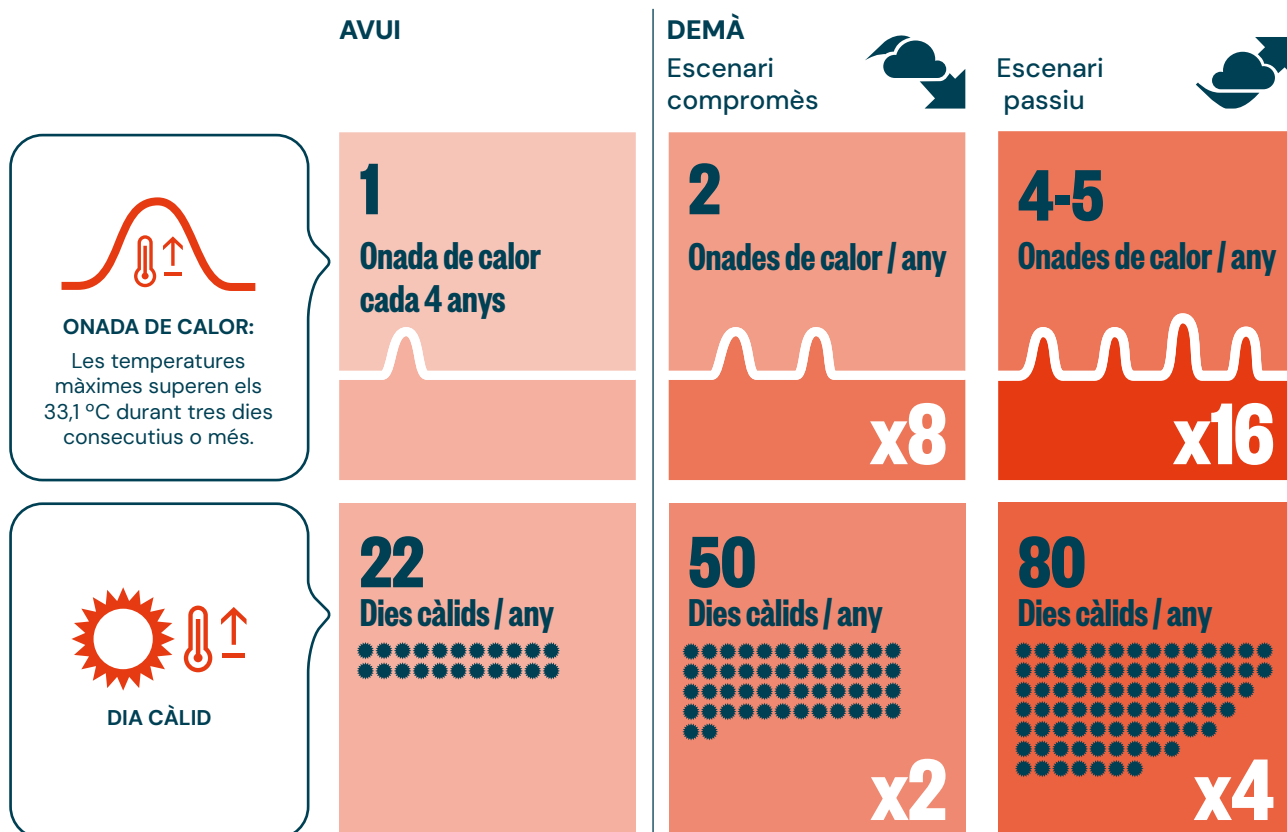
Ciutat Vella presenta diversos factors de risc que amplifiquen els efectes del canvi climàtic. Els aspectes més rellevants per determinar la vulnerabilitat davant les onades de calor estan relacionats bàsicament amb característiques poblacionals, urbanes, energètiques i socioeconòmiques. Ciutat Vella és el districte amb menys arbres de Barcelona i la manca de vegetació urbana es considera un dels aspectes urbans determinants perquè augmenti la vulnerabilitat a les altes temperatures.

L'efecte de la vegetació dins de la trama urbana actua com a element termoregulator i contribueix a mitigar les temperatures elevades. Així doncs, la poca vegetació agreuja l'exposició directa al sol i incrementa la temperatura ambiental, cosa que accentua l'efecte illa de calor i consolida temperatures a l'espai públic més elevades que en altres zones de la ciutat amb més cobertura vegetal. Segons el Pla Calor 2025-2035, Ciutat Vella presenta una alta densitat de població vulnerable —infants, gent gran i persones amb malalties cròniques— i una exposició elevada a la radiació solar, especialment en zones amb baixa cobertura vegetal. Els mapes d'illes de calor i insolació identifiquen diversos punts crítics amb confort tèrmic molt baix, com ara la plaça de la Mercè, la plaça de Sant Miquel, la plaça de Sant Agustí Vell, el passeig de Joan de Borbó Comte de Barcelona o la plaça de la Barceloneta.

A més, la xarxa actual de refugis climàtics encara és insuficient tant en cobertura territorial com en capacitat i horaris d'obertura, fet que limita la resposta adaptativa del districte en cas d'episodis extrems de calor.

52 Barcelona Regional. Agència de Desenvolupament Urbà

GRÀFIC 6. Dades clau de calor a Barcelona

Font: Àrees de la ciutat de Barcelona més vulnerables a l'impacte de la calor (2018)

<https://portaldades.ajuntament.barcelona.cat/ca/microdades/b89c0c13-14a8-4134-8dc9-1b571fc385d0>

El centre de la ciutat davant l'escalfament urbà

El canvi climàtic està agreujant les onades de calor a Barcelona amb temperatures que superen els 33,1 graus centígrads durant diversos dies consecutius. Aquest fenomen té un impacte especialment greu a Ciutat Vella perquè és un districte amb una densitat urbana elevada i una presència molt limitada d'espais verds. Diverses zones del districte, com la plaça de Josep M. Folch i Torres, els jardins de Sant Pau del Camp o els entorns del monument a Colom, registren una exposició solar alta durant els mesos d'estiu, fet que els situa com a espais especialment sensibles davant l'emergència climàtica i l'escalfament urbà.

A més, els edificis de barris com el Raval i el Gòtic són especialment vulnerables a les temperatures extremes a causa de la seva antiguitat, la manca d'aïllament tèrmic i l'ús de materials amb una gran capacitat d'acumulació de calor. L'alta densitat de construcció també dificulta la ventilació natural, fet que incrementa la dependència de sistemes de refrigeració i, en conseqüència, el consum energètic de les llars. Es tracta d'edificis amb una petjada ecològica elevada, que comporten un augment del cost energètic per als residents. Els efectes d'aquests condicionants constructius i de les onades de calor afecten el confort urbà i posen en risc la salut dels col·lectius més vulnerables, especialment els nadons, les persones de més de 75 anys i les que pateixen malalties cròniques. Amb una previsió de deu anys, la necessitat d'adoptar estratègies per reduir l'impacte de la calor extrema a Ciutat Vella esdevé una prioritat en la planificació urbana del districte.

En síntesi, l'anàlisi de la vulnerabilitat climàtica a Ciutat Vella posa de manifest diversos factors que condicionen la capacitat d'adaptació del districte arran de l'increment de les temperatures i les onades de calor. La baixa presència de vegetació urbana, la densitat edificatòria, les característiques constructives dels edificis i la composició demogràfica són elements que incideixen en el confort tèrmic i en la demanda energètica. Aquest conjunt de variables justifica la necessitat d'integrar criteris d'adaptació climàtica en la planificació urbana, amb l'objectiu de millorar la resiliència del districte i garantir condicions ambientals més favorables per a la població.

L'amenança de l'augment del nivell del mar

L'augment del nivell del mar és una de les principals amenaces ambientals per al litoral de Barcelona, i Ciutat Vella es troba en una posició especialment vulnerable davant d'aquest fenomen. Segons les projeccions climàtiques, la pujada del mar podria situar-se entre 0,46 i 0,64 metres a finals d'aquest segle⁵³, tot i que escenaris més extrems preveuen increments superiors. Aquest panorama tindria un impacte directe sobre la Barceloneta, on la regressió de la platja podria oscil·lar entre tres i vuit metres i provocar el retrocés de les platges i la inundació del passeig Marítim i dels locals situats a les porxades⁵⁴. A més, a la platja de Sant Sebastià, el passeig Marítim quedaria exposat a episodis d'inundacions durant els temporals més forts. Considerant aquest repte, cal actuar en favor d'una transformació que reforci la resiliència costanera, impulsant una nova relació entre la ciutat i el mar que garanteixi la seva sostenibilitat al llarg del temps, així com l'accessibilitat a tota la ciutadania. La resposta al canvi climàtic no només ha de ser una qüestió d'infraestructures i protecció, sinó també d'un model urbà nou més sostenible que necessita noves dimensions en la governança local. Principalment, un enfortiment de la vinculació del districte amb el port i el litoral per a la construcció d'una relació més sostenible i equilibrada entre la ciutadania i els espais marítims.

Reduir la temperatura i millorar la qualitat ambiental del districte implica reforçar la infraestructura verda, ampliar la cobertura vegetal i l'arbrat urbà, i garantir una gestió més eficient de l'aigua amb drenatge sostenible i reutilització dels recursos hídrics

53 Pla estratègic dels espais litorals de la ciutat (2018)

54 Pla estratègic dels espais litorals de la ciutat (2018)

El drenatge com a element crític

La capacitat de drenatge a Ciutat Vella constitueix un dels factors estructurals més rellevants a l'hora d'avaluar la resiliència urbana del districte davant els episodis de pluja intensa, cada cop més freqüents i extrems com a conseqüència directa del canvi climàtic. El teixit urbà dens, caracteritzat per una presència elevada de paviments impermeables i una escassa cobertura vegetal consolidada, limita de manera significativa la infiltració natural de l'aigua en el subsol, fet que accentua el risc d'inundacions puntuals en diversos punts del territori, especialment als espais amb alta intensitat d'ús i baixa capacitat de drenatge.

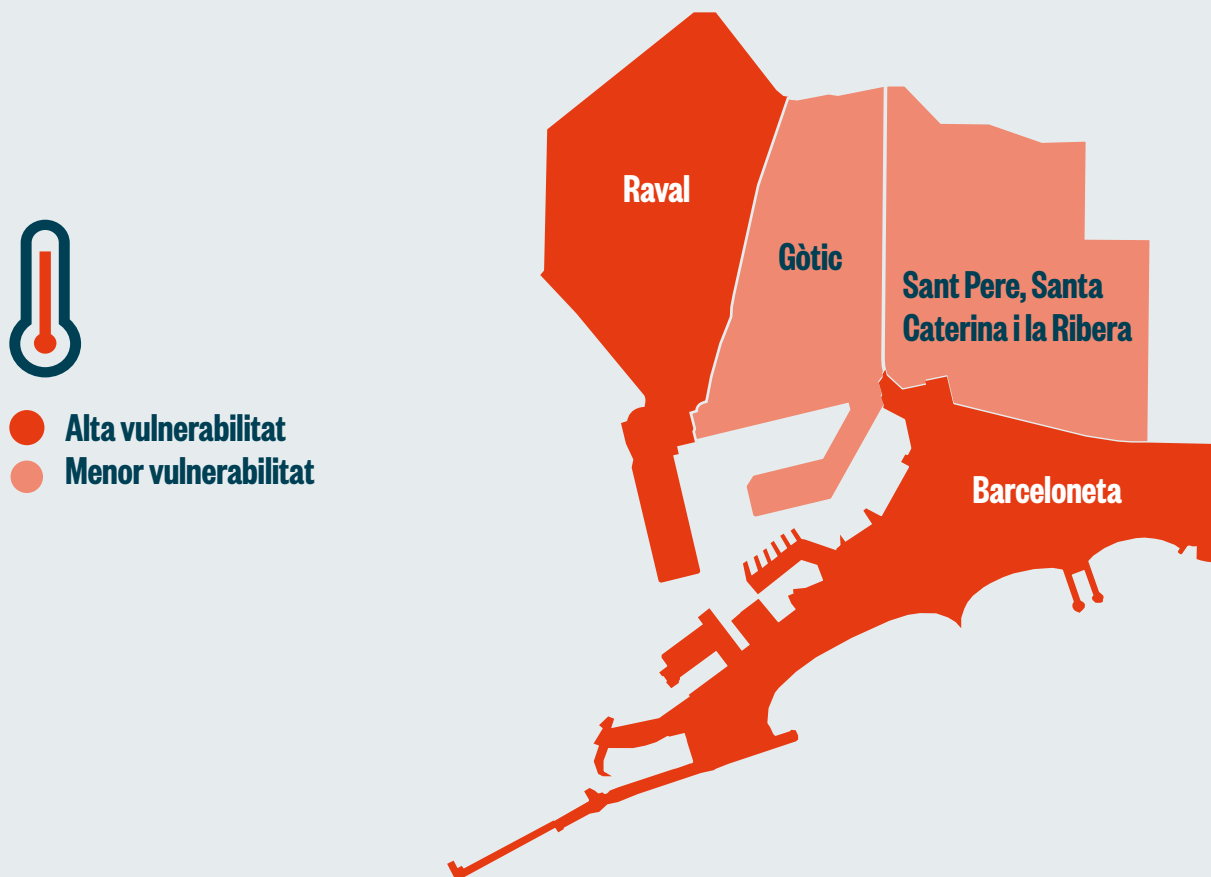
En aquest context, la millora de la infraestructura hídrica del districte no es pot entendre únicament com una intervenció tècnica, sinó com una acció estratègica que incideix directament en la seguretat, la salubritat i la qualitat de vida de la ciutadania. La incorporació de sistemes urbans de drenatge sostenible (SUDS), la renovació integral de la xarxa de clavegueram i la incorporació de solucions basades en la natura —com ara paviments permeables, jardins de pluja o zones d'infiltració— són vies imprescindibles per fer front als reptes climàtics i socials que afecten Ciutat Vella, i per avançar cap a un model urbà més resilient, inclusiu i sostenible.

La resposta al canvi climàtic no només ha de ser una qüestió d'infraestructures i protecció, sinó també d'un model urbà nou més sostenible

L'adaptació als reptes climàtics

Els centres de les ciutats, com a grans consumidors d'energia i emissors de gasos d'efecte hivernacle, tenen un paper clau en la lluita contra el canvi climàtic. En vista d'aquest escenari, la resposta de Ciutat Vella ha de prendre forma mitjançant una estratègia basada en la resiliència i la sostenibilitat. Les accions prioritàries per reduir les temperatures i millorar la qualitat ambiental del districte impliquen tant la millora de la infraestructura verda com l'increment de la cobertura vegetal i la plantació d'arbres als carrers. A això s'hi afegeix la necessitat d'una gestió més eficient dels recursos hídrics, impulsant sistemes de drenatge sostenible per minimitzar el risc d'inundacions i fomentant la reutilització de l'aigua. Aquest replantejament demana, en el cas de Ciutat Vella, tornar a reformular la relació del districte amb el litoral. De fet, la regeneració de les platges i la protecció dels espais marí-tims no només són mesures d'adaptació climàtica, sinó també una oportunitat en si mateixa per garantir un accés més equitatiu a aquests espais i afavorir el retorn social de les seves activitats. El districte afronta el repte climàtic com una possibilitat per redefinir el seu model urbà cap a un patró més resilient i sostenible. Per això, cal liderar una estratègia centrada en l'impuls de la resiliència i la gestió sostenible de recursos com l'aigua, el verd urbà i la regeneració del litoral.

GRÀFIC 7. Vulnerabilitat davant onades de calor

Font: Àrees de la ciutat de Barcelona més vulnerables a l'impacte de la calor (2018) <https://portaldades.ajuntament.barcelona.cat/ca/microdades/b89c0c13-14a8-4134-8dc9-1b571fc385d0>

REpte ESTRATÈGIC

Garantir l'adaptació de Ciutat Vella davant el canvi climàtic mitjançant la gestió eficient dels recursos hídrics, la generació d'energies netes, la millora i el manteniment dels espais verds urbans i els espais del litoral, i la reducció de la vulnerabilitat.

ACCIONS

125

Millorar l'arbrat urbà i la diversitat de la coberta vegetal

Es planteja una actuació integral per millorar l'arbrat urbà al districte, amb tres línies principals: incrementar la cobertura vegetal en carrers amb poca presència d'arbres, replantar els escocells buits i optimitzar la gestió dels arbres substituïts. Paral·lelament, es naturalitzaran els grans eixos amb vegetació estructural, prioritzant espais com el corredor Montjuïc-Ciudadella, la rambla del Raval, el passeig de Colom i l'avinguda de les Drassanes. Finalment, es fomentarà la implantació de parets mitgeres verdes i cobertes multifuncionals en equipaments públics, especialment en escoles i centres per a gent gran.

1, 4

126

Estratègia de drenatge urbà

Es reduirà el risc d'inundacions i es millorarà la resiliència climàtica del districte mitjançant la implantació de sistemes urbans de drenatge sostenible (SUDS) en punts estratègics, prioritzant les zones amb vulnerabilitat social i ambiental alta i permeabilitat del sòl baixa. Les actuacions previstes inclouen la creació de jardins de pluja amb capacitat d'infiltració i retenció temporal, la instal·lació de paviments permeables en zones de pas i espais d'estada, la incorporació de cobertes verdes multifuncionals en equipaments públics i la construcció de dipòsits soterrats en coordinació amb el Pla director integral de sanejament (PDISBA).

3, 4, 15, 23

128

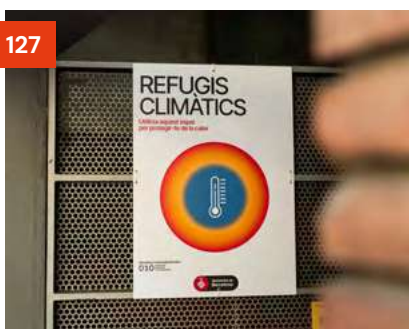

Augmentar els espais d'ombra

Es reduirà l'exposició a la calor extrema en espais públics mitjançant la instal·lació d'estructures d'ombra adaptativa en punts crítics identificats per l'Atles de resiliència, prioritzant zones amb insolació alta, cobertura vegetal baixa i població vulnerable. També es crearan refugis efímers amb ombra, vaporització d'aigua i bancs refrigerats en punts estratègics, com les places de la Mercè, Sant Miquel, Vázquez Montalbán, Barceloneta i Sant Agustí Vell.

1, 4, 15, 23

127

Revisar i ampliar la xarxa de refugis climàtics

Es revisarà tècnicament la xarxa de refugis climàtics existent, analitzant aspectes com el confort tèrmic, l'accessibilitat, la capacitat i els horaris, i s'hi incorporaran criteris de proximitat a zones amb alta vulnerabilitat social. Paral·lelament, s'ampliarà la xarxa amb nous espais, aprofitant equipaments públics infrautilitzats com escoles, biblioteques i centres cívics, així com espais de culte, casals de gent gran i mercats municipals. També es preveu crear refugis climàtics efímers en espais públics mitjançant estructures d'ombra i altres elements que millorin el confort ambiental.

1, 2, 3, 4, 15, 20, 23

129

Adaptació climàtica dels espais públics i equipaments de Ciutat Vella: reduir l'impacte de la calor urbana mitjançant la generació d'ombra, la incorporació de verd i la transformació dels espais públics i equipaments en entorns adaptats al canvi climàtic.

2, 4, 23

130

Renaturalització i gestió sostenible del litoral de Barcelona. Transformar la franja litoral en un espai resilient i biodivers mitjançant la naturalització, la gestió dels sediments i la redefinició dels usos amb criteris ambientals.

4, 15, 20

131

Transició energètica i comunitats energètiques locals. Fomentar l'autoproducció d'energia renovable i el suport a iniciatives comunitàries per avançar cap a un model energètic més just i sostenible.

4, 15, 17

132

Educació ambiental i sensibilització ciutadana sobre el canvi climàtic. Promoure hàbits sostenibles i consciència ambiental a través de programes educatius, activitats comunitàries i accions de comunicació.

2, 4

133

Desenvolupar teulades fresques i productives: activació de cobertes amb horts urbans, panells solars i captació d'aigua de pluja en col·laboració amb el veïnat.

2, 4

134

Implantar escocells intel·ligents amb infiltració d'aigua, sensors d'humitat i vegetació adaptada per millorar la biodiversitat i reduir l'efecte illa de calor.

2, 4

135

Governança climàtica i referents territorials en sostenibilitat. Dotar el districte de mecanismes de coordinació i lideratge en matèria de sostenibilitat, amb figures de referència i espais de participació.

15

136

Adaptació del front litoral per a la resiliència climàtica i la gestió sostenible de l'ús públic.

20

Eix Economia

ÍNDEX

EIX PERSONES

Habitatge

Educació i formació

Acció social i salut

Cultura i patrimoni

EIX ESPAI PÚBLIC

Model urbà i espai públic

Seguretat i convivència

Adaptació al canvi climàtic

EIX ECONOMIA

Comerç, restauració i turisme

Ocupació

EIX VINCLE

Comunitat

Participació

LA NOVA RAMBLA

PLA DE BARRIS A CIUTAT VELLA

EIX ECONOMIA

Comerç, restauració i turisme

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

L'activitat comercial a Ciutat Vella

Ciutat Vella concentra una part molt significativa de l'activitat econòmica de Barcelona. Tot i representar només el 2,2% de la superfície cadastral econòmica, el districte agrupa el 16,4% de l'oferta comercial de la ciutat (Pla de desenvolupament econòmic, 2025). Aquesta concentració s'explica per diversos factors, com ara la compacitat urbana i l'elevat nombre de visitants que rep la ciutat cada any, elements que contribueixen al dinamisme del comerç i a la seva incidència en la vida urbana. Aquests dos fenòmens es tradueixen en una especialització notable orientada a la restauració i al turisme: el 45% de les estructures del districte estan destinades al comerç, turisme i hostaleria, i dins del sector de serveis, el 77% dels locals corresponen a bars, restaurants o hotels. Aquesta configuració reflecteix la importància del sector turístic i de restauració dins del teixit econòmic del districte.

A més, si s'analitza la distribució territorial de les activitats, veiem fenòmens de concentració comercial i especialització: el Raval és el barri amb més activitat (1.104 establiments), seguit del Gòtic amb 856, dues zones que coincideixen amb els principals eixos turístics i comercials. Aquest patró confirma que el teixit comercial de Ciutat Vella està altament vinculat a la demanda turística i a l'hostaleria, fet que limita la diversificació i incrementa la dependència d'aquests sectors.

Pel que fa a les dinàmiques comercials recents, s'observa que l'índex d'aprofitament comercial al districte se situa en el 91,2%, deu punts per sobre del 2022 i lleugerament superior a la mitjana de la ciutat (90,9%), fet que indica una ocupació molt elevada dels locals comercials (Cens comercial 2024). A més, l'índex d'abastiment comercial és el més alt de Barcelona, amb 6,2 locals per cada 100 habitants, davant la mitjana de 3,7. Aquestes dades posen de manifest una alta intensitat d'ús i una forta pressió sobre l'espai disponible.

Transformació d'activitats i usos amb predomini dels enfocats als visitants

La funció comercial i cultural històrica de Ciutat Vella s'ha anat desdibuixant en favor d'unes activitats més adreçades al visitant, on predominen les activitats de restauració i comerç ràpid, les botigues de records i altres d'escassa connexió i servei cap al públic local. Aquest biaix d'activitats minva la qualitat de la vida quotidiana del veïnat en la mesura en què veu reduïda l'oferta de productes i serveis de proximitat, es dificulta el consum local i es redueix el retorn social de l'activitat econòmica.

Aquest patró confirma la dependència del districte respecte a sectors vinculats al turisme i a l'hostaleria, fet que condiciona la diversificació comercial i la configuració de l'espai públic.

La pèrdua del caràcter d'identitat comercial es manifesta a doble escala. A escala de ciutat, Ciutat Vella ja no actua com a centre comercial vertebrador de Barcelona i, a escala de districte, ha deixat de ser l'oferta que sustenta l'activitat diària dels barris que l'integren. També cal assenyalar l'increment sostingut de franquícies i cadenes internacionals, cosa que homogeneïtza l'oferta i accelera la desaparició del comerç singular de proximitat. Aquesta dinàmica, combinada amb la presència persistent de guies i venda ambulants no autoritzats, intensifica la competència deslleial, reforça la percepció de desordre i erosiona la competitivitat dels establiments reglats.

L'activitat turística, com a fenomen transversal i multidimensional, incideix directament en la configuració i la dinàmica de l'espai urbà, així com en l'estructura comercial de la ciutat. Aquesta incidència es tradueix en transformacions físiques, funcionals i simbòliques que afecten tant la morfologia urbana com els usos i les pràctiques socials que s'hi desenvolupen. En aquest context, el turisme genera un seguit d'impactes que poden alterar l'equilibri urbà, sobretot en els sectors que tenen una elevada concentració de visitants i una intensa pressió turística, com és el cas de Ciutat Vella.

L'activitat turística ha esdevingut un vector de transformació urbana amb una incidència creixent sobre la morfologia de la ciutat i la distribució dels usos del sòl. En determinades zones, especialment les que presenten una elevada intensitat turística —com el Gòtic, el Born o la Rambla—, s'hi ha observat una reconversió progressiva del parc edificat, amb la transformació d'edificis residencials en allotjaments turístics. Aquesta dinàmica ha comportat una pèrdua de la funció habitacional i ha contribuït a la disminució del parc d'habitatge disponible per a ús permanent, cosa que ha afavorit processos de substitució social i el desplaçament de la població resident.

Paral·lelament, s'ha produït una substitució progressiva dels usos tradicionals per activitats vinculades al turisme, com galeries comercials, espais d'experiències o centres d'interpretació, que responen a una lògica de consum efímer i orientada a l'entreteniment del visitant. Aquestes transformacions han generat nous pols d'atracció que alteren els fluxos de mobilitat i modifiquen la jerarquia urbana dels espais, sovint en detriment de la funcionalitat quotidiana i de la cohesió del teixit urbà. En barris amb una estructura urbana fràgil o amb dèficits d'equipaments i serveis, aquestes dinàmiques poden intensificar processos de gentrificació i agreujar situacions de vulnerabilitat social.

En paral·lel a aquests canvis morfològics i funcionals, l'atractiu turístic ha tingut un impacte directe sobre l'estructura comercial de la ciutat. La presència sostinguda de visitants ha propiciat una reconfiguració del teixit comercial, amb una substitució parcial del comerç de proximitat per activitats orientades al consum turístic. Aquesta evolució es tradueix en una homogeneïtzació creixent de l'oferta, amb la proliferació de franquícies, botigues de records i establiments de restauració ràpida que desplacen progressivament els negocis tradicionals i de petit format.

Aquesta transformació comporta una pèrdua de diversitat funcional, que limita la capacitat del barri per satisfer les necessitats quotidianes de la població resident i, a més, debilita el vincle entre el comerç i la comunitat local. La pressió a l'alça sobre els preus dels lloguers comercials, alimentada per la rendibilitat del negoci turístic, dificulta la continuïtat de comerços arrelats al territori i accelera la desaparició de referents identitaris. El resultat és un canvi del paisatge comercial que

altera la identitat i el caràcter singular dels barris, i que pot generar una desconexió entre el comerç i la vida veïnal, amb efectes sobre la cohesió social i la vitalitat urbana.

Els locals emblemàtics com a part de la identitat comercial

Els locals emblemàtics de Ciutat Vella representen una part fonamental del patrimoni històric i cultural de Barcelona. Un patrimoni viu que, amb el pas dels anys, ha esdevingut un element clau de la identitat comercial del districte. Aquests establiments són un testimoni del passat de la ciutat i formen part d'un teixit comercial ric i divers, que ha crescut al llarg dels segles i encara es manté com un referent cultural i econòmic. El futur de l'activitat comercial a Ciutat Vella no pot deixar de banda aquests establiments perquè, amb la seva història i singularitat, formen part de la identitat viva dels barris i garanteixen que el comerç de proximitat sigui un element essencial en la vida quotidiana dels barris.

Preservar el comerç de proximitat i de qualitat

Per enfortir l'activitat comercial de Ciutat Vella és essencial apostar pel comerç de proximitat i de qualitat, tot implementant estratègies que impulsin la diversificació econòmica i minimitzin la pressió del turisme sobre les activitats econòmiques locals. El teixit comercial de Ciutat Vella també té la necessitat de donar resposta a diversos reptes que comparteixen amb el comerç de la resta de la ciutat: la competència quant a la varietat i els preus de grans cadenes i de plataformes de venda en línia; l'augment dels costos operatius vinculats especialment al lloguer i els subministraments; la transformació digital; el canvi de patró de consum cap a espais comercials digitals; els requisits de la sostenibilitat; o la manca de relleu generacional. L'aposta per models comercials arrelats al territori és clau per protegir els establiments històrics i garantir que l'activitat econòmica sigui generadora de retorns socials que beneficiïn tota a tota la ciutadania.

En aquesta línia, un instrument ineludible en una mirada a deu anys vista sobre l'activitat comercial de proximitat i qualitat al districte és el Pla d'usos de Ciutat Vella. Específicament, cal tenir en consideració el conjunt de mesures orientades a restringir les activitats amb impacte negatiu, fomentar el comerç i serveis de proximitat, protegir els establiments emblemàtics i reduir la pressió sobre el teixit comercial tradicional, així com els usos culturals. Això inclou l'impuls d'estratègies comercials per afavorir la diversificació i l'establiment d'incentius fiscals per a activitats comercials i culturals d'interès general. D'aquesta manera, vetllar a llarg termini per la viabilitat d'un comerç arrelat i accessible passa per una regulació acurada dels usos, que preservi la identitat comercial pròpia i singular de Ciutat Vella.

En síntesi, Ciutat Vella presenta un teixit comercial dens i altament especialitzat, amb una presència destacada de la restauració i d'activitats vinculades al turisme. Tot i l'elevat índex d'ocupació comercial, la concentració d'usos planteja reptes en termes de diversificació i convivència. Per aquest motiu, el principal repte identificat és la diversificació de l'oferta comercial, la reducció del monocultiu d'activitats vinculades al turisme i el reforç del comerç de proximitat.

REpte ESTRATÈGIC

Fomentar un desenvolupament econòmic local de qualitat, singular i sostenible i assegurar una coexistència equilibrada i diversa de les activitats econòmiques.

ACCIONS

138

Impulsar el Pacte pel comerç de Ciutat Vella

La revitalització del comerç a Ciutat Vella implica fomentar la col·laboració públicoprivada en un marc estable de cooperació i corresponsabilitat. L'objectiu compartit ha de ser afavorir un comerç singular i de qualitat, que potencii la identitat dels barris, reforci l'atractiu del teixit comercial i faci possible la sostenibilitat dels negocis. Es treballarà per l'alineament de les estratègies de promoció i dinamització del comerç, de la restauració i dels serveis, i al mateix temps es fomentarà el retorn social al territori.

1, 2, 8, 12, 17

Aprovar el nou Pla d'usos de Ciutat Vella per ordenar i millorar les activitats econòmiques

S'ordenaran, a través del Pla d'usos, les activitats de concurrència pública, comerços alimentaris, serveis turístics i altres usos en el conjunt del districte. Evitar el monocultiu comercial, fomentar l'activitat econòmica de qualitat i agilitzar la resposta davant fenòmens disruptius, com l'aparició de nous formats comercials o l'impacte de la mobilitat turística.

1, 2, 4*

* Les accions s'han redactat a partir de les aportacions de sessions de debat, entitats, plans sectorials, etc. La correspondència entre els números i les fonts es pot consultar a Fonts pàg. 183.

139

Facilitar l'activitat econòmica, amb mesures de simplificació administrativa i promoció

L'impuls de l'activitat econòmica i l'ocupació requereix un Ajuntament que acompanyi i que faciliti la creació i el desenvolupament de projectes empresarials i comercials, reduint les barreres administratives que poden dificultar l'engegada i el creixement dels negocis i les iniciatives econòmiques.

2

140

Protegir les activitats comercials emblemàtiques, tant en relació amb el local com amb l'activitat comercial que els dona sentit.

1, 2, 3, 4, 6, 22

141

Recuperar la Rambla com a eix comercial de primer nivell.

6

142

Recuperar i dinamitzar les plantes baixes de Ciutat Vella com a espais d'activitat econòmica, comercial i comunitària, afavorint la diversificació de l'ús dels locals i la implantació de projectes arrelats al territori.

1, 4, 8, 17

143

Reactivar els mercats municipals com a motors de l'economia de proximitat i consolidar espais de consum responsable i economia social al districte mitjançant accions de promoció, rehabilitació i suport a la nova activitat comercial.

1, 2, 4, 8, 15, 17

144

Fomentar l'autoocupació i el relleu generacional en el comerç de proximitat mitjançant assessorament, formació i suport a projectes emprenedors.

1, 2, 4, 8, 17

145

Impartir formació professionalitzadora vinculada a sectors estratègics del districte.

1, 2, 8, 20

146

Regular l'activitat comercial i de restauració amb criteris de sostenibilitat urbana, restringint-ne els usos amb impacte negatiu sobre l'espai públic i el comerç de proximitat, i protegint els establiments emblemàtics del districte.

6, 2

147

Impulsar sectors estratègics i innovadors per a la diversificació econòmica de Ciutat Vella.

2

148

Sistema d'informació i seguiment de l'activitat turística a Ciutat Vella. Dotar el districte d'eines regulars i accessibles per conèixer, anticipar i avaluar l'impacte de l'activitat turística amb l'objectiu de millorar la presa de decisions i la planificació de polítiques públiques.

2, 12

149

Contenir i racionalitzar les places de pernoctació turística.

1

150

Gestió responsable de l'activitat turística i retorn social al territori. Garantir que l'activitat turística proporcioni un retorn positiu per a la ciutadania de Ciutat Vella mitjançant una gestió responsable, innovadora i orientada a l'impacte social.

1, 2, 4, 8, 12

EIX ECONOMIA

Ocupació

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

Tendències generals de l'ocupació

La dinàmica laboral de Ciutat Vella ha estat marcada per cicles econòmics amb alts i baixos, especialment afectats per les crisis globals i la pandèmia de la covid-19. A partir de la segona meitat de la dècada del 2010, el districte va experimentar una lleu estabilització econòmica, amb un descens de la taxa d'atur fins als nivells actuals, i ha passat de 8.537 persones aturades el 2015 a les actuals 5.700⁵⁵. Tot i això, encara hi ha certa variabilitat i uns marges de fluctuació que cal considerar amb atenció. Aquestes fluctuacions, més evidents en els barris més vulnerables, mostren la volatilitat d'un mercat laboral que depèn, en gran mesura, de sectors com el comerç al detall i l'hostaleria, activitats amb una gran concentració de tasques amb qualificació baixa o, directament, no qualificades. Així doncs, l'ocupació a Ciutat Vella continua marcada per la vulnerabilitat i la volatilitat, fet que obre l'oportunitat per a polítiques que promoguin la diversificació i la millora de la qualificació.

Una ocupació desigual

La situació del mercat laboral al districte mostra una certa dependència d'activitats de baix valor afegit, fet visible en la diferència de la renda disponible de les llars *per capita* de Barcelona (22.994,1 €) i de Ciutat Vella (16.837,7 €)⁵⁶. El repte a llarg termini sobre l'ocupació del districte demana assolir un mercat laboral més diversificat i equilibrat, amb oportunitats de feina de qualitat per a tothom. Les actuals disparitats també són presents en el pes de l'atur a Ciutat Vella, superior a la mitjana de Barcelona. Mentre que a la ciutat se situa en un 5,6%, a Ciutat Vella ascendeix fins al 6,8%⁵⁷. De fet, les disparitats són més marcades en certs barris, com el Raval, on l'atur arriba al 8,1%, la Barceloneta amb un 7,4%, o Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera amb un 7,2%. Això reflecteix una desigualtat important en termes d'ocupació entre els residents dels barris de Ciutat Vella i la resta de la ciutat.

55 Observatori del Treball i Model Productiu. (2025). Nombre de persones registrades a l'atur <https://portaldades.ajuntament.barcelona.cat/ca/estad%C3%ADstiques/swx6ul5nve?vi-ew=table>

56 Ajuntament de Barcelona. (2022). Renda disponible de les llars *per capita* (RDLpc, €) <https://portaldades.ajuntament.barcelona.cat/ca/estad%C3%ADstiques/nzjnewo7n6>

57 Observatori del Treball i Model Productiu. (2025). Pes de l'atur <https://portaldades.ajuntament.barcelona.cat/ca/estad%C3%ADstiques/av935yrhx9>

Els pilars per a un futur laboral digne

En aquest context és necessària una estratègia a llarg termini per fomentar l'ocupació de qualitat. No només es tracta d'augmentar la qualificació laboral, sinó també de garantir la connexió entre les noves oportunitats laborals que es generen al districte i la població que en depèn. El desenvolupament de programes d'inserció laboral i formació especialitzada, amb una atenció prioritària en els col·lectius vulnerables, resulta fonamental per abordar aquesta situació. De la mateixa manera, cal garantir que les condicions laborals siguin dignes i la qualitat de vida dels residents estigui alineada amb les oportunitats laborals que es generin, així com amb la continuïtat de sectors de llarg recorregut al districte, com el dels artesans.

Talent, formació i especialització professional

La qualificació de la mà d'obra és un debat habitual a les ciutats postindustrials, dependents d'un mercat laboral cada vegada més exigent. Per aquest motiu, també és necessari reflexionar sobre la necessitat de formació especialitzada davant els reptes oberts per la globalització. L'ascens de nous sectors econòmics, així com el desplaçament d'activitats, són característiques comunes de les ciutats globalitzades i han comportat profundes transformacions en l'ocupació i els estils de vida que s'hi donaven tradicionalment. Ciutat Vella no s'escapa d'aquestes tendències i ha viscut un canvi significatiu, tant en la seva estructura econòmica com en el perfil educatiu de la seva població. D'un costat, els sectors tradicionals com l'hostaleria, el comerç i els serveis han estat històricament els motors de l'ocupació al districte des de les olimpíades. Però, de l'altre, la capacitat de la població que hi resideix per accedir a llocs de treball més qualificats ha anat transformant-se en un sentit creixent, fet que ens permet pensar l'actual teixit laboral des d'una major diversificació i valor afegit.

En els darrers vint anys, el nombre de persones amb formació universitària i tècnica a Ciutat Vella ha augmentat de manera significativa. Si el 2005 només 16.576 persones tenien estudis universitaris o de grau superior (CFGs), la xifra va ser de 24.420 el 2015 i 34.494 el 2025⁵⁸. Aquest augment posa de manifest el procés de requalificació que ha experimentat el districte en l'última dècada, el qual coincideix amb una dinàmica demogràfica d'incorporació de nous residents al districte. El coneixement tècnic i la formació universitària són cada vegada més necessaris, però també és cert que sectors com el turisme o l'hostaleria continuen representant una gran part de l'ocupació local. Aquestes activitats, malgrat ser fonamentals per a l'economia del districte, continuen sent especialment sensibles a la variabilitat econòmica i, en molts casos, no requereixen una formació universitària o tècnica avançada.

Al capdavant, l'augment significatiu de la formació universitària i tècnica a Ciutat Vella reflecteix un procés de requalificació i diversificació del mercat laboral, però alhora persisteix una forta dependència de sectors com el turisme i l'hostaleria, fet que posa en relleu la necessitat de promoure una formació especialitzada que afavoreixi la transició cap a ocupacions de més valor afegit i millorin la resiliència econòmica del districte.

58 Oficina Municipal de Dades (2025). Padró municipal d'habitants. <https://portaldades.ajuntament.barcelona.cat/ca/estad%C3%ADstiques/r6ugumfppv>

Ciutat Vella davant una nova economia urbana dual

En l'àmbit laboral, Ciutat Vella es troba en un moment decisiu. D'una banda, té la possibilitat de diversificar el mercat laboral per mitjà de la digitalització i la creació de noves oportunitats en sectors emergents com la tecnologia i les indústries creatives. De l'altra, continua present el repte de fer front a la precarietat laboral que caracteritza molts dels llocs de treball actuals, vinculats a sectors com la restauració i l'hostaleria, que ofereixen ocupacions amb poc valor afegit. La revaloració dels oficis tradicionals i la creació de noves oportunitats laborals es presenten com a opcions clau per transformar el mercat laboral del districte de forma més inclusiva i resiliència.

Com en qualsevol procés de transformació, el veritable repte serà la capacitat del districte d'aprofitar aquests avenços per millorar les condicions de vida dels seus habitants, oferint-los oportunitats laborals que siguin realment accessibles, independentment del barri on visquin. Així doncs, quin paper tindrà Ciutat Vella en la nova economia urbana que s'està perfilant? A deu anys vista, una cosa és evident: el gran repte serà afrontar la dualitat del mercat laboral i generar una ocupació estable de qualitat per a tota la població.

Dades destacades

5.700

Atur registrat (persones)

9% del total de Barcelona

16.838€

Renda llar per càpita

34.494

**Persones amb estudis
superiors el 2025**

En els darrers vint anys, el nombre de persones amb formació universitària i tècnica ha augmentat de manera significativa

REpte ESTRATÈGIC

Generar ocupació de qualitat, aprofitant els sectors emergents i revalorant els oficis, fomentant oportunitats per tal que les persones que viuen a Ciutat Vella vulguin treballar-hi i els que ja hi treballen també vulguin viure-hi.

ACCIONS

151

Fomentar l'emprenedoria social, el cooperativisme i l'economia social, reforçant Ciutat Vella com a pol d'innovació social

Es consolidarà Ciutat Vella com el districte de referència en innovació social i emprenedoria social, mitjançant el desplegament d'un ecosistema que vinculi les iniciatives comunitàries amb l'activitat econòmica, tot generant ocupació de qualitat i respostes als reptes socials del territori. Les mesures principals seran impulsar un ecosistema d'innovació social territorialitzat, crear programes d'acompanyament, formació i incubació per a iniciatives d'emprenedoria col·lectiva, integrar l'emprenedoria social en els itineraris d'inserció laboral i promoure campanyes de comunicació per situar Ciutat Vella com a districte d'innovació social.

3, 8

152

Impulsar la recuperació dels oficis artesans i vinculats a sectors estratègics

S'impulsarà una incubadora d'oficis artesans a Ciutat Vella per oferir formació útil, adaptada a les necessitats actuals i alhora vinculada amb la tradició i el patrimoni del districte, amb la implicació dels mestres artesans. També es donarà suport al desenvolupament econòmic vinculat al territori mitjançant la promoció d'oficis locals i els sectors clau de la innovació i l'economia blava. No es tracta només de crear llocs de treball, sinó de posar les bases perquè els veïns i veïnes tinguin les condicions adequades per trobar una feina estable i digna.

3, 4, 8, 17, 18

Impulsar la construcció del Parc de Tecnologia Marítima

Es treballarà per posar en marxa aquest equipament estratègic d'iniciativa pública, vinculat a l'enginyeria marítima i la nàutica. La construcció d'aquest equipament tecnològic marítim potenciarà la innovació com a motor de creació d'ocupació i de procés econòmic i social, i contribuirà a la sostenibilitat del teixit productiu vinculat a l'economia blava de Barcelona.

3

153

154

Reforçar els programes per millorar l'ocupabilitat, contra la feminització de la pobresa i altres formes de vulnerabilitat

S'impulsaran propostes per millorar l'ocupabilitat i la igualtat d'oportunitats en el món laboral, especialment de col·lectius vulnerabilitzats i contra la feminització de la pobresa, a partir de formació professional, la vinculació amb empreses i l'activació d'altres eines i recursos.

4, 8, 17

155

Fomentar la inserció laboral de les persones del territori, aprofitant els recursos locals, les xarxes d'ocupació i els espais de referència del districte.

3, 4, 8

156

Promoure iniciatives per connectar persones amb oportunitats laborals mitjançant assessorament, tallers i projectes de contractació.

4, 8, 17

157

Aplicar mesures per incrementar l'ocupabilitat de les persones a través de la formació específica (digital, idiomes, sector turístic), el reconeixement dels aprenentatges previs i la preparació per accedir al mercat laboral amb garanties.

4, 8, 12

158

Impulsar un pla de competències digitals, en col·laboració amb el teixit comunitari i entitats especialitzades, per combatre la bretxa digital i respondre millor a les necessitats competencials digitals del mercat laboral local.

8

159

Incrementar l'acompanyament emocional i informatiu de les persones en recerca de feina a partir de la creació de serveis comunitaris, dispositius d'atenció integral i la defensa dels drets laborals.

4, 8, 17

160

Organitzar i dinamitzar xarxes laborals al territori, promovent models de governança compartida i participativa, i estratègies de coordinació entre recursos.

4, 8

161

Reforçar l'economia social i solidària, i incorporar valors socials i de sostenibilitat a la contractació pública, per contribuir així a un model de desenvolupament laboral més just i sostenible.

3, 8

Eix Vincle

ÍNDEX

EIX PERSONES

Habitatge

Educació i formació

Acció social i salut

Cultura i patrimoni

EIX ESPAI PÚBLIC

Model urbà i espai públic

Seguretat i convivència

Adaptació al canvi climàtic

EIX ECONOMIA

Comerç, restauració i turisme

Ocupació

EIX VINCLE

Comunitat

Participació

LA NOVA RAMBLA

PLA DE BARRIS A CIUTAT VELLA

EIX VINCLE

Comunitat

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

Conviure en un districte dens i divers

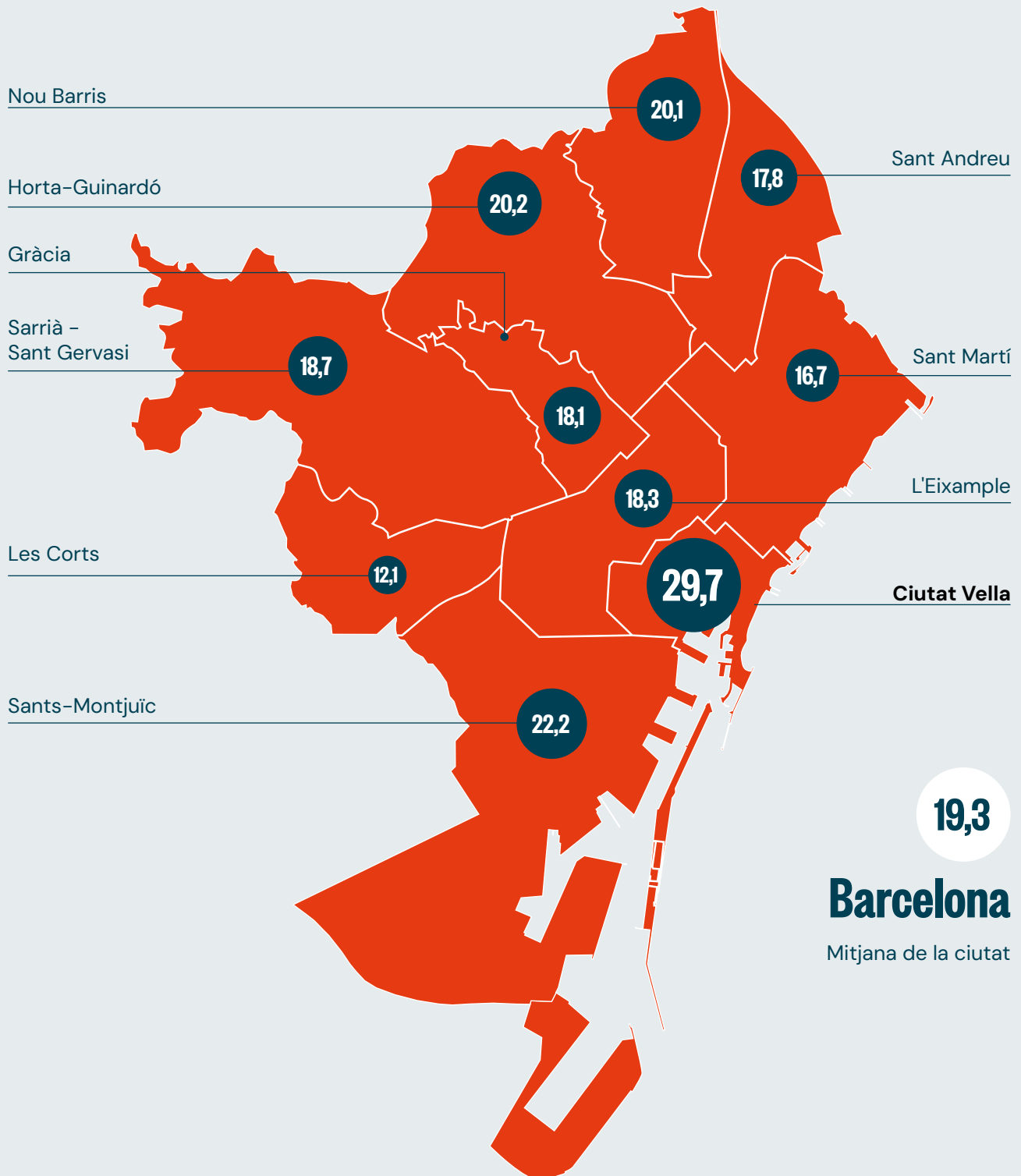
La convivència es viu en una trama urbana densa a Ciutat Vella, marcada per forts contrastos socials i la coexistència de persones de diversos orígens, edats i situacions socioeconòmiques, dins un context de vulnerabilitat urbana estructural. Això obre una pregunta clau a l'hora de pensar el futur del districte: com es pot garantir la convivència i la inclusió en un espai dens, altament divers i socialment vulnerable? Per donar una resposta a l'altura, cal tenir en compte que els reptes de Ciutat Vella són complexos i multifacètics, ja que el districte té una alta densitat poblacional i una diversitat socioeconòmica i cultural que exigeix un enfocament integral i coordinat. Aquesta complexitat és el reflex d'una estructura demogràfica poc homogènia i altament exposada als processos de segregació urbana, amb particularitats urbanes pròpies com, per exemple, un entorn amb més de 530 habitants per hectàrea i una elevada mobilitat residencial, on més de la meitat de la població té nacionalitat estrangera. Això suposa uns reptes específics per a la inclusió i la promoció d'un sentiment de pertinença que passen per la creació de les condicions socials i urbanes adequades perquè la convivència al districte, i entre els diferents actors que el componen (veïns, treballadors, comerciants i visitants), sigui real i no només un objectiu.

La resposta està en el foment i reconeixement de la condició de ciutadà/ana. El repte central és garantir l'exercici ple de la ciutadania en un espai caracteritzat per l'alta densitat poblacional i una diversitat socioeconòmica i cultural que exigeix un enfocament integral i coordinat. En aquest context, la ciutadania no es redueix a una condició jurídica, sinó que implica drets, deures i un sentiment de pertinença que s'ha de construir a través d'espais de convivència, reconeixement mutu i igualtat d'oportunitats.

Exercir la ciutadania i la convivència

L'exercici de la ciutadania parteix de l'objectiu de garantir que totes les persones puguin viure i arrelar-se al districte amb dignitat i que disposin de canals efectius per participar en la construcció col·lectiva del seu entorn.

GRÀFIC 8. Durant l'any passat (2023) va patir personalment algun conflicte de convivència al seu barri actual o a l'escala de veïns?

Font: Oficina Municipal de Dades. Departament d'Estudis d'Opinió 2023.
Persones enquestades: 400

Transformació constant i comunitat: construir vincles en un districte global

L'elevada densitat de població i la constant transformació social de Ciutat Vella plantegen reptes significatius per a la cohesió social i la participació ciutadana. La diversitat de la seva població converteix el districte en l'epicentre de la ciutat global que és Barcelona i el reflex de la seva ciutadania global. Amb un 54,8% de taxa població estrangera —el percentatge més elevat de Barcelona i significativament per sobre de la taxa mitjana de la ciutat situada en el 26,4%⁵⁹—, Ciutat Vella acull residents de 154 nacionalitats diferents amb una presència destacada de comunitats com la pakistanesa (1.339 persones), la marroquina (1.302) i la bangladeshiana (1.254)⁶⁰. D'una banda, aquestes dades reflecteixen la complexitat cultural i la riquesa de mirades que configuren la vida quotidiana al districte. De l'altra, és un fet que també pot dificultar la creació d'un sentiment de pertinença compartit i una articulació comunitària sòlida i cohesionada.

La condició de centre històric del districte i l'atractiu que exerceix sobre fluxos de mobilitat de tota mena —des de turistes fins a estudiants internacionals— intensifica encara més aquesta dinàmica. La mobilitat constant, sumada a una densitat elevada, comporta reptes en termes d'accés a l'habitatge, ús de l'espai públic i equilibri entre les diferents funcions urbanes. En aquest context, les polítiques d'educació i formació tenen un paper fonamental per garantir l'èxit educatiu i la reducció de la segregació escolar, facilitant la integració de les noves generacions i reforçant la relació entre els equipaments educatius i la comunitat. La promoció d'una oferta formativa diversificada i contínua, adaptada als canvis en els perfils professionals, pot contribuir a generar noves oportunitats i reduir les desigualtats estructurals. Així doncs, l'elevada diversitat cultural i la mobilitat constant constitueixen les dues cares principals del repte de cohesió social del districte, fet que indica la necessitat de polítiques específiques dirigides a garantir les oportunitats i la integració per a tota la població del districte.

La diversitat de la seva població converteix el districte en l'epicentre de la ciutat global que és Barcelona i el reflex de la seva ciutadania global

59 Ajuntament de Barcelona. (2025). Taxa (%) de població estrangera (2025). <https://portal-dades.ajuntament.barcelona.cat/es/estad%C3%ADstiques/srdhxemdph>

60 Ajuntament de Barcelona. (2025). Persones immigrants per continent de nacionalitat i país de nacionalitat. Padró Municipal d'Habitants. <https://portal-dades.ajuntament.barcelona.cat/ca/estad%C3%ADstiques/ma6qhduyvg?view=table>

Una realitat sociolingüística complexa

Ciutat Vella presenta una realitat sociolingüística complexa i diversa, marcada per una elevada presència de població d'origen estranger i una gran varietat de llengües d'ús habitual. El 2023 només un 19,5% de la població de Ciutat Vella declarava que parlava el català com a llengua habitual. És un dels percentatges més baixos entre els districtes de Barcelona⁶¹, mentre l'11,9% de la població del districte no entenia el català el 2023.

Aquest ús minoritari del català es veu reflectit en diversos àmbits de la vida quotidiana, sobretot en sectors com el comerç, l'hostaleria i els serveis, on el castellà i altres llengües són predominants. Tot i això, el districte disposa d'una xarxa activa de promoció lingüística, liderada pel Centre de Normalització Lingüística (CNL) de Ciutat Vella, que ofereix cursos de català per a adults, especialment adreçats a persones nouvingudes. Una part significativa de l'alumnat d'aquests cursos prové de comunitats com la filipina, la pakistanesa i la marroquina i, en molts casos, l'aprenentatge del català esdevé una eina clau per a la inserció laboral i la participació social.

Pel que fa l'ús del català, hi ha diversos factors que dificulten l'ús i la normalització del català a Ciutat Vella:

- » Baixa transmissió intergeneracional: en moltes llars, sobretot entre famílies nouvingudes, el català no és la llengua de socialització principal.
- » Substitució lingüística en l'espai públic: el castellà i altres llengües dominen les interaccions comercials i de serveis, especialment en zones amb una alta presència turística.
- » Percepció d'inutilitat: en determinats sectors econòmics, el català és percebut com una llengua prescindible, fet que en dificulta l'ús espontani.
- » Desconnexió emocional: entre part de la població jove i nouvinguda s'hi detecta una manca de vinculació simbòlica amb la llengua catalana, que es percep com a aliena o institucional.

Aquestes dificultats es veuen agreujades per la pressió turística, la mobilitat residencial i la fragmentació social, que dificulten la consolidació d'un entorn lingüístic estable i cohesionat.

61 Ajuntament de Barcelona. (2023). Enquesta de serveis municipals

Ser de Ciutat Vella

El sentiment de pertinença a Ciutat Vella es veu condicionat per diversos factors estructurals i socials. El districte presenta una elevada mobilitat residencial, una gran diversitat d'òrigens i una forta pressió turística, elements que dificulten l'arrelament i la construcció de vincles estables.

Així i tot, una part significativa de la població expressa un sentiment d'identificació amb el barri, sobretot entre els residents que hi viuen des de fa més temps o que participen activament en la vida comunitària. Aquest sentiment es veu afavorit per la presència d'un teixit associatiu actiu, sobretot en àmbits com la cultura popular, l'educació i la defensa del dret a l'habitatge.

Tanmateix, aquest arrelament no és homogeni. Entre la població nouvinguda o que hi fa estades temporals, el vincle amb el territori és més feble i, sovint, es veu limitat per barreres lingüístiques, administratives o laborals. La vinculació és més forta entre les persones residents de llarga durada i aquelles que formen part d'entitats o xarxes veïnals. Això confirma que la participació cultural i comunitària és un factor clau per a l'arrelament i la identificació amb el barri.

Aquest fet genera una convivència desigual entre col·lectius amb graus molt diferents d'implicació i identificació amb el districte. Segons l'Enquesta de serveis municipals (2024)⁶², el 13,93% dels veïns de Ciutat Vella estan poc o gens satisfets amb el barri, la proporció més alta de tota la ciutat, mentre que només un 20,46% es mostra molt satisfet, la més baixa de la ciutat. Tot i això, el nivell de satisfacció no és inexistent. Aquest sentiment de pertinença es veu afavorit per la presència d'un teixit associatiu actiu i arrelat, que actua com a espai de trobada, suport mutu i construcció col·lectiva de la vida quotidiana.

El districte presenta una elevada mobilitat residencial, una gran diversitat d'òrigens i una forta pressió turística, elements que dificulten l'arrelament i la construcció de vincles estables

62 Ajuntament de Barcelona. (2024). Enquesta de serveis municipals. <https://dades.ajuntament.barcelona.cat/enquesta-serveis-municipals/>

REpte ESTRATÈGIC

Reforçar la comunitat i el sentiment d'orgull i de pertinença entre tots els col·lectius de Ciutat Vella, superant barreres lingüístiques, administratives i laborals, amb el català com a llengua de trobada.

ACCIONS

162

Rehabilitar la casa-fàbrica de Can Seixanta com a equipament social i comunitari del Raval

L'antiga casa-fàbrica tèxtil ubicada als números 18-20-22 del carrer Riereta es rehabilitarà íntegrament per allotjar un equipament de més de 5.000 m² destinat a serveis públics i un gran hotel d'entitats i habitatge de lloguer social. En conjunt, es guanyaran espais públics nous i es facilitaran millores de la connectivitat en aquella zona.

* Les accions s'han redactat a partir de les aportacions de sessions de debat, entitats, plans sectorials, etc. La correspondència entre els números i les fonts es pot consultar a Fonts pàg. 183.

163

Augmentar la pràctica esportiva com a eina de gaudi, de cohesió social i d'enfortiment comunitari

Es potenciarà l'esport com a eina clau per a la convivència intercultural i intergeneracional. S'afavorirà l'accés a la pràctica esportiva de collectius amb menys oportunitats o en risc d'exclusió i es reforçaran les iniciatives que fomentin la igualtat de gènere, la diversitat i la participació comunitària a través de l'esport.

5*

164

Posar en marxa instruments i projectes per explicar Ciutat Vella en positiu

S'emprendran accions per reforçar l'orgull de pertinença dels veïns i veïnes i, alhora, per canviar la mirada de la resta de Barcelona envers Ciutat Vella. Un dels grans reptes és revertir l'estigma que arrossegueu barris com el Raval i projectar una imatge positiva del districte. No es tracta d'amagar els problemes, sinó de donar visibilitat a tot allò que ja es fa bé: projectes socials, iniciatives culturals, experiències econòmiques i comunitàries que són exemplars.

165

Recuperar l'orgull, la identitat i la memòria de Ciutat Vella

Es recuperaran els premis Ciutat Vella i altres elements commemoratius per reconèixer i destacar la feina de persones i entitats, fer visible el talent, l'esforç i la creativitat, i incentivar referents positius per a la comunitat. Alhora, es desenvoluparà un projecte de memòria audiovisual que ajudarà a promoure el coneixement, el reconeixement i la difusió de la memòria històrica, social i cultural de Ciutat Vella a través de la participació ciutadana, les entitats del territori i la producció de continguts accessibles i de qualitat.

2, 7

166

Impulsar el pla "Ciutat Vella: territori familiar"

S'elaborarà i es posarà en marxa el pla "Ciutat Vella: territori familiar" amb l'objectiu de garantir que el districte sigui un lloc on es pugui viure en totes les etapes de la vida, així com un centre de recursos i de trobada de Ciutat Vella. Per això, calen espais i polítiques que donin suport a les famílies i que afavoreixin una vida quotidiana digna i saludable. La idea és consolidar Ciutat Vella com un entorn familiar, amb equipaments i iniciatives adaptades a aquesta perspectiva.

167

Donar suport i visibilitat a les xarxes de suport mutu i dinàmiques comunitàries als barris per enfortir-les i fer-les créixer.

1, 4, 5, 17, 22

168

Impulsar nous projectes pilot per promoure el veïnatge i les xarxes d'intercanvi comunitàries.

17

169

Ampliar els programes de suport integral a col·lectius en situació de vulnerabilitat que garanteixin l'increment de propostes per als diferents col·lectius, l'accessibilitat, l'acompanyament social i el benestar emocional.

1, 3, 4, 5, 8, 14, 17, 19

170

Reforçar els programes d'acollida de persones novingudes amb itineraris per crear vincles amb la comunitat.

1, 4, 17

171

Reduir la soledat no desitjada, promovent espais comunitaris i la col·laboració veïnal i comunitària.

4, 14

172

Posar en pràctica millores que facin més accessibles els equipaments de proximitat i que permetin oferir activitats que fomentin la convivència i la comunitat.

1, 14, 17, 23

173

Visibilitzar la riquesa cultural i reconèixer les diversitats, promovent programes que incorporin perspectiva intercultural i antiracista amb caràcter transversal.

4, 5, 14, 17

174

Combatre discursos d'odi i promoure la mirada antiracista des de programes i equipaments comunitaris i de proximitat.

1, 17

175

Augmentar la programació i dinamització d'activitats de lleure i esportives accessibles per a tots els públics com a eina d'inclusió social.

1, 4, 5, 17

176

Obrir i adequar nous espais per a la pràctica esportiva de diferents franges d'edat amb horaris definits i consensuats amb el veïnat.

5, 17

177

Disposar d'un espai públic inclusiu, accessible i que permeti l'organització d'activitats i trobades veïnals i comunitàries.

3, 5

178

Promoure i potenciar dinàmiques de col·laboració i coproducció publicocomunitària en els diferents àmbits d'actuació.

4, 5, 14

EIX VINCLE

Participació

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

Un teixit associatiu ric i divers

Ciutat Vella destaca per la seva intensa vida social i una xarxa associativa consolidada. Està formada per més de 892 entitats amb adreça a Ciutat Vella⁶³, entre associacions veïnals i d'altres de populars, com les comissions de festes, però també organitzacions de caràcter no governamental. Aquesta alta densitat de propostes implica una associació per cada 102 habitants⁶⁴, una xifra significativa que indica el paper de motor que té l'associacionisme en la vida comunitària del districte. Però la participació ciutadana en aquestes associacions, tot i ser significativa, encara presenta diversos reptes que cal abordar pensant a deu anys vista. Per enfortir la cohesió comunitària i augmentar la implicació activa del veïnat, les famílies i els treballadors del districte, cal ampliar els espais de participació i donar resposta a les necessitats detectades pel teixit associatiu ja existent, sobretot per garantir que els més joves se sentin partícips de les decisions que es prenen en el seu entorn.

L'associacionisme veïnal com a motor social

Per entendre el funcionament social i la dinàmica comunitària de Ciutat Vella, cal situar el paper que té i ha tingut l'associacionisme veïnal al districte. Amb una trajectòria que es remunta al segle XIX, aquesta activitat ha estat una eina de participació ciutadana i un reflex fidel dels canvis socials, econòmics i culturals que ha viscut la ciutat⁶⁵. Des del mutualisme obrer fins a les associacions de veïns creades durant el franquisme, el teixit veïnal s'ha adaptat als canvis i ha sabut reinventar-se per incidir en la realitat local. En un entorn marcat per la diversitat —tant cultural com social— i per una llarga tradició de recepció de persones d'arreu de l'Estat i del món, les associacions han funcionat com a portes d'entrada a la participació ciutadana al districte, configurant-se, alhora, com a espais de cohesió i d'expressió de les necessitats de millores a Ciutat Vella⁶⁶. A més de respondre a fets concrets —com l'accés a l'habitatge, la cultura o els serveis socials—, també han actuat com a altaveus de reivindicacions col·lectives i com a punt de trobada de demandes veïnals que sovint han traspassat les fronteres de cada barri per instal·lar-se en una dinàmica de districte. Avui, la densitat d'entitats de Ciutat Vella confirma el paper central del teixit associatiu i veïnal en la vida comunitària i en la configuració d'una ciutadania activa.

63 Districte de Ciutat Vella. Entitats de Ciutat Vella <https://ajuntament.barcelona.cat/ciutat-vella/ca/coneixeu-el-districte/entitats-de-ciutat-vella>

64 Districte de Ciutat Vella. Entitats de Ciutat Vella <https://ajuntament.barcelona.cat/ciutat-vella/ca/coneixeu-el-districte/entitats-de-ciutat-vella>

65 Martí, P. (1999). "Ciutat Vella 1900–2000: un segle d'associacionisme". *Barcelona Societat. Revista d'Informació i Estudis Socials*, (10), p. 77–83

66 Martí, P. (1999). "Ciutat Vella 1900–2000: un segle d'associacionisme". *Barcelona Societat. Revista d'Informació i Estudis Socials*, (10), p. 77–83

L'accés limitat a espais dignes és una necessitat essencial per a un teixit associatiu juvenil que és divers i ric. En aquest sentit, el districte té 46 entitats juvenils, de les quals 11 són col·lectius autogestionats i de base comunitària. D'aquestes 11 entitats, la majoria se centren en activitats educatives (45,5%) i culturals (18,2%)⁶⁷, tot i que també n'hi ha que tenen vocació d'incidència social. Tanmateix, malgrat la seva diversitat i dinamisme, aquestes entitats tenen dificultats per desenvolupar les seves activitats a causa de l'escassa disponibilitat de llocs de trobada i per organitzar activitats. Les associacions reclamen espais adequats per a les seves activitats que permetin una millor convivència per a les famílies del districte.

La incertesa davant la disponibilitat de locals per desenvolupar les activitats de les entitats juvenils és un problema recurrent, ja que no poden garantir la continuïtat dels seus projectes. Això té un impacte directe en la capacitat de les entitats per planificar les seves agendes a llarg termini i en la qualitat pedagògica de les seves activitats. L'associacionisme veïnal a Ciutat Vella ha estat i és un actor en la construcció d'una ciutadania activa capaç d'abordar les demandes socials i culturals del districte.

Els òrgans de participació del districte

Els òrgans de participació de Ciutat Vella són espais clau que cal enfortir per fomentar la comunicació entre la ciutadania i les institucions municipals. Hi ha diferents tipus d'òrgans segons l'àmbit geogràfic o temàtic —els consells de barri, les audiències públiques o els consells sectorials—, cadascun amb una finalitat específica, però amb un mateix propòsit: garantir que la participació ciutadana sigui realment accessible i inclusiva.

Els consells de barri —un per a cada zona del districte (el Gòtic, el Raval, la Barceloneta i Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera)— són espais on la ciutadania pot plantejar i discutir les seves inquietuds, suggeriments i propostes sobre temes locals. Aquests consells són fonamentals per mantenir un teixit associatiu dinàmic i per garantir que les polítiques municipals responguin a les necessitats concretes de cada barri.

L'audiència pública és un canal directe entre la ciutadania i els responsables municipals, on es poden fer preguntes, suggeriments i crítiques. En canvi, els consells sectorials reuneixen actors específics per tractar temes concrets i establir sinergies entre les entitats i l'Administració. També cal considerar les comissions de seguiment o espais de participació específics per a temes puntuals. A través d'aquests òrgans i espais, Ciutat Vella facilita la comunicació i fomenta la creació d'accions col·lectives, inclusives i realistes. A l'horitzó dels deu anys vinents, és essencial que es treballi per fer que aquests espais esdevinguin més representatius per a joves, persones d'origen divers i col·lectius en situació de vulnerabilitat, de manera que totes les veus puguin participar activament en la construcció del seu entorn.

67 Consell de la Joventut de Barcelona. (2025). Estat de l'associacionisme juvenil al districte de Ciutat Vella <https://www.cjb.cat/informes/ciutat-vella/>

Dades destacades

892

Entitats

Amb adreça a Ciutat Vella.
Una associació per cada 102 habitants

Font: Districte de Ciutat Vella. Entitats de Ciutat Vella <https://ajuntament.barcelona.cat/ciutatvella/ca/coneixeu-el-districte/entitats-de-ciutat-vella>

46

Entitats juvenils

De les quals 11 són collectius autogestionats
i de base comunitària

Font: Consell de la Joventut de Barcelona. (2025). Estat de l'associacionisme juvenil al districte de Ciutat Vella <https://www.cjb.cat/informes/ciutat-vella/>

Els òrgans de participació de Ciutat Vella són eines essencials que cal reforçar per garantir una comunicació efectiva entre ciutadania i institucions, amb mecanismes accessibles i inclusius a tots els àmbits

REpte ESTRATÈGIC

Enfortir i rejuenir la participació i l'associacionisme a Ciutat Vella.

ACCIONS

179

Impulsar un pla de suport i d'enfortiment de la societat civil i l'acció comunitària a Ciutat Vella

Es posarà en marxa un pla d'enfortiment de la societat civil de Ciutat Vella que doti les entitats d'instruments, recursos i acompanyament perquè puguin incidir de manera efectiva en les polítiques públiques i en la vida comunitària. Les entitats del districte exercixen i han de continuar exercint un paper fonamental en el dia a dia de Ciutat Vella i també en el dibuix del seu futur. Es posarà molt d'èmfasi a incorporar-hi totes les edats i tots els orígens culturals, amb una atenció especial a les persones joves.

1, 2, 3, 4, 15, 17

Estendre el model comunitari a tots els barris del districte

Es promourà la creació d'estructures associatives de segon grau al Gòtic i al nucli antic i es continuaran enfortint les que hi ha actualment al Raval i a la Barceloneta. El treball comunitari s'ha mostrat com una eina de gran valor, especialment al Raval o a la Barceloneta, on s'han desplegat experiències amb resultats positius. La idea és poder estendre aquest model a la resta de barris del districte, adaptant-lo a cada realitat local i consolidant-lo com una manera estable de fer política social des de la proximitat.

2

180

Impulsar els “Diàlegs del Pacte”: cycle de converses entre identitats

S’impulsarà el cycle de converses entre identitats “Diàlegs del Pacte” per reforçar la convivència i construir ponts entre identitats diverses. Els espais comuns de trobada i diàleg entre les diferents comunitats i cultures de Ciutat Vella són fonamentals per evitar la fragmentació social. En un context en què moltes comunitats tendeixen a tancar-se en elles mateixes per motius de seguretat o desconfiança, els diàlegs són una eina imprescindible.

Pla de manteniment dels equipaments cívics i esportius

L’esforç municipal per construir i activar equipaments requereix una política d’inversió continuada i planificada que quedi plasmada en un pla de manteniment pluri-anual, i així garantir també l’eficàcia de la funció social dels mateixos equipaments.

183

Promoure projectes juvenils comunitaris que fomentin la participació i la cohesió social, i posar èmfasi en projectes educatius amb adolescents que incorporin aquesta mirada.

2, 4, 17

185

Incorporar les comunitats culturalment diverses per definir processos participatius i garantir la seva implicació al llarg de tot el procés participatiu.

4, 17

184

Promoure la participació de la gent gran a través de programes de voluntariat i acompanyament a la participació amb eines digitals, posant l'èmfasi en la participació i l'empoderament de les dones.

14

186

Revisar els instruments per incrementar la participació ciutadana de manera transversal i amb implicació directa en les administracions.

1, 2, 3, 4

Obrir més espais físics comunitaris per poder donar cabuda a projectes associatius i processos de participació ciutadana.

2, 4, 17

LA NOVA RAMBLA

La reforma de la Rambla s'ha plantejat amb una ambició que va molt més enllà de renovar un carrer. Amb data d'acabament prevista per al 2027 i una inversió estimada de 55,6 M€, el projecte fixa un nou horitzó per al cor de Ciutat Vella, orientant el passeig cap a la vida ciutadana, la qualitat cultural i una oferta econòmica diversa que vol superar el monocultiu turístic per tornar a fer del bulevard un aparador mediterrani de la Barcelona creativa i civil. Tot plegat s'argumenta tant en l'obra com en el procés de governança, informació i acompanyament al veïnat i als agents econòmics, culturals i socials que l'Ajuntament ha articulat per donar solidesa a la transformació.

La dimensió institucional d'aquest canvi és clau: el 2023 Foment de Ciutat crea l'Oficina de Coordinació de la Rambla i l'Espai Rambla (al Palau de la Virreina). Aquesta arquitectura de govern s'ha fet per accelerar el calendari, resoldre incidències i minimitzar afectacions, però també perquè la comunitat local fos partícip d'un projecte que vol recuperar la Rambla per als barcelonins i barcelonines sense excloure els visitants.

En el pla físic, la nova Rambla dona més espai a les persones i reequilibra la relació entre passeig, voreres i terrasses. Quan s'hagi reordenat el tram central, es preveu que els vianants guanyin aproximadament un 33% d'espai respecte de la situació prèvia: un salt de qualitat que alleujarà els colls d'ampolla i tornarà amable l'acte de ramblejar com a experiència quotidiana. El replantejament de les terrasses —entre escocells— apunta a una clara priorització del vianant. Així mateix, l'urbanisme acompanya aquesta ambició amb una secció renovada que redueix l'asfalt i es decanta per paviments nobles, més bancs i tres grans àmbits-plaça, denominats *espais majors* —el pla de la Boqueria, el pla del Teatre i Moja-Betlem—, pensats per valorar el patrimoni i convidar a estar-s'hi, i no només a passar-hi.

La dimensió cultural que hi ha al darrere del projecte és igualment contundent: la Rambla ha de reconnectar Barcelona amb la seva cultura, el seu patrimoni i la seva gent. S'opta per la Rambla com a gran ecosistema cultural de la ciutat i del país, que posi per davant el teatre, la música, les arts visuals i la gastronomia, i que potencii els equipaments actuals com el Liceu, la Virreina, l'Arts Santa Mònica, el Poliorama i la Boqueria, i els equipaments de futur com la Foneria de Canons, el Teatre Principal o el Teatre Capitol. L'objectiu és aconseguir una Rambla que explica Barcelona i convida a viure-la, de dia i de nit, amb activitats de proximitat i una convivència que fa compatible la vida quotidiana del veïnat amb un turisme respectuós.

En aquest gir, el Pla d'usos és la clau per ordenar el present i blindar el futur. La nova regulació de Ciutat Vella proposa una norma única per a tot el districte amb dos eixos singulars (la Rambla i la via Laietana), manté la suspensió de noves llicències a la Rambla mentre durin les obres i l'aixeca a les activitats culturals: s'hi podran autoritzar cafès-teatre, sales de concerts, galeries d'art, llibreries, museus, arxius i altres iniciatives de creació i difusió. Així doncs, a través d'aquesta eina de planificació urbana s'avança en la direcció de configurar la Rambla com a eix cultural i posar fre a activitats repetitives o de baixa qualitat que erosionen la identitat i l'habitabilitat. La revisió del 2025 del Pla d'usos de Ciutat Vella actualitza i reforça aquesta lògica: llum verda a la cultura, frenada a l'impacte que desvirtua la vida de barri.

El component econòmic del canvi és igualment decisiu. Es fa essencial potenciar un teixit comercial arrelat i de proximitat, vertebrat per establiments de referència que dialoguin amb la cultura i l'excel·lència. Traduït a política pública, això vol dir utilitzar el Pla d'usos com a filtre de qualitat i desplegar l'acompanyament municipal perquè arribin negocis referents que actuïn com a tractors d'una oferta diversa, arrelada i competitiva. La gastronomia recupera la centralitat amb la Boqueria com a mercat de producte i l'entorn com a espai de cuina; és a dir, el menjar com a llenguatge cultural que explica Barcelona.

La mobilitat pacificada és una peça essencial del relat. El pas a un únic carril de circulació, el reordenament logístic i l'alliberament del passeig central per als viants responen tant a les fitxes del PMU com a la voluntat d'anteposar la salut, la seguretat i l'activitat econòmica quotidiana al trànsit de pas.

A partir d'aquí, la Rambla que ve s'entén com un espai identitari i de capitalitat; per això el projecte pretén que el veïnat la torni a sentir seva; que "baixar a la Rambla" esdevingui, una altra vegada, un gest natural i quotidià.

Amb la culminació de la reforma el districte hi té molt a guanyar: un gran corredor cívic que connecti Gòtic i Raval amb una accessibilitat millorada; una oferta gastronòmica menys massificada i més singular; un comerç que recuperi ofici i proximitat, i una programació cultural que no només travessi la Rambla, sinó que l'habiti. Tot plegat, sostingut per un Pla d'usos que prioritza allò que suscita valor social i arrelament i que dissuadeix d'allò que erosiona el dret a la ciutat. Aleshores, "ramblejar" tornarà a voler dir: badar, trobar-se, emocionar-se, i sentir que l'espai públic és casa. I Barcelona, en aquest mirall, hi reconeixerà, finalment, la ciutat que vol ser.

Les accions d'aquesta estratègia que corresponen a la Rambla són les següents:
47, 65, 74, 79, 113

Pla de Barris a Ciutat Vella

PLA DE BARRIS A CIUTAT VELLA

El Pla de Barris està concebut com un instrument en la lluita contra l'increment de les desigualtats socials en les ciutats "globals". Unes desigualtats derivades d'un sistema que acaba traslladant les desigualtats socials en desigualtats territorials (segregació urbana). El Pla pretén abordar els efectes negatius que es deriven d'aquesta concentració de rendes baixes als barris que pateixen dèficits urbanístics més acusats i on l'habitatge té menys qualitat, que són característiques del districte de Ciutat Vella tal com s'ha desgranat en la diagnosi dels diversos capítols d'aquest pacte.

Per això, el Pla de Barris, que coordina Foment de Ciutat, s'ha convertit en una eina imprescindible per revertir aquestes dinàmiques i garantir que aquest districte emblemàtic continuï sent un lloc habitable, inclús i amb oportunitats per a tothom. Malgrat que el Pla de Barris a Barcelona es va posar en marxa l'any 2016, no ha estat fins a la tercera edició, corresponent al període 2025-2028, quan el Pla de Barris ha arribat per primer cop a tots els barris de Ciutat Vella (el Raval, el Gòtic, Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera i la Barceloneta).

Aquesta tercera edició manté l'aposta per una intervenció integral i intensiva, però redefineix els àmbits d'actuació, i concentra els esforços en tres eixos prioritaris: educació i cultura, espai públic i accessibilitat, i habitatge i rehabilitació, però sense deixar d'intervenir en altres àmbits estratègics: salut, benestar i comunitat; desenvolupament socioeconòmic i ocupació, i adaptació climàtica, transició energètica i verd urbà.

El Pla de Barris 2025-2028 reforça la seva vocació transversal, articulant projectes des d'enfocaments diversos i complementaris amb una mirada estratègica i de ciutat, però, alhora, es manté el compromís d'una intervenció de proximitat i adaptada a la realitat i les necessitats específiques de cada territori.

A més, aquesta nova edició posa un èmfasi especial en quatre perfils prioritaris: adolescents, persones grans, dones i persones migrants. Sense deixar de treballar amb la població general dels barris, es vol incidir especialment en aquests perfils, que acumulen més capes de vulnerabilitat i necessiten un suport reforçat.

Pel que fa al camp de l'habitatge, el Pla de Barris de Ciutat Vella aposta per intensificar la rehabilitació del parc edificat del Districte. Aprofitant l'impuls que dona el nou Pla de Barris i Viles de la Generalitat, el pla té la voluntat d'accelerar el programa de rehabilitació dels elements comuns de finques

d'alta complexitat a través d'acompanyament social i tècnic. Aquest programa promourà també la millora de l'accessibilitat (ascensors allà on sigui tècnicament viable) o rehabilitació d'interior d'habitatges incorporant mesures antigentrificació per garantir que la rehabilitació no es tradueixi en expulsió de veïns, sinó en més seguretat residencial.

L'espai públic és un altre dels grans eixos del pla: entendre l'espai públic i el sistema d'equipaments com a pols dinamitzadors de l'espai social i comunitari. Es volen recuperar places, millorar equipaments culturals i comunitaris i crear espais que fomentin la convivència i la cohesió social. El Raval, el Gòtic, Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera, així com la Barceloneta, són barris amb una vida comunitària intensa, però també amb tensions derivades de la pressió turística i la gentrificació. El Pla vol equilibrar aquests factors reforçant el sistema comunitari i la millora dels equipaments i l'espai públic que el fa possible.

Un tercer aspecte essencial és la dimensió educativa i cultural. L'educació com a igualadora d'oportunitats i la cultura com a dret. Programes com Prometeus, Menja llibres o Caixa d'eines malden per reduir desigualtats en l'accés a l'educació i la cultura, oferint oportunitats a infants i joves en contextos vulnerables i treballant braç a braç amb escoles i instituts per garantir un acompanyament a l'aprenentatge en totes les etapes de la vida, especialment en l'adolescència.

La formació i l'ocupació són un dels altres vectors essencials del Pla. Entendre la formació des d'un acompanyament integral a les persones (atenent totes les seves circumstàncies) garanteix una capacitat d'inserció real tant en el món laboral com social.

Aquests vectors, juntament amb accions per millorar la salut comunitària, especialment el benestar emocional i l'atenció a perfils com la gent gran, els adolescents, les dones o les persones migrades, configuren un pla que entén la regeneració urbana com un pla clarament amb una vocació integral i no només urbanística.

Finalment, cal destacar que Ciutat Vella és un dels territoris amb més complexitat urbana i social de Catalunya, i la seva inclusió en la convocatòria del Pla de Barris i viles és un reconeixement a aquesta realitat. Els 12,5 milions d'euros extraordinaris amb què es dotarà el nou pla, permetran accelerar aquelles polítiques ja previstes al Pla de Barris i reforçar el vector de la rehabilitació i l'habitatge com a eix singular, afegint-hi (per exemple) la rehabilitació de l'edifici d'habitatges del complex de Can 60, al Raval, per destinar-lo a nou habitatge protegit.

El Pla de Barris, per tant, és una oportunitat per reduir desigualtats territorials, reequilibrar inversió municipal i generar noves oportunitats en entorns en situació de vulnerabilitat. El pla ha de permetre que viure a Ciutat Vella no sigui sinònim de precarietat, sinó d'oportunitat. El pla lluita per preservar la identitat d'un districte que és patrimoni de tothom, alhora que es construeix un futur més just i sostenible. Amb aquesta injecció econòmica, el Pla de Barris es consolida com una eina transformadora que pot marcar un abans i un després en la manera d'entendre la política urbana: una política que posa les persones al centre, que escolta el territori i que treballa per fer de Barcelona una ciutat més cohesionada.

Les accions d'aquesta estratègia que corresponen al Pla de Barris són les següents:

1, 2, 4, 6, 8, 17, 21, 22, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 38, 39, 41, 42, 45, 47, 86, 83, 92, 98, 17, 103, 104, 105, 106, 131, 138, 142

4

Governança i
procés de debat

LA GOVERNANÇA I EL PROCÉS DE DEBAT DEL PACTE PER CIUTAT VELLA

El Pacte per Ciutat Vella (PCV) vol ser un acord que impulsi una transformació integral del districte de Ciutat Vella els anys vinents, que permeti recuperar un espai públic endreçat i de qualitat, afavoreixi la transició ecològica i fomenti un desenvolupament social i econòmic inclusiu i sostenible.

Per impulsar-lo, és imprescindible comptar amb la implicació del veïnat, les entitats locals, les persones emprenedores, els comerciants i les institucions de Ciutat Vella, treballant des de l'acord, el diàleg i el consens.

Aquest Pacte neix de la necessitat de donar resposta als reptes del districte i recull la demanda expressada pels agents socials, culturals, econòmics i polítics de Ciutat Vella d'abordar aquests reptes amb una visió estratègica i integral. El Pacte vol ser un full de ruta compartit, fruit d'un acord social i polític ampli, que permeti desenvolupar-lo amb vocació de continuïtat institucional, més enllà dels possibles canvis de govern a la ciutat o al districte.

El Pacte és un procés que s'inicia amb un debat amb els agents socials, econòmics, culturals i polítics per definir la visió i les prioritats per a Ciutat Vella (Què volem) i les principals línies d'actuació estratègiques que cal implementar (Com arribar-hi), que es concretaran en plans triennals, amb l'horitzó 2035.

Al mateix temps, a l'empara del Pacte per Ciutat Vella s'hi inclouen també aquelles actuacions sectorials amb visió de mitjà i llarg termini, contingut estratègic i que han sorgit d'un procés de debat i d'acord propi (per exemple, el Pla de cultura de Ciutat Vella, el nou Pla d'educació de Ciutat Vella, el nou Pla de dinamització econòmica de Ciutat Vella, el nou Pla d'usos, el Pla de Barris, etc.). És el Pacte dels pactes perquè articula totes les estratègies sectorials amb visió de futur i els dona coherència.

Aquest Pacte neix de la necessitat de donar resposta als reptes del districte i recull la demanda expressada pels agents socials, culturals, econòmics i polítics de Ciutat Vella

PACTE x CIUTAT VELLA

COMISSIONAT

Responsable del lideratge i l'impuls polític del Pacte. És la persona encarregada de les relacions, el seguiment i la rendició de comptes amb el Govern i grups polítics i, també, l'encarregat de configurar i liderar les relacions amb el Consell Assessor i amb la Comissió de Seguiment del procés de debat.

CONSELL ASSESSOR

Persones de l'àmbit públic i privat, que, per la seva trajectòria, han tingut una especial vinculació amb el Districte de Ciutat Vella i tenen, també, uns coneixements vinculats als eixos i àmbits del PCV d'especial importància per al desenvolupament d'aquest (membres de l'Associació Consell de Cent, antigues direccions i gerències de l'Ajuntament i membres d'entitats del territori).

COMISSIÓ DE SEGUIMENT DEL PROCÉS DE DEBAT

Formada per persones del teixit social de Ciutat Vella que tenen com a funcions fer el seguiment sobre la metodologia, el funcionament i l'eficàcia dels instruments de debat i recomanar millores.

COMITÈ GERENCIAL I DIRECTIU

Formada pels principals responsables sectorials municipals: Districte, Coordinació Territorial, Urbanisme i Habitatge, Drets Socials, Salut, Cooperació i Comunitat i Promoció Econòmica. Òrgan de lideratge del PCV, definició del procés, acompanyament en les diferents fases de desplegament del PCV, impuls del PCV i del procés i definició de les línies d'actuació.

OFICINA TÈCNICA

Responsable de la coordinació tècnica. Coordina el desplegament del PCV, l'impuls de les fases, facilita els espais de debat, la recollida d'indicadors, redacció de les propostes, la rendició de comptes, la redacció d'informes de seguiment i avaluació i organització de les jornades anuals del PCV.

ESTRUCTURA DE GOVERNANÇA DEL PACTE PER CIUTAT VELLÀ

Comissionat del Pacte per Ciutat Vella

El comissionat és el responsable del lideratge i l'impuls del PCV. És la persona encarregada de les relacions, seguiment i rendició de comptes amb el Govern i els grups polítics, i també l'encarregat de configurar i liderar les relacions amb el Consell Assessor i amb la Comissió de Seguiment del procés de debat.

Consell Assessor del Pacte per Ciutat Vella

El Consell Assessor del Pacte per Ciutat Vella és un òrgan de naturalesa consultiva de l'alcalde i està integrat per persones de reconeguda trajectòria en l'àmbit públic o privat, amb una especial vinculació amb el districte i que tenen uns coneixements vinculats als eixos i àmbits del Pacte d'especial importància per al seu desenvolupament.

El Consell Assessor del Pacte per Ciutat Vella té com a finalitat convertir-se en un espai de reflexió, orientació, seguiment i avaluació del procés per definir un full de ruta compartit, fruit d'un acord social i polític ampli, que defineixi les actuacions estratègiques que cal implementar per a una transformació integral del districte els pròxims 10 anys i la concreció i seguiment d'aquestes, que es concretaran en plans triennals, amb l'horitzó 2035.

Les funcions del Consell Assessor són les següents:

- » Reflexionar sobre el Pacte per Ciutat Vella, orientar-lo, i fer el seguiment i l'avaluació del procés d'elaboració i execució d'aquest Pacte.
- » Assessorar l'Ajuntament de Barcelona sobre el desenvolupament i els resultats del procés d'elaboració i execució del Pacte per Ciutat Vella.
- » Impulsar i estimular la col·laboració entre les diferents entitats, institucions, administracions i associacions que tinguin presència a Ciutat Vella.
- » Fer el seguiment de les dades disponibles, i analitzar-les, per avaluar el procés d'elaboració i execució del Pacte per Ciutat Vella.
- » Contribuir a la difusió de la proposta i dels resultats del procés ciutadà de definició de la transformació estratègica de Ciutat Vella i, en especial, de les actuacions que puguin ser de més interès per aplicar-les en d'altres àrees urbanes de Barcelona o altres ciutats.

El Consell Assessor del Pacte per Ciutat Vella està format per les persones següents:

- » Martí Abella, director de promoció i comunicació de Foment de Ciutat Vella (1988–2007).
- » Montserrat Badia, membre del Grup Ecologista del Nucli Antic.
- » Isabel Buesa, directora general d'Endesa a Catalunya (2014–2023) i patrona de la Fundació Endesa.
- » Beatriu Carbonell, presidenta de l'Associació de Veïns i Comerciants de Santa Caterina (2005–2016).
- » Katy Carreras, regidora de l'Ajuntament de Barcelona (1997–2007).
- » Angie de Cebamanos, membre de l'anterior Junta de Comerciants del Mercat de la Barceloneta.
- » Muhammad Iqbal Chaudhry, impulsor i expresident de l'entitat Camí de la Pau.
- » Joan Albert Dalmau, gerent del Districte de Ciutat Vella (1991–1996).
- » Inma Delgado, regidora de l'Ajuntament de Barcelona (2023).
- » Josep Maria de Torres, director general de Foment de Ciutat Vella (2000–2007).
- » Assumpta Escarp, regidora de l'Ajuntament de Barcelona (2003–2015).
- » Glòria Figuerola, directora executiva de Qualitat de Vida i Igualtat (2011–2015).
- » Xavier Florensa, regidor de l'Ajuntament de Barcelona (2003–2011).
- » Joan Fuster, regidor de l'Ajuntament de Barcelona (1987–1999).
- » Antònia Hernández, directora de Promoció Educativa i del departament Barcelona Ciutat Educadora de l'Ajuntament de Barcelona (2000–2018).
- » Enric Majó, actor resident a Ciutat Vella.
- » Paz Molinas Sans, Seguretat i Convivència (1980–2016).
- » Nuria Paricio, directora gerent i patrona fundadora de la Fundació Tot Raval (2002–2014).
- » Joan Puigdollers, regidor de l'Ajuntament de Barcelona (1991–2019).
- » Maravillas Rojo, regidora de l'Ajuntament de Barcelona (1995–2007).
- » Adolfo Romagosa, gerent de gerència urbanística del Port 2000 (2006–2016).
- » Fermí Villar, president d'Amics de la Rambla (2016–2024).
- » Laura Odriozola Juaristi, vicepresidenta de l'Associació de Comerciants i Industrials de la Barceloneta (2019–2025). (Nomenada en substitució d'Angie de Cebamanos, que va renunciar el juny del 2025 per motius professionals.)

En el transcurs de la fase de definició de les línies estratègiques del Pacte per Ciutat Vella, el Consell Assessor es va reunir dues vegades —30 d'octubre de 2024 i 11 de febrer de 2025—. La primera sessió, de caràcter constitutiu, va servir per recollir les seves aportacions sobre la diagnosi quantitativa i les conclusions de les entrevistes a agents clau. Durant la següent sessió, el Consell Assessor va analitzar les línies estratègiques fruit de les jornades de treball temàtic del 16 i el 30 de novembre i van aportar-hi les seves consideracions.

Durant la fase de recollida i definició d'accions i projectes per establir els reptes estratègics del Pacte per Ciutat Vella, el Consell Assessor es va reunir tres vegades —el 21 de maig, el 27 de juny i el 31 d'octubre de 2025—. Aquestes tres trobades van servir per treballar aportacions concretes en cada un dels quatre eixos del pacte. Es va posar especial èmfasi a contrastar les propostes rebudes i fer aportacions a l'eix d'Espai Públic, que han contribuït a la proposta definitiva que es recull en aquest document.

El Consell Assessor del Pacte per Ciutat Vella és un òrgan de naturalesa consultiva de l'alcalde i està integrat per persones de reconeguda trajectòria en l'àmbit públic o privat

Comissió de Seguiment del procés de debat

En compliment del que estableix l'article 35 del Reglament de participació ciutadana, es va constituir una Comissió de Seguiment específica per al Pacte per Ciutat Vella. Aquest òrgan exerceix les funcions previstes per la Comissió de Seguiment dels processos participatius i està format per un mínim de 5 i un màxim de 25 persones, entitats i organitzacions amb una rellevància especial en les matèries per tractar. La seva composició garanteix la màxima pluralitat i diversitat pel que fa al gènere, l'edat i l'origen dels seus membres.

Les funcions d'aquesta Comissió de Seguiment són les següents:

- » Emetre opinions sobre els instruments i la metodologia concreta de debat proposats, suggerir les modificacions que consideri convenient i emetre un informe.
- » Fer el seguiment del funcionament i l'eficàcia dels instruments de debat i recomanar millores.
- » Emetre un informe sobre les esmenes presentades per les persones participants en els instruments de debat respecte dels resums formalitzats en les actes de les sessions.
- » Conèixer i debatre l'informe de resultats del procés i afegir-hi suggeriments o millores.
- » Dur a terme altres accions que es deriven del Reglament de participació ciutadana i les que se li encomanin amb la resolució d'aprovació del procés o posteriorment.

La Comissió de Seguiment del procés del Pacte per Ciutat Vella s'ha reunit tres vegades durant l'any 2025: el 8 de gener, el 2 de juny i el 28 d'octubre.

Comitè Gerencial i Directiu

El Comitè Gerencial i Directiu està format pels principals responsables sectorials de l'àmbit municipal. Aquest òrgan exerceix el lideratge executiu del Pacte per Ciutat Vella, amb funcions de definició de les línies d'actuació estratègiques i d'impuls i acompanyament durant totes les fases de desplegament.

Oficina Tècnica del Pacte per Ciutat Vella

Foment de Ciutat, com a empresa pública instrumental al servei del Districte de Ciutat Vella, assumeix la gestió i coordinació tècnica del procés del Pacte per Ciutat Vella. Aquesta societat municipal té una àmplia experiència en la conducció de projectes integrals que impliquen la col·laboració ciutadana i la coordinació entre diverses àrees municipals, tant a Ciutat Vella com en altres àmbits de la ciutat.

Foment de Ciutat exerceix un paper clau en l'impuls, el seguiment i la governança del Pacte, assegurant la màxima transversalitat en la seva definició i desenvolupament. Aquestes funcions es canalitzen a través de l'Oficina Tècnica de Coordinació del Pacte per Ciutat Vella, encarregada de garantir la coherència i l'articulació del conjunt del procés.

PROCÉS DE DEBAT DEL PACTE PER CIUTAT VELLA

El procés de debat del Pacte per Ciutat Vella es formalitza com un procés de participació ciutadana, d'acord amb el que estableix l'article 19 del Reglament de participació ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona. Aquest procés es defineix com una "seqüència d'actes, delimitats en el temps, dirigits a promoure el debat i el contrast d'arguments entre la ciutadania o entre aquesta i els responsables municipals, a fi de recollir les seves opinions i propostes respecte d'una determinada actuació municipal".

Per assolir aquesta fita, es plantegen els següents objectius operatius:

- » Donar a conèixer el Pacte per Ciutat Vella i el seu marc participatiu, amb una comunicació propera i adaptada als barris implicats.
- » Generar i compartir coneixement sobre les necessitats dels diferents barris i les estratègies d'intervenció, públiques i privades, que permetin una transformació integral del districte a mitjà i llarg termini.
- » Recollir les aportacions i consideracions dels principals actors del territori implicats amb relació al disseny del Pacte per Ciutat Vella, sobretot pel que fa a la definició de les línies estratègiques.
- » Obrir el procés de participació a noves veus per garantir la pluralitat i la representativitat de tots els barris en el debat.
- » Fomentar l'intercanvi, la cooperació i la col·laboració amb entitats, serveis de proximitat i equips municipals, per implicar-los en la definició del Pacte i el seu posterior desplegament, amb una lògica de coproducció de polítiques públiques.
- » Assegurar el compliment del marc normatiu municipal aplicable.

L'àmbit territorial del debat és el districte de Ciutat Vella de Barcelona i els barris que el componen, en concret:

- » La Barceloneta
- » El Raval
- » El Gòtic
- » Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera

L'estructura de treball en el marc del Pacte és la següent:

El procés de debat

Primera trobada del Pacte per Ciutat Vella: presentació

10 de juliol de 2024

Jornada de treball: eixos Persones i Espai Públic

16 de novembre de 2024

Jornada de treball: eixos Economia i Vincle

30 de novembre de 2024

Constitució del Consell Assessor

30 d'octubre de 2024

2024

2025

Primera fase: diagnosi i reptes estratègics

- » Grups de treball eixos i àmbits: **Persones**
- » Grups de treball eixos i àmbits: **Espai públic**
- » Grups de treball eixos i àmbits: **Economia**
- » Grups de treball eixos i àmbits: **Vincle**

Segona fase: accions i projectes

- » Sessions de treball per àmbits
- » Plans en elaboració (educació, cultura, esports, pla d'usos, habitatges...)
- » Sessions de treball per territoris
- » Sessions amb collectius poc representats

El procés de participació es va estructurar en dues fases. En la primera, entre setembre del 2024 i febrer del 2025, es van abordar els debats sobre la fase de diagnosi i la definició dels reptes estratègics. Posteriorment, entre maig i juliol del 2025, es va desenvolupar la fase de definició de propostes concretes, centrada en projectes i accions per desplegar.

Primera fase: diagnosi i reptes estratègics

La primera fase del procés de debat del Pacte per Ciutat Vella va tenir com a objectiu contrastar la diagnosi i definir els reptes estratègics prioritaris. Aquesta fase es va desenvolupar en diversos espais de participació:

- » Entrevistes a agents clau (setembre–octubre del 2024): 18 entrevistes amb representants d'entitats del Districte.
- » Jornades de treball per eixos i àmbits al Convent de Sant Agustí:
 - 16 de novembre de 2024 (Persones i Espai Públic): 86 participants.
 - 30 de novembre de 2024 (Economia i Vincle): 68 participants.
- » Sessió de retorn (18 de febrer de 2025): 84 participants.
- » Aportacions del Consell Assessor del Pacte per Ciutat Vella (30 d'octubre de 2024 i 11 de febrer de 2025).
- » Anàlisi tècnica dels plans sectorials vigents al Districte.
- » Primeres Jornades Ciutat Vella 2035 (29 de març de 2025 a la Sala Moragues d'El Born Centre de Cultura i Memòria).

Per obtenir elements qualitius de partida per iniciar un debat obert amb el teixit social, econòmic i cultural de Ciutat Vella, durant el mes de setembre del 2024 es van realitzar aproximadament una vintena d'entrevistes a agents clau del districte. Les entitats entrevistades van ser les següents:

» Associació Amics de la Rambla	» Gremi d'Hotels
» Associació Barna Centre	» Grup Interreligió del Raval
» Associació de Veïns de la Barceloneta	» El Jardí del Pop
» Associació de Veïns Illa Robadors Raval Sud	» La Perla 29
» Associació Esportiva Ciutat Vella	» Mercat de Santa Caterina
» Associació Riborquestra	» Periòdic <i>El Raval</i>
» Escola de Músics	» Pla Comunitari Barceloneta
» Fundació Roure	» Xarxa Veïnal Contra el Soroll (XAVECS)
» Fundació Tot Raval	» Xarxa Veïnal Gòtic

Aquestes entrevistes van servir com a base per a les jornades de treball per eixos i àmbits, que es van celebrar els dies 16 i 30 de novembre al Convent de Sant Agustí.

En la jornada del 16 de novembre, dedicada als eixos de Persones i Espai Públic, hi van participar 86 persones. La sessió del 30 de novembre, centrada en Economia i Vincle, va reunir 68 participants, alguns dels quals van assistir a ambdues jornades. Es van recollir totes les aportacions realitzades durant aquestes jornades, en què van participar veïnat, entitats, persones emprenedores i representants institucionals de Ciutat Vella.

El 18 de febrer de 2025 es va celebrar una sessió de retorn on es va presentar una primera proposta de les línies estratègiques, fruit de les reflexions i aportacions dels participants. A més, es va oferir la possibilitat d'enviar consideracions sobre les línies estratègiques mitjançant un formulari disponible a l'espai del Pacte per Ciutat Vella de la plataforma decidim.barcelona, durant les dues setmanes posteriors a la sessió de retorn. En total, es van rebre disset aportacions escrites —dues en paper i quinze a través de la plataforma— que també van contribuir a la formulació definitiva d'aquestes línies estratègiques.

El 29 de març de 2025 es van celebrar les Primeres Jornades de Ciutat Vella 2035 a la Sala Moragues d'El Born Centre de Cultura i Memòria. En aquest esdeveniment hi van participar tres experts que van parlar sobre tendències en l'àmbit econòmic, sociodemogràfic i comunitari per tal d'oferir perspectives de futur aplicades a Ciutat Vella. A partir d'aquestes Jornades, que marquen l'equador del procés de debat, es va iniciar la segona fase del procés, que es va centrar a concretar les accions i projectes necessaris per donar resposta als reptes estratègics identificats durant la primera fase.

Segona fase: accions i projectes

La segona fase del procés de debat del Pacte per Ciutat Vella s'ha centrat en la recollida d'aportacions sobre les principals accions i projectes que permetran assolir els reptes estratègics apuntats en la primera fase. Aquest treball de definició s'ha desenvolupat en diferents nivells i amb la participació de diversos agents entre els mesos d'abril i juliol del 2025:

- » **Recollida de les propostes d'accions i projectes sorgits de la primera fase** del procés de debat del Pacte per Ciutat Vella.
- » **Recollida de les accions ja previstes en els plans vigents** a Ciutat Vella.
- » **Incorporació de les accions dels plans en procés d'elaboració participativa**, entre els quals:
 - Pla d'educació de Ciutat Vella 2025–2028
 - Pla de cultura, memòria i patrimoni de Ciutat Vella 2025–2028
 - Pla d'esports del Districte de Ciutat Vella 2026–2030
 - Pla de desenvolupament econòmic de Ciutat Vella 2024–2027
 - Plans de Barris del Raval, el Gòtic, Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera, i la Barceloneta 2025–2028
 - Conclusions del procés del Pla d'usos de Ciutat Vella
 - Conclusions del procés del Pla d'habitatge
 - Conclusions del procés del Pla d'adolescència i joventut

- » Realització d'entrevistes, sessions de treball i enquestes amb col·lectius poc representats en la primera fase del procés (maig del 2025):
 - Set entrevistes a col·lectius d'origen divers (comunitat filipina, pakistanesa, marroquina i bengalí).
 - Procés participatiu amb adolescents i joves dins del marc del Pla d'adolescència i joventut, incloent-hi reunions amb serveis i entitats i enquestes (299 respostes).
- » Contrast i aportacions a les accions en sessions de treball sectorials i territorials:
 - Sessions de treball territorials per cadascun dels quatre barris (juny del 2025).
 - Sessions de treball sectorials centrades en activitat econòmica i acció social (juliol del 2025).
- » Sessions del Consell Assessor del Pacte per Ciutat Vella (maig, juny i octubre del 2025).

La segona fase del procés de debat, centrada a definir accions per consolidar cada un dels reptes estratègics del Pacte per Ciutat Vella, ha combinat el recull i l'agrupació d'accions ja definides en diferents plans sectorials amb un procés de treball en l'àmbit territorial i sectorial que ha permès incorporar noves accions i detectar les que són prioritàries per a diferents col·lectius del districte.

Aquest treball de recopilació ha implicat revisar els diferents plans vigents —tant a escala de ciutat, com de districte—, així com els plans que s'han estat elaborant aquests darrers mesos, per categoritzar les diferents actuacions previstes en relació amb els eixos i reptes del Pacte per Ciutat Vella. Això ha permès tenir una visió global de les diferents àrees i actors que estan treballant en cada repte, a més de detectar les actuacions que es repetien i, per tant, que són prioritàries des de més àrees.

En aquesta segona fase, el procés de debat ha avançat en dues línies en paral·lel. D'una banda, arran de la baixa participació detectada durant la primera fase per part de persones joves i de comunitats d'origen divers, s'ha dissenyat una estratègia específica que té com a objectiu garantir la seva inclusió. Pel que fa a les persones joves, la seva participació s'ha impulsat a través d'una enquesta i diverses sessions de treball fetes en el marc de la implantació del Pla d'adolescència i joventut (2023–2030) al districte. Per tal de garantir la presència de persones d'origen cultural divers, s'han dut a terme entrevistes i trobades amb entitats representatives de les comunitats filipina, pakistanesa, marroquina i bengalí, molt presents en el districte.

D'altra banda, s'han dut a terme sessions de participació a escala de barri amb entitats veïnals, centrades a revisar els reptes i identificar les accions considerades clau per afrontar-los amb èxit. Aquest treball s'ha completat amb dues trobades de caràcter sectorial, adreçades a entitats que treballen en l'àmbit social i en el teixit econòmic del districte.

Aquesta segona fase ha permès incidir i fer aportacions en el procés de definició del Pacte per Ciutat Vella a diferents nivells (territorial, sectorial i per col·lectius), amb l'objectiu de recollir i contrastar totes les mirades per definir un horitzó per a la Ciutat Vella del 2035.

En termes quantitatius, un total de 230 entitats i agrupacions han estat implicades directament o indirectament en el procés de definició del Pacte per Ciutat Vella. D'aquestes, 88 han participat activament en alguna de les jornades i sessions de treball celebrades, tant en la primera com en la segona fase.

A més, s'han integrat les aportacions de 142 organitzacions a través dels processos de treball participatius vinculats als principals plans sectorials del Districte (cultura, educació, esports, habitatge, etc.) i a la definició del Pla de Barris 2025-2028, reforçant així la coherència i l'alineació de les diferents estratègies municipals amb el Pacte. A l'Annex d'aquest document es detalla la relació d'entitats participants en el procés de debat del Pacte per Ciutat Vella o dels plans sectorials que s'hi ha incorporat.

Durant el procés de debat per definir les actuacions estratègiques del Pacte, s'ha treballat també el diàleg entre les diferents opcions polítiques de Ciutat Vella, com no podia ser d'altra manera en un projecte de ciutat amb vocació de consens i continuïtat. En aquest marc, el Consell Assessor del Pacte ha incorporat exregidors representants dels grups municipals així com exregidors de Ciutat Vella, assegurant una mirada diversa, experta i arrelada al territori.

Paral·lelament, els representants actuals dels grups polítics del Consell del Districte de Ciutat Vella han estat convidats i han participat activament en les sessions de debat del Pacte i dels diferents plans sectorials del districte. Aquesta participació ha permès enriquir les discussions i garantir que les aportacions polítiques s'integrin de manera coherent en la definició del model de futur per a Ciutat Vella.

Ahora, s'han mantingut reunions periòdiques amb cada grup polític per fer seguiment dels debats, contrastar visions, compartir reflexions i incorporar consideracions específiques. Totes aquestes aportacions, tant les recollides en els espais col·lectius com en els intercanvis bilaterals, han estat sistematitzades i formen part del present document.

Aquest diàleg polític —que se suma al diàleg social impulsat al llarg del procés— continuarà de manera estable en les fases següents del Pacte. Durant la implementació concreta de les actuacions estratègiques, es mantindran actius els espais de seguiment i contrast, com la Comissió de Seguiment del Pacte, i es preservarà la dinàmica de trobades periòdiques amb cada grup del districte. D'aquesta manera, es garanteix que el Pacte per Ciutat Vella evolucioni amb una governança plural, oberta i basada en el consens i la corresponsabilitat política.

5

Seguiment
i avaluació

El Pacte per Ciutat Vella neix com una eina de planificació col·lectiva que aspira a orientar, durant els pròxims anys, una transformació profunda, equilibrada i sostenible del districte. Davant d'un territori complex, dinàmic i amb reptes estructurals persistents, el pacte estableix un marc compartit d'objectius a llarg termini i articula un sistema sòlid per fer-ne el seguiment i l'avaluació. Aquest sistema garanteix que les actuacions impulsades es desenvolupin amb coherència, transparència i capacitat d'adaptació, reforçant la governança col·laborativa entre institucions, agents socials i ciutadania. El que segueix descriu els instruments que faran possible aquest seguiment continuat i aquesta millora permanent

PLANS D'ACCIÓ TRIENNALS

Els plans d'acció triennals constitueixen l'eina central que permet traduir la visió estratègica del Pacte en actuacions concretes i planificades. Aquestes planificacions a tres anys defineixen de manera detallada les línies de treball, els projectes i les actuacions específiques que es desplegaran en cada període, incorporant una estimació dels recursos necessaris, tant humans com econòmics i materials. D'aquesta manera, els plans d'acció actuen com un mecanisme de connexió entre el marc estratègic general i la implementació efectiva sobre el territori.

Aquests plans, a més, permeten introduir un grau òptim de flexibilitat. La seva naturalesa triennial facilita la revisió i actualització periòdica de les prioritats, adaptant-les a canvis socials, econòmics, demogràfics o normatius que puguin sorgir al districte. Això significa que, tot i formar part d'un horitzó temporal més ampli, els plans d'acció triennals són instruments vius, capaços de respondre a necessitats emergents i a noves oportunitats que es vagin detectant durant el procés.

Cada pla triennial incorporarà un esquema d'indicadors específics associats a les actuacions previstes. Aquests indicadors permetran analitzar de manera clara si les accions programades avancen segons el previst, si s'estan assolint els resultats esperats i si cal introduir ajustos a mig camí. Això garantirà que el procés no només sigui transparent, sinó també basat en l'evidència i en l'avaluació contínua.

Cada pla triennial també inclourà un full de ruta operatiu que especificarà les responsabilitats de cada actor, els mecanismes de coordinació entre serveis municipals i la implicació de Foment de Ciutat, SA, o d'altres agents col·laboradors. Aquest enfocament reforça la governança compartida i evita duplicitats, assegurant que l'execució dels projectes sigui clara, ordenada i eficient.

Davant d'un territori complex, dinàmic i amb reptes estructurals persistents, el pacte estableix un marc compartit d'objectius a llarg termini

FOMENT DE CIUTAT, SA

L'impuls i execució de les accions del pacte correspon al Districte de Ciutat Vella, que es coordinarà amb tots els agents públics, privats i socials per fer-ho possible utilitzant totes les eines competencials que té al seu abast. Entre aquestes eines, cal destacar el reforç de les competències i els recursos de Foment de Ciutat, empresa pública instrumental de l'Ajuntament de Barcelona des de la qual el Districte podrà dur a terme gran part de les accions previstes en el pacte. Foment de Ciutat, SA, hereva de Foment de Ciutat Vella, recupera així el seu esperit fundacional de cooperació publicoprivada adaptat a una nova realitat social i política de Ciutat Vella i amb eines d'intervenció pública actualitzades.

CIUTAT VELLA LAB

Es posarà en marxa un observatori, en col·laboració amb altres iniciatives que ja existeixen a Ciutat Vella i amb institucions acadèmiques com la UB i la UPF, que permeti fer el seguiment periòdic de l'evolució sociodemogràfica, econòmica i urbana del districte i de l'impacte que hi puguin tenir les mesures incloses en el pacte. Aquest procés s'articularà mitjançant un sistema específic d'indicadors (quantitatius i qualitatius) que recolliran dades clau per mesurar l'evolució de la realitat de Ciutat Vella i l'efecte de les accions impulsades. Al final del període de vigència del pacte es farà una avaluació final que permetrà comprendre els impactes reals de les accions al conjunt del territori.

D'altra banda, el Ciutat Vella Lab funcionarà com una plataforma de coneixement obert i d'innovació pública. Serà un espai on testar nous enfocaments, incorporar metodologies col·laboratives i generar aprenentatges aplicables al conjunt del pacte. Aquesta dimensió experimental vol garantir que les polítiques no només siguin reactives, sinó també anticipatòries i adaptades a realitats canviants.

ESPAIS DE SEGUIMENT

El seguiment del Pacte per Ciutat Vella es gestionarà a través de dos espais principals que consolidaran la seva funció en aquesta nova etapa:

- » El **Consell Assessor**: òrgan estable que, amb criteris tècnics i polítics, acompanya el pacte des de la seva concepció inicial. Vetlla per l'avanç estratègic i transversal del procés, garantint la consecució dels seus objectius globals.
- » La **Comissió de Seguiment**: incorpora diferents veus i perspectives del teixit organitzat de Ciutat Vella. Organitzada segons els eixos temàtics del pacte, aquesta comissió celebra reunions periòdiques i pot crear grups de treball ad hoc per abordar qüestions específiques que requereixin una atenció més detallada. També coordina la seva tasca amb els espais sectorials i de barri del districte, com els consells d'educació, d'esports i altres.

JORNADES CIUTAT VELLA I ALIANCES ESTRATÈGIQUES

Finalment, més enllà dels instruments i espais tècnics i de seguiment específic, el pacte impulsarà anualment les Jornades Ciutat Vella: unes sessions obertes a tota la ciutadania que tindran com a objectiu ser moments per retre comptes i reflexionar de manera col·lectiva. Aquestes trobades serviran per valorar el present i el futur del pacte i involucrarán el màxim nombre d'agents i perspectives possibles.

Per reforçar aquest caràcter dinàmic, obert i adaptat a les necessitats presents i futures del Pacte per Ciutat Vella, també es posaran en marxa dues iniciatives que tenen com a objectiu comú teixir aliances estratègiques amb agents locals i internacionals:

- » Una aliança per Ciutat Vella que articuli entitats i empreses del districte, ciutat i país que vulguin implicar-se en Ciutat Vella a través de projectes innovadors i d'alt valor afegit.
- » Una xarxa de ciutats que tenen nuclis antics amb dinàmiques similars a Ciutat Vella que permeti compartir experiències i estratègies davant dels reptes comuns.

Aquest sistema d'avaluació i seguiment té com a finalitat consolidar un model de governança basat en la transparència, la participació i la millora contínua. La recollida constant de dades i la revisió periòdica dels plans permetran detectar desviacions i corregir-les a temps.

El Pacte per Ciutat Vella i el seu pla estratègic s'han d'entendre com a processos oberts, sensibles als canvis socials, econòmics i culturals. La seva flexibilitat és essencial per garantir que les polítiques públiques puguin donar resposta a reptes emergents. Així, el pacte esdevé una eina col·lectiva per construir el futur del districte.

6

Annexos

ENTITATS PARTICIPANTS

ENTITAT	PLA CULTURA	PLA EDUCACIÓ	PLA DE BARRIS	PLA ESPORTS	PLA JOVE	PLA D'USOS	PDE	PLA HABITATGE	PACTEX CV
1 Acció Jove		X							
2 Advanced Leisure Services									X
3 AFA Castella		X							
4 AFA Pere Vilà			X						
5 AFA Sant Felip Neri		X							
6 AFA – Consell Educatiu Ciutat Vella									X
7 AfterWProject				X					
8 Agrupació Cultural Folklorica Barcelona			X						
9 Agrupació de Comerciants i Industrials de la Barceloneta (ACIB)			X			X	X		
10 Al Carrer Skate				X					
11 Amical de Mauthausen	X								
12 Amical d'Immigrants Marroquins a Catalunya		X							
13 AMPA Escola Drassanes				X					
14 AMPA Mediterrània			X						
15 Antic Teatre	X								
16 Associació Cultura Hindú a Catalunya	X								
17 Associació Cultural de Capoeira Angola Vaiação									X
18 Associació Cultural Educativa i Social de Dones Pakistaneses (ACESOP)									X
19 Associació de les Dones Filipines Empoderades a Barcelona				X					
20 Associació Amics Rambla						X	X		X
21 Associació Agape		X							X
22 Associació Al Carrer			X						
23 Associació Amics i Comerciants de Pl. Reial						X	X		X
24 Associació Arca de Noè			X						
25 Associació Barcelona Born Gourmet							X		
26 Associació Barceloneta Alerta									X
27 Associació Barcino Art							X		

ENTITAT		PLA CULTURA	PLA EDUCACIÓ	PLA DE BARRIS	PLA ESPORTS	PLA JOVE	PLA D'USOS	PDE	PLA HABITATGE	PACTE X CV
28	Associació Barna Centre			X			X	X		X
29	Associació Born Comerç			X			X	X		X
30	Associació Braval				X					
31	Associació Carabutsí			X						
32	Associació Casal Pakistanès a Catalunya						X			
33	Associació Comerciants de les Rambles									X
34	Associació Cultural Factoria Heliogràfica									X
35	Associació de Comerciants Comtal									X
36	Associació de Comerciants de Pelai Centre i Rodalies						X			
37	Associació de Comerciants del Mercat de la Boqueria						X			
38	Associació de Comerciants Portaferrixa									X
39	Associació de Dones de Bangladesh de Catalunya	X	X							
40	Associació de Famílies de l'Institut Pau Claris									X
41	Associació de Paradistes del Mercat de Santa Caterina						X			
42	Associació de Sales de Concerts de Catalunya (ASACC)						X			
43	Associació de Veïns Barri Mariner (Barceloneta)			X						X
44	Associació de Veïns d'Arc del Teatre i Rodalies									X
45	Associació de Veïns de la Barceloneta			X			X	X	X	X
46	Associació de Veïns del Barri Gòtic			X						X
47	Associació de Veïns del Carrer Nou de la Rambla									
48	Associació de Veïns del Casc Antic			X						
49	Associació de Veïns del Raval			X		X	X	X	X	X
50	Associació de Veïns i Comerciants de Nou de la Rambla i Rodalies						X			X
51	Associació de Veïns i Comerciants de Via Laietana						X			
52	Associació de Veïns Illa Robadors Raval Sud						X			X
53	Associació de Veïns L'Òstia			X						
54	Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya (AETCA)						X			X

ENTITAT		PLA CULTURA	PLA EDUCACIÓ	PLA DE BARRIS	PLA ESPORTS	PLA JOVE	PLA D'USOS	PDE	PLA HABITATGE	PACTE X CV
55	Associació de Dones Marroquines de Catalunya			X						
56	Associació Educativa Integral del Raval (AEI Raval)			X		X				
57	Associació Espai E-AMISS (Equip d'Atenció de Mediadors i Intèrprets dels Serveis Socials i Sanitaris)		X							
58	Associació Esportiva Ciutat Vella		X		X					X
59	Associació d'Establiments Emblemàtics						X			
60	Associació Gabella				X	X				
61	Associació Gitana de la Barceloneta									X
62	Associació Grup Cultural Kudyapi	X	X							
63	Associació Institut de Promoció de la Cultura Catalana (AIPCC)	X								
64	Associació Intercultural Punt Comú	X	X							
65	Associació L'Esquix			X						
66	Associació Pelai Centre i Rodalies							X		
67	Associació Riborquestra	X		X		X				X
68	Associació Veïnal Casc Antic			X			X			X
69	Ateneu Barcelonès	X			X					X
70	Aula d'Extensió universitària Ciutat Vella									X
71	Bafscm				X					
72	Bangla School	X	X			X				
73	Bangladesh Kings Cricket Club		X		X	X				
74	Bangladesh News Media	X								
75	Barcelona Activa		X					X		
76	Barcelona International Cricket Club				X					
77	Barcelona Oberta						X	X		X
78	Barceloneta TV			X						
79	Barnaport – Associació de Comerciants Pla de Palau						X			
80	Biblioteca Gòtic – Andreu Nin	X								
81	Biblioteca Barceloneta – La Fraternitat	X	X							X
82	Biblioteca Francesca Bonnemaison	X								
83	Biblioteca Sant Pau – Santa Creu	X	X	X		X				X

ENTITAT		PLA CULTURA	PLA EDUCACIÓ	PLA DE BARRIS	PLA ESPORTS	PLA JOVE	PLA D'USOS	PDE	PLA HABITATGE	PACTE X CV
84	Breaking barrio			X						
85	Camí de la Pau									X
86	Carrer dels 5 Noms (Escudellers)									X
87	Casa Barceloneta	X								
88	Casa dels Entremesos	X								
89	Casal dels Infants		X	X		X				
90	Centre Català de Solidaritat (CECAS)				X					
91	Centre Cívic Barceloneta	X								
92	Centre Cívic Convent de Sant Agustí	X								
93	Centre Cívic Pati Llimona	X								
94	Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)	X								
95	Centre de dia Mil·lenari				X					
96	Centre Esportiu Municipal Marítim				X					
97	Centre Euro-Àrab i Plataforma Amazigh	X								
98	Centre Excursionista de Catalunya				X					
99	Centre Islàmic Camí de la Pau (Minhaj-UI-Quran)	X	X							
100	Centre Sant Pere 1892	X		X						X
101	Centre Socioeducatiu del Raval					X				
102	Centre Xamfrà	X		X		X				
103	Centre Filipí Tuluyan San Benito	X								
104	Cercle Artístic de Sant Lluc			X						
105	Cibernàrium		X							
106	Cinema Maldà	X								
107	Col·legi d'Administradors de Finques									X
108	Comissions Obreres									X
109	Cooperatives de treball									X
110	Club Bàsquet Ciutat Vella				X					
111	Club Esportiu Barna Rítmica-Sant Just				X					
112	Club de Futbol Americà del Poblenou Barcelona Búfals				X					
113	Club de Futbol Barceloneta				X					
114	Club de Futbol Sala Centre Compartir				X					

ENTITAT		PLA CULTURA	PLA EDUCACIÓ	PLA DE BARRIS	PLA ESPORTS	PLA JOVE	PLA D'USOS	PDE	PLA HABITATGE	PACTE X CV
115	Club Lleuresport				X					X
116	Club Natació Atlètic-Barceloneta			X						X
117	Club de Patí de Vela Català de Barcelona				X					
118	Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC)			X						
119	Colectic		X	X		X				
120	Colla Gegantera del Casc Antic / Coral Madrigalistes de Catalunya / Esbart l'Espiga d'Or			X						
121	Comerç de Barcelona									X
122	Comerç Emblemàtic de Barcelona						X			
123	Comissió de Festes			X						
124	Consell de Gremis						X			
125	Consell d'Empreses Distribuïdores d'Alimentació de Catalunya (CEDAC)						X			
126	Consell Turisme i Ciutat									X
127	Consorci d'Educació de Barcelona		X							
128	Consorci per la Normalització Lingüística - Delegació de Ciutat Vella		X							
129	Cooperativa Cultural L'Occulta	X								
130	Creadoness Textil			X						
131	Criquet Jove Barcelona					X				
132	Diablers de la Barceloneta	X								
133	Diàlegs de Dona	X	X	X		X				X
134	Eix Comercial del Raval						X	X		X
135	Escola Bressol Aurora		X							
136	Escola Cervantes			X						
137	Escola de Músics			X						X
138	Escola Vedruna					X				
139	Espai Jove Palau Alòs		X	X		X				
140	Espai SONA		X							
141	Federació d'Ateneus de Catalunya			X						
142	Federació Casc Antic			X						
143	Federació Catalana d'Associacions d'Activitats de Restauració i Musicals (FECASARM)						X			

ENTITAT	PLA CULTURA	PLA EDUCACIÓ	PLA DE BARRIS	PLA ESPORTS	PLA JOVE	PLA D'USOS	PDE	PLA HABITATGE	PACTE X CV
144	Federació Catalana d'Entitats Corals (FCEC)								X
145	Federació Catalana de Criquet	X			X				
146	Federació Catalana de Locals d'Oci Nocturn (FECALON)					X			
147	Federació d'Entitats Pakistaneses								X
148	Federació d'Associacions de Persones Grans de Catalunya (FATEC)								X
149	Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona (FAVB)					X			X
150	Federació d'Entitats de Cultura Popular i Tradicional de Barcelona Vella		X						
151	Federació Esportiva Catalana de Persones amb Lesió Cerebral			X					
152	Federació Filipina – KALIPI	X						X	X
153	Filmoteca de Catalunya	X							
154	Foment del Treball					X			X
155	Franja Barceloneta				X				
156	Franja Convent				X				
157	Franja Pati Llimona				X				
158	Franja Raval				X				
159	Fraternitat Servei de Mediació Comunitària Intercultural	X							
160	Fundació Adsis		X		X				
161	Fundació Apip–Acam								X
162	Fundació Barcelona Comerç								X
163	Fundació Bàsquet Català			X					
164	Fundació Bayt al-Thaqafa				X				X
165	Fundació Comtal	X	X						X
166	Fundació de l'Esperança				X				
167	Fundació Gavina				X				X
168	Fundació Ibn Battuta								X
169	Fundació La Roda		X						
170	Fundació per a l'Esport i l'Educació de Barcelona (FEEB) – Criquet Jove BCN		X						
171	Fundació Pere Tarrés				X				
172	Fundació Privada Taller de Músics	X							

ENTITAT		PLA CULTURA	PLA EDUCACIÓ	PLA DE BARRIS	PLA ESPORTS	PLA JOVE	PLA D'USOS	PDE	PLA HABITATGE	PACTE X CV
173	Fundació Roure			X						X
174	Fundació Surt									X
175	Fundació Tot Raval	X		X		X		X		X
176	Gegants de la Barceloneta	X		X						
177	Gent Gran Casc Antic									X
178	Gimnàs Social Sant Pau				X					X
179	Gremi d'Hotels de Barcelona						X			X
180	Gremi de Discoteques de Barcelona						X			
181	Gremi de Flequers						X			
182	Gremi de Restauració						X			
183	Grup Ecologista del Nucli Antic de Barcelona (GENAB)			X						X
184	Grup Interreligió del Raval									X
185	Hänsel i Gretel									X
186	IE Elisabets					X				
187	IEM Espai de Mar				X					
188	Impulsem SCCL		X	X						X
189	Institut d'Estudis Catalans									X
190	Institut Milà i Fontanals					X				
191	Institut Pau Claris			X						
192	Institut Verdaguer			X		X				
193	Intercol·legial. Col·legis professionals						X			
194	Jardí del Pop	X								X
195	Joves de Ciutat Vella					X				
196	KN60Lab		X			X				
197	Kudyapi	X								
198	La Perla 29	X								X
199	La Traginera (Comunalitat de Ciutat Vella)								X	
200	La Xarxaire								X	
201	L'Escola de Músics JPC	X								X
202	Mercat de Santa Caterina			X						X
203	Metzineres (Servei d'Intervenció Especialitzada del Raval)									X

ENTITAT		PLA CULTURA	PLA EDUCACIÓ	PLA DE BARRIS	PLA ESPORTS	PLA JOVE	PLA D'USOS	PDE	PLA HABITATGE	PACTEX CV
204	Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)									X
205	Museu Marítim de Barcelona	X								
206	Okeymas Ciutadella				X					
207	Open Cultural Center		X	X						
208	PAK Federation	X								
209	Paral·lel 62	X								
210	Periódico <i>El Raval</i>			X						X
211	Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)						X			
212	Pimec									X
213	Pla comunitari Barceloneta		X	X						X
214	Plataforma en Defensa de la Barceloneta			X						
215	Plataforma Rescatem el Solar			X						
216	Programa Noves Famílies – Reagrupament Familiar		X							
217	Recursos d'Animació Intercultural (RAI)			X						
218	Sant Pere de les Puel·les									X
219	Servei Solidari Punt Òmnia		X							
220	Serveis Actualitzats de l'Espectacle, SA									X
221	Sindicatura de Greuges de Barcelona									X
222	Terral				X					
223	Transport Metropolità de Barcelona (TMB)									X
224	Unió General de Treballadors (UGT-IMSS)									X
225	Xarxa Veïnal Contra el Soroll (XAVECS)									X
226	Universitat de Barcelona									X
227	Universitat Pompeu Fabra									X
228	Universitat Ramon Llull									X
229	Xarxa Veïnal del Raval			X			X		X	X
230	Xarxa Veïnal Gòtic			X						X
		41	36	59	28	31	35	14	6	88

FONTS

Les accions que recull aquest document s'han redactat a partir de les aportacions de sessions de debat, entitats, plans sectorials, etc. Aquesta és la correspondència entre els números i les fonts:

- 1. Jornades de treball del Pacte per Ciutat Vella (novembre del 2024)**
 - » Universitat Ramon Llull
 - » Xarxa d'Atenció a Famílies i Infants del Raval (XAFIR)
 - » Xarxa Laboral del Raval
- 2. Sessions de treball amb agents territorials i sectorials (maig-juliol del 2025):**
 - » Sessió de treball participativa amb agents de l'economia
 - » Sessió de treball participativa amb agents territorials de la Barceloneta
 - » Sessió de treball participativa amb agents territorials del Gòtic
 - » Sessió de treball participativa amb agents territorials de Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera
 - » Sessió de treball participativa amb Acció social
- 3. Consell Assessor del Pacte per Ciutat Vella**
- 4. Altres organitzacions polítiques i socials:**
 - » Associació Xarxa Veïnal Gòtic
 - » Barcelona Oberta
 - » Col·legi d'Administradors de Finques
 - » Comissions Obreres
 - » Cultura Comunitària TotRaval
 - » Foment del Treball
 - » Fundació TotRaval
 - » Gremi d'Hotels de Barcelona
 - » Grup Ecologista del Nucli Antic de Barcelona (GENAB)
 - » Grup d'Educació Comunitària del Raval
 - » Grup Interreligió del Raval
 - » Grup Municipal d'ERC
 - » Grup Municipal de Junts per Barcelona
 - » Grup Municipal del Partit Popular
 - » Salut Comunitària del Raval
 - » Unió General de Treballadors
 - » Universitat de Barcelona
 - » Universitat Pompeu Fabra
- 5. Pla d'Esports del districte de Ciutat Vella 2025-2028**
- 6. Pla d'usos de Ciutat Vella**
- 7. Pla de cultura de Ciutat Vella 2025-2028**
- 8. Pla de desenvolupament econòmic de Ciutat Vella 2024-2027**
- 9. Pla de reducció del soroll a Ciutat Vella**
- 10. Pla d'educació de Ciutat Vella 2025-2028**
- 11. Pla d'habitatge 2026-2033**
- 12. Mesura de govern de gestió del turisme 2024**
- 13. Mesura de govern: Barcelona cap al dret a la cura (2025-2030)**
- 14. Pla Barcelona, ciutat amigable amb les persones grans 2022-2030**
- 15. Pla Clima 2018-2030**
- 16. Pla d'acció sobre drogues i addiccions de Barcelona 2025-2028**
- 17. Pla de Barris 2025-2028**
- 18. Barcelona Impulsa**
- 19. Pla Endreça**
- 20. Pla estratègic dels espais litorals de la ciutat**
- 21. Pla local de seguretat 2024-2027**
- 22. Programa EGA**
- 23. Estratègia Urbana Ciutat Vella**
- 24. II Pla de salut mental de Barcelona**

